

H T

GAUDEO

Spizelii (Theophili) Elevatio Relationis Montezinianæ de repertis in America tribubus Israeliticis; et discussio argumentorum pro Origine Gentium Americanarum Israelitica a Menasseh Ben Israel, 8vo. *original binding*, VERY SCARCE, £1 1*s* *Basileæ*, 1661

This book is not to be found in Bp. White Kennett's *Biblioth. Americanæ Primordia*, but at page 245, we read that Mr. John Dury published an Epistle to Mr. Thoroughgood, "concerning his conjecture that the *Americans* are descended from the *Israelites*, with a History of a *Portugal Jew*, *Antonie Monterinos*, attested by *Menasseh Ben Israel* to the same effect." This evidently relates to this book.

THEOPHILI SPIZELII
ELEVATIO
RELATIONIS
MONTEZINIANÆ
DE REPERTIS IN AMERICA TRIBUBUS ISRAELITICIS;
ET DISCUSSIO
ARGUMENTORUM
PRO ORIGINE GENTIUM AMERICANARUM ISRAELITICA
A
MENASSE BEN ISRAEL
IN מקוה ישראל SEU SPE ISRAELIS
CONQUISITORUM.
CUM CELEBERRIMI VIRI
JOHANNIS BUXTORFII
DE JUDAICO ISTO CONATU AD THEOPHILUM SPIZELIUM EPISTOLA.

BASILEAE

Apud JOANNEM KÖNIG, 1661.

SAPIENTISSIMIS
ORBIS ERUDITI ATLANTIBUS,
ATQUE FULGENTISSIMIS
CÆLI LITERARII SIDERIBUS,

JOHANNI BUXTORFIO

ET

JO.HENRICO HOTTINGERO,

VETUSTISS. ACADD. BASILEENS.
ATQUE HEIDELBERGENS.
PALLADIIS,

ORBISQUE UNIVERSI MIRACULIS,
AUGUSTA OMNIA

THEOPHILUS SPIZELIUS.

SI nobilissimũ Musarum vestrarum Sacrarium perrumpo irreverentius, si splendidissimum Celebritatis tantæ solium accedo confidentius, si curas etiam concatenatas, & quotidianas pro Rei Literariæ incremento excubias, immodestius interpello, si immortali denique Nominum atque Luminum vestrorum splẽdore, schedis hisce obscuris lucem audacius concilio; Ignoscite HEROES INCOMPARABILES, Homini, stupẽdo vestro favore hactenus tantopere sublevato, infinitis benevolentiæ tantæ documentis recreato, eoque duntaxat nomine fortunato, quod Virtutes vestras in omni genere summas, hactenus penitius introspicere, introspectas æstimare, æstimatas deniq; publicè nunc celebrare didicerit.

Non

Non immenſorum quidē meritorum aut encomiorum veſtrorum præconem nunc ago, nec prolixiori verborum ambitu celebro illuſtria illa ac quovis ære perenniora Ingenii veſtri monumenta, cunctis profecto Ægyptiorū ſtructuris, aut prodigioſis quibusque Orbis miraculis, ab imbre edace & impotente Aquilone jam olim deletis, longiſsimis anteponenda paraſangis.

Facile vobis, VIRI UNDIQUAQUE MAGNI, in memoriam revocabitis ſermonum non ita pridem vobiſcum habitorum materiam, atque literarum hactenus ad me perſcriptarum argumentum, publico hoc alloquio paulo altius repetendum:

Amſtelodamum ante annos aliquot advolavit Mercurius qui-

dam Tranſalpinus, & inopino nuncio, de repertis inter Americanos agminibus Iſraeliticis, inenarrabilibus Synagogam perfudit lætitiis. Ipſe cultus Hebraici Antiſtes, MENASSE BEN ISRAEL (oblato ſcilicet exoptato adeò, ac diu multumque deſiderato futuræ liberationis anteambulone,) totus propemodum in gaudia ſolutus, neutiquam illa intra anguſtos Synagogæ Amſtelodamenſis terminos continenda; ſed peculiari quaſi diplomate reliquis per univerſum Orbem diſperſis contribulibus annuncianda judicavit.

Maxima eruditorum contentione tunc ventilatum fuerat, & Animos non minus quam calamos Summorum Virorum occupaverat, intricatum illud, ſatisque vexatum, de origine Gentium Ameri

mericanarum problema. Quod itaque tanto hactenus labore investigatum, tot diversissimarum sententiarum Fautoribus disputatum, nec ullis sive Hispanorum sive Batavorũ expeditionib. indagatum fuerat, ab ANTONIO quodam MONTEZINO Religionis Judaicæ sectatore tandẽ exploratum credidit MENASSE, primas videlicet in Americam colonias, ductas fuisse ab ISRAELITIS. Postquam verò maximo molimine, non minus Montezinianæ Relationi, quam prodigiosæ huic de origine Gentium Americanarum Israeliticâ opinioni, applausum conciliare laborasset; non omninò nullos Paradoxi hujus reperit adstipulatores. Adeò verò inepta, adeò insulsa, & ab omni veritatis etiam specie aliena, mihi statim apparuit illa

ſententia; ut inſtituto paulo accuratiori examine, ejuſdem relegationem, ultra MONTES Cordelleras & fluviū MARAGNON, (unde provenit,) fuerim meditatus. Non fatuos umbratilis gloriolæ igniculos inſector, nec longè lateque diffuſam Viri iſtius famam, aut raram in illa Gente eruditionem, proſcindere conſtitui; Sed nec omnium promiſcuè placita adorare, vel haud obſcuris Orbis eruditi luminibus, denſiſsimas tenebras illuſtrare animus eſt. ME equidē non latet, quantum MENASSI, à ſummis quibusque Viris tribuatur vel eo ſolum nomine, quod ſingulari modeſtiâ, & laudabili ſcripturas V. T. explicandi ſtudio præditus, communibus illorum ſuffragiis, pulcherrimum illud elogiū, (quo *Moſen Majemonidem* olim orna-

vit *Jos. Scaliger*) reportaverit: *Illum scil. inter Judæos ineptire desiisse.* Optandum autem esset, ut illum semper retinuisset Animum, quem eò usq; sibi fuisse tradit בקוה ישראל f. xv. vid. *nil nisi solida & infallibilia tractasset*, nec se ad materiam illam obscuram & incertam induci passus fuisset, aut intempestivo suis placendi desiderio, fabularum illarũ Patronum agere cõstituisset. Sed nec Judæi, (Religionis suæ fundamentis, veluti Sysiphi saxo, aut Ixionis rotis, pertinaciter inhærentis, ac hujusmodi commentis captivitatis suæ molestias fallentis,) conatus, tantopere vituperandi sunt; quam illorum fortè, qui salvifica edocti dogmata, anilia hæc figmenta, non probant solùm, laudant atque admirantur; verum aliorum etiam applausum *monu-*

mentis publicis provocare minimè verentur, adeò ut ipse MENASSE Epistolà quâdam ad *P. Felgenhavverum* exarata, non Christianorum solum suffragiis valde superbiat, verum certissimum etiam instantis liberationis indicium exinde desumat; Epistolæ illius verba, quum ad manus sint, exhibenda esse duximus:

De Tertio isto (scribit Menasse,) *Adventus Meßiæ signo, quod ais, nempe de hâc Regni Israelis per totum Terrarũ Orbem prædicatione, id mihi non solum verisimile videtur, sed & tale quidjam in Lucem prorumpere, & effectum sortiri haud obscurè videmus: quin & Prædicatorum istorum haud contemnendus numerus, mihi ipsi per literas innotuit, qui ex diversis Mundi partibus, ad consolandum Sionem prodierunt, inter a-*

lio.

*ios Viros Nobilitate & doctrina in-
ſignes, qui ad manum jam ſunt, en ex
Sileſia habemus Abrahamũ à Fran-
kenberg: ex Boruſsia Joh. Mochinge-
rum: ex Gallia Autorem libelli Galli-
co Idiomate editi, Du rappel des Juifs.
Ex Angliâ quos non? Nuper au-
ctoritate publica Nathanael Home-
ſius SS. Th. D. Librum in fol. edidit
Anglico idiomate, de hac ipſa mate-
ria, & D. Henricus Jeſſe, nobis li-
brum Belgico idiomate de Gloria Je-
hudæ & Iſraelis publicè dedicavit.
Plures allegare poſſem, qui inſtar nu-
beculæ iſtius I. Reg. XVIII. (quam
Elias adſcendentem de mari vidit,
& ſubito in tantam molem excrevit
ut totum Cæli expanſum contegeret,)
indies numero & virtute accreſcunt,
donec tandem totum Terrarum am-
bitum, prædicatione ſua ſint completu-
ri.* Hactenus Epiſtola Menaſsis. Et
ille

ille ipse, ad quem eandem ablega-
vit, *Paulus* quidam *Felgenhavve-
rus*, Bono (ut appellat) Nuncio
Populo Israelitico de instanti Mes-
siæ adventu allato, & Menassi ipsi
consecrato, futuræ (scilicet) restitu-
tionis Judaicæ præconem agere
nullatenus dubitavit. Quâ fronte
verò ab ipso Menasse exceptum fu-
erit Nuncium illud, ex iisdem li-
teris eucharisticis obscurum mi-
nime est; *Vtinam* (reponit Menas-
se,) *tam verum esset, quam Bonum
nuncium tuum, tibiq; tàm credere
possem, quam vellem!* & paulo ante
*modo præ rei magnitudine verbis tuis
fides constare poßit.* Qualem insu-
per applausum Monteziniana illa
Relatio, à Menasse ben Israel tra-
ctatu peculiari confirmata, apud
quosdam obtinuerit, Angli cujus-
dam THOMÆ FULLERI, verbis, (ex
Angli-

nglicano ſermone converſis, ex-
onemus. Ille enim in viſione Pa-
ſtinæ, ex monte Piſgah Lib. V.
ib. viſ. terræ Canan. ab Ezechiele
eſcriptæ cap. II. pag. 193. hunc in
nodum diſſerit.

*Et nuper Judaicus Rabbinus Am-
elodamenſis,* (in margine *M. ben Iſ-
ael,* in libro ſuo quem nuncupavit
pem Iſraelis) *narravit nobis, quod
ltra montes Cordilleras & fluvium
Maragnon, repertus ſit populus bene
rbatus, veſtituq; ſplēdido, qui ſeor-
n degat & à reliquis Indianis Reli-
one differat: quem ille populum vult
aberi pro decem Iſraëlis Tribubus u-
comprehenſis corpore. Cujus argu-
enta tantarum apud aliquos ſunt
irium, (quanquam eorum alia an-
hac fuerit opinio,) ut concedant ju-
cio ſuo in ipſius ſententiam, nonnul-
tamen illa authoris opinatio habe-
tur*

tur instar Maris mortui, nec tame quicquam opponunt, quia sunt terti loco nonnulli, qui applaudunt isti re lationi, tanquam liberæ à refutation ob loci videlicet distantiam. M quod attinet, apparet mihi ista narra tio velut crepusculum, quod num si allaturum lucem matutinam, secutu raq; luce pleniori se commendaturum aut num sit instar crepusculi vesper tini futurum: ita ut obscuretur pau latim silentio, & plenis tenebris in gruentibus, tempus aperiet. Cum un decim Tribus (ita mihi illas liceat ap pellare in radice consideratas,) nun cium adferebant, unam perditan (Josephum) esse repertam, Jacobi flu ctuabat animus, nec dictis credebat usque dum clariori evidentia esse convictus. Quo magis mihi permit tendum, ut suspendam judicium meũ cum aliquis nuncium apportat de de

cen

*em Tribubus deperditis, quæ uno sint
epertæ momento, usque dum plus pro-
ationis acceperimus. Sane clancu-
um subridemus, auditis proba-
ilibus ejusmodi susurris: sed cum
ertiores erimus hac de re redditi, ora
ostra complebuntur risu (nō verò Sa-
æ risu diffidentis, sed Abrahami de-
iderantis, lætantis, credentis,) cum i-
ta authoris relatio aliorum testimo-
iis comprobabitur. Et profecto mere-
ur hic laboris sui præmiū, qui clarum
antæ rei documentum attulerit, de
evelata posteritate decem Tribuum:
tpote qui futurus est felix anteam-
ulo & promotor futuræ conversio-
is, &c.*

Cum itaque *Montezini* illius
ommenta pariter ac MENASSIS
BEN ISRAEL argumenta, tantarum
pud aliquos virium extiterint, ta-
esque Animorum motus & hæc
&illa

&illa insecuti fuerint, de utrisque nunc prolixius sum disquisiturus, horum'infirmitatem, non minus quam illorum falsitatem ostensurus, & Judaicas illas maculas, aqua, non aceto, nec felle adeò quam melle diluturus.

Hos qualescunque conatus, cum primo omnium VOBIS, utpote Numinibus quibusdam Literariis aperuissem, non consilio solum, verum etiam auxilio vestro eosdem promovere neutiquam addubitastis. Nunquam profecto arduam hanc provinciam in me suscepissem, ni de benignissimo Tantorum Virorũ patrocinio certior fuissem redditus. Si infinita nunc favoris vestri documenta, & stupenda prorsus benevolentiæ tantæ monumenta ritè celebrare vellem, (vellem autem si possem!) angu-

ngustos certè Nuncupatoriæ hu-
us Epistolæ terminos longissimè
xcederem. Insignis Tua MAGNE
Buxtorfi, nihiloque cæteris pla-
ne incōparabilibus Virtutibus ob-
scurior HUMANITAS, minimè ac-
quievit vel in benigniori ad secre-
iores Tuas Musas, atq; instructis-
imas illas publicas pariter ac pri-
vatas Animorum Pharmacopœas
dmissione; vel ΑΚΡΙΒΕΣΤΑΤΩ Tuo de
rodigiosis istis conatibus Ebrai-
is judicio; vel conciliato ZVVIN-
GERI ΠΟΛΥΜΑΘΕΣΤΑΤΟΥ favore: libe-
aliter insuper exhibuit, promptè
uppeditavit, imò sponte etiam (ra-
â seculi virtute,) obtulit nobilissi-
na Tua, usibusque publicis non-
lum consecrata cimelia. Amicâ
ac voce semper excipiebas acce-
lentem, & dimittebas abeuntem:
Quicquid vel à me supellectile mea
)( )(*libra-*

libraria proficiſci poterit, ſuppeditabo lubentiſsimè.

Tu verò HOTTINGERE FAMIGERATISSIME, ſicuti Natali ſolo, ſuaviſſimo amoris nexu, atq; ſplendidiſſimis in Rem Literariam meritis; ita certè nobiliſſimis favoris Tui documentis MAGNUM BUXTORFIUM proximè attingis. Tui Nominis Amplitudinem, hactenus in Orbe celebratam, ſæpius tantopere ſum admiratus, ut inenarrabili propemodum TE videndi atque compellandi deſiderio flagraverim. Voti tandem hujus divina favente clementia factus compos, timidius primò Benevolentiæ Tuæ fores pulſabam, quas tamen ſingularis illa (quâ polles in tanto faſtigio,) Humanitas, non ocyus ſolum aperuit, verum per eaſdem etiam, ad abſtruſiores Tuas Muſas aditum conceſſit. Læto

triumpho pectore, quoties amœnissimæ istius Lucis, diei faustissimæ, atque immensorum absenti non minus quam præsenti hactenus exhibitorum beneficiorum iucundam recolo memoriam.

VOBIS itaque VIRI INCOMPARABILES, levissimos hosce conatus, non argumenti (quanquam nec illud à vobis prorsus alienum credam,) sed singularis vestræ benevolentiæ fiducia consecro, suscipite illos fronte eâdem, quâ me ipsum, nuper vos accedentem estis dignati, copiosiori favoris vestri recreate Scatebra; Reique Literariæ molem, Atlantum fortissimorum instar porrò sustentate, non vertice solùm summum in Orbe Erudito fastigium attigistis; Verum inter ipsa Sidera Literaria, Locum etiam olim obtinuistis.

Dab. Bas. Idib. Mart.
clɔ Iɔc LXI.

JOHANNES BUXTORFIUS
THEOPHILO SPIZELIO
S. P.

(Tit.) Amice honorande,

TRactatum tuum, quo Relationem Montezini-anam, de repertis in America Decem Tribubus Israelis, per tot jam secula deperditis, ejusdemq; a Menasse ben Israel susceptam confirmationem, ex-pendis & examinas, lubens vidi & legi. Fateor, me nec relationem illam Antonij Montezini, neque et-iam Menassis ben Israel libellum, quem Spem I-sraelis *vocat, vidisse prius, quam tu mihi eos communicasses. Relationem historicam Montezini ejusdem farinæ deprehendo cum aliis, quæ inter Ju-dæos sparguntur, de superstitibus adhuc Decem Tri-bubus deperditis, & Regno Judæorum. Hæc, ut in hac diuturna sua captivitate, & desperato Messiæ sui adventu anxiè quærunt, ita non inventa, vel ani-lia ipsi sibi de iis somnia fingunt, vel ab aliis, quâ fi-de quâ perfidiâ, efficta, avidè arripiunt, & faci po-puli sui propinant. Agnovit hoc ipse R. Jehudah A-krisch in libello suo* קול המבשר Vox Evangeli-stæ *nominato, in quo aliquot hujusmodi relationes, unà cum illorum authoribus, mendacij palàm redar-guit, disertè scribens, illas excogitatas esse* לחזק ברכים כושלות ולאמץ לבות נדכאים *ad con-firmanda genua titubantia, & corda contrita cor-*

robo-

roboranda, h.e. ad sustentandos animos plebis suæ in spe venturi Messiæ, & liberationis ex præsenti captivitate. Imò acerbè in quosdam invehitur, quòd hujusmodi fabulis publicatis, ludibrio Christianorũ Judæos, & eorum fidem exponant. Ne tamen vadimonium omnino deserat refert quid ipse in Aegyptum proficiscens, à vetulo quodam Turca audiverit de Regno Judæorum in India & Terra Abyssinorum quibus velideò majorem fidem adhibendam judicârit, quòd animadverterit, illum prorsus בפי תומו *h e. animo simplici, ingenuo, & sine ullo fuco loquutum esse, & eadem postea Alexandriæ, à R. Samuele Schullam confirmata sibi fuerint. Dignum sc. patellâ operculum! & duo fidi testes, in quorum ore veritas consistat! Vafer & versipellis Turca, & Judæus perfidus! Quæ fides illis sit adhibenda, ex nuda lectione & recitatione illius historiæ cuivis mente non prorsus capto, vel primo aspectu liquet. Vel unica Epistola de Terra Prestegani, Abyssinorum Imperatoris, quam etiam ibi producit, quo loco hæc Evangelia Judaica sint habenda, docet; in qua ejusmodi portenta continentur, quæ omnem fidem superant, & ad risum potius movendum, quàm ad credendum, excogitata esse, manifestò apparet, Libellos ipsos tibi legendos mitto, & judicio tuo submitto.*

Quamvis autem hujus Montezini relatio, nec majori artificio sit contexta, nec speciosè magis ornata & instructa; quia tamen Magni Nominis Rab-

bino, Menaßi ben Israel, qui nunc ivit ad infima terræ in ea confirmandâ, & variis argumentis constabiliendâ, ingenium suum exerere, atque ut ex Americanis Israelitas faciat, omnem movere lapidẽ, placuit: quia etiam non sine stupore certè video, quosdam è Christianis, his Judæorum deliriis si non penitùs credere, saltem non omnem illis fidem derogare, sed hæsitabundos quasi & animi dubios ad illa obhærere; omninò pretium operæ Te fecisse existimo, quòd aliquid temporis & otii his Montezinianis imposteris detegendis & technis Menaßianis refellendis, impendere voluisti; benè etiam te facturum & gratam atque utilem rem præstiturum censeo, si hæc tua μελετήματα *juris publici facias, atque cum pluribus communices. Methodo usus es convenienti; Visionem seu Somnium Montezini primò proponendo; exinde Tuam* ἐπίκρισιν *subjungendo, & aliquot* νοθείας *illius signa producendo, tertiò Menaßis ben Israelis, qui SPEM ISRAELIS arundineo hoc baculo suffulcire est annisus, argumenta refutando. Et singula video accuratè, eruditè & solidè à te essepertractata; ut nemo nõ visurus sit,* מקוה ישראל *Menaßis, esse* מקוה *Telam teneram & fragilem, ex aranearum filis contextam: ut rectè de illa dixeris illud Jobi;* בית עכביש מבטחו *Domus Araneæ est Spes ejus. Ut tibi de egregio hoc ingenii & eruditionis tuæ fœtu animitùs gratulor, quo & de egregio publico optimè mereberis, & laudem*

lem atque nomen immortale tibi acquires; ita Deum precor, ut porrò Tuis studiis, laboribus, & honestis conatibus benedicat, omniaq; ad suam gloriam clementer dirigat. Vale, & me amare perge. Dab. Bas. m. Febr. Anno. 1661.

CONSPECTUS.

(3) *Iter*

(3) *Iter Israeliticum paulò accuratius examina-*
tur, à p.54. ad.59.

(4) *Reliqua à Pseud-Esdra commemorata re-*
probantur, utpote Transitus Euphratis mi-
raculosus, pag.59.60. Utopica Regio Arsa-
reth, p. 60. 61, &c. (5) *deniq; argument-*
pro origine Tartarorum Israelitica pugnan-
tia, refutantur 62.63.64.65.

Secundi fundamenti, sive Inscriptionis Hebraicæ in Insula S. Michaelis repertæ, discussio, *p.*67.68.69.70. ubi varia monumenta Judaica expenduntur, *p.* 70.71.72.73.

Tertii Argumenti, vel Ædificii cujusdam Americani (perperam à Menasse ben Israel pro Synagoga Judaica habiti,) destructio. *à pag.76.ad* 80.

Quarti fundamenti, à Rituum atque Ceremoniarum Israelitico-Americanarum convenientia desumti, dialysis, *p.*81.

ubi agitur (1) de circumcisione, 82.83.84. (2) de Laceratione vestium, 85.86.87. (3) de Igne perpetuo, à p.88, usque ad p.97. (4) De Legibus quibusdam atque statutis, 98.99. (5) de anno Jubilæo p.100. (6) de Observatione Sabbathi à p.101. ad 107. (7) de Divortiis. p.107.108. (8) de notitia Creati mundi & diluvii, 110.111.112. (9) Denique de criteriis quibusdam levioribus, variisq; relationibus. p 114.115. seqq.

Coronidis loco disquiritur: Quorsum Decem Tribus post captivitatem Assyriac. pervenerint? *p.119. & seqq.*

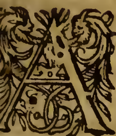
ubi Terræ atq; Regiones, (in quas abiêre) explicantur, & inepta Judæorum de ijsdem somnia repudiantur.

בעה

בע״ה

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

longo Seculorum decurso tempore, dispersa Verporum propago, captivitatis prolixioris pertæsa, bellis quibusdam & ingeniosis fabellis, pristinam illam Ma-
orum suorum gloriam effingere, effictam no-
is mendacijs exornare; exornatam denique
ıonstrosis & prodigiosis narrationibus am-
lificare laboravit, nullo quidem alio fine,
uam ut המצאות (verba sunt *R. Isaaci Akrisch*
x קולמבשר pag. 1.) שהמציאו לחזק ברכים
כושלות ולאמץ לבות נרכאים febriculoso-
ım hominum inventis, in præsenti miseria
ıa & plebeculæ suæ genua titubantia susten-
ntur, & corda contrita confirmentur, totque
bularum plaustris invehatur diu multumque
esiderata, & in obscuris quibusdam Mundi
tibulis frustra hactenus quæsita Gentis Ju-
aicæ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ, quam tanto majo-

ri ſtudio recutiti oſtendere; quanto vehemen-
tiori impetu acutiſſimum illum fidei Jacobæa
pugionem,(quo eoſdem è com.10.cap.XLIX
Gen.petimus,) eripere conantur. Huc infinita
propemodum cerebri Rabbinico-Talmudic
referenda figmenta; huc mendaciſſima Tu-
delenſis,Elda Danitæ,& erronum aliorum iti-
neraria; huc tandem vaniſſimorum quorun-
dam,turpiſſimæq; fingendi libidini indulgen-
tium, commenta innumerabilia; de florentiſ-
ſimo quodam Judæorum ultra fluvium Sab-
bathicum regimine; potentiſſimo inter Æ-
thiopes & Abyſſinos dominio,infinito eorun-
dem circa Daphnen Antiochiæ Suburbium
numero,atque ſplendidiſſimo inter ipſos No-
vi Orbis incolas Imperio, nuſpiam hactenus,
præterquam in Utopia reperto atque depre-
henſo. Ab eo enim tempore,quo Tudelenſis
ille Benjamin,miranda adeo,de infinito Iſrae-
litarum, paſſim dominantium,numero prodi-
dit,nunquam defuêre inſignes ubiq; Viri, qui
inſtituta paulò accuratiori inquiſitione,fidem
ejuſdem non Orbi ſolum univerſo reddidêre
ſuſpectam; verum fraudes illas atque technas
Soli Meridiano expoſuêre, fictique iſtius Im-
perij,nec in Orientalium monumentis,nec ul-
lis alijs melioris notæ documentis, vel leviſſi-
ma de-

mà deprehendêre vestigia. Vir omni enco-
mio major, omnisque profundioris eruditio-
nis hodie Phœnix, JACOBUS GOLIUS, (qui ad
comparandam Rerum Orientalium notitiam,
ipsaSolis ostia salutavit,) nec è nobilissimo Li-
brorum advectorum apparatu, nec colloquio
familiari, nec diversissimarum adeo Gentium
atque Nationum consuetudine, colligere po-
tuit, hactenus tantopere jactatam Populi Ju-
daici illis in Terris αὐτοκρατορίαν. Et doctiss.
L'Empereur *(præf. ad Itin. Benjam.)* author est,
ne auctori huic fides habeatur in omnibus,
præsertim ubi Judæorum statum atque con-
ditionem extollat, ad suam vid. Gentem sem-
per collimasse, & vel numero, vel ficto quo-
dam dominio Israelitas commendasse. Quin
& ipsi Judæorum præcipui, exoptata quidem,
at in finitis saltem fabellis confirmata Domi-
nia, minimè crediderunt. Sic *Isaacus Abarbe-
nel* super com. 8. cap. LXIII. Esaiæ, in exposit.
priori hæc cõmentatur: עוד זכרהמין השלישי
מרעות הגלות והוא שלא היה בישראל
מלכות ולא ממשלה ולא שבט משפט h.e.
*Mentionem insuper facit tertiæ classis afflictionum
& malorum exilij, scil. quod inter Israelitas, neq; sit
imperium, nec Regimen, nec sceptrum judiciale.* Et
D. Kimchi magnus ipsorum Doctor in com. 4.

cap. III. Hoseæ, ubi Deus ore Prophetæ annunciaverat, dies multos filios Iſrael manſuros abſque Rege & Principe, addit: ואלה הם ימי הגלות שאנחנו בו היום ואין לנו לא מלך ולא שר מישראל כי ברשות הגוים אנחנו וברשות מלכיהם ושריהם: i.e. Hoc Tempus eſt Exilij, in quo nunc degimus, nec Regem nec Principem habemus; ſed ſub poteſtate profanorum vivimus, & ſub poteſtate Regum ac Principum ipſorum. In hunc ſenſum etiam *R. Bechai* in Geneſ. f. 73. אין לנו היום מלך ושרים: *Nos hodie non habemus Regem neque Principes*: Et R. D. Ganz צמח דוד p. II. in præf. Inter decem cauſas quibus impulſus fuerit ad contexendam ſuam Chronologiam, poſtremò hanc commemorat: ut ſi lectores percipiant robur magnificentiæ Regum ac Cæſarum, atque deprehendant Judæis in exilio *Nullos eſſe Reges neque Principes*, orent Deum, ut Judices populo reſtituat, ac germinare faciat Davidis Germen. Nihilominus maleſano quodam dominandi pruritu, vaſtiſſima Iſraelitarum Imperia tantum non digito oſtendere, ac ſeſquipedalibus verbis deſcribere conantur plurimi. Quale putidiſſimum non minus quam decantatiſſimum commentum circumfertur, de inviſibili quodam & inac-

naccessibili Regno Judæorum ultra Amnem
ut vocant) SABBATHICUM, qui impurissimis
Rabbinorum lacunis suam originem debet at-
que scaturiginem, videlicet *Talmudi Babyl. San-*
edr. cap. VII. f. 65. & *Tanua Perasach* c. IX. *Beres.*
Rabba, peras. LXXIII. & *Jalcut.* Lib. II. super
Jes. fol. 52. Hinc itaque derivatus fluvius ille
Chimericus, universum Orbem Judaicum in-
undavit, quòd è R. *Sel. Jarchi* Commentar. ad
XXVII. c. Jesaiæ, v. 13. R. *Mose Gerundense,* R.
Abrah. Zac. Seph. Juchas. fol. 155. R. *Gedal.*
Schalsch. f. 37. R. *Elia* in Thisbi, voc. Sabbation,
& *Men. ben Israel* מקוה ישראל Sect. XIX. p. 59.
minimè obscurum erit. Crassum hoc de flu-
vio Sabbathico mendacium, cum Judæorum
quidam olim *Cl. Helvico* obtrudere conatus
fuisset, lepida quadam fabella condiebat.
Etenim narrabat, ante triennium quosdam
advenisse mercatores, qui attulerint inde re-
pletam terra capsulam, quam dicebat per o-
mnes hebdomadæ dies perpetuo motu fuisse
agitatam; die autem Sabbathi plane quievisse.
Pluris verò hoc de terra pariter ac fluvio Sab-
bathico figmentũ nõ est faciendũ, quam Alco-
ranicũ illud, (*Azoar.* VII.) de piscibus in Sabba-
thò, nec alijs diebus, capita sua è mari exeren-
 tibus.

tibus. Prolixius autem fabulæ istius Judaicæ examen, infra exhibituri sumus, evolvantur interea *P. Galatinus* Lib. II. c. 9. *Elias in Thisbi*, voc. Sabbation, *Is. Casaubonus* Exerc. XV. adversus *Baron.* n. 37. Incomp. *Buxtorffius* Lex. Talm. voc. סבטון p. 1417. *Jo. Seldenus* Lib. III. c. 13. de Jure Nat. & Gent. è Script. Ebræor. *Petrus Cunæus*, de Republ. Ebr. Lib. II. c. 24. & *Nicolaus Fullerus* Miscell. S. Lib. I. c. 9. Præter Benjaminem insuper, Eldad Danitam, nugatoresque similes, quidam *Isaacus Akrisch*, (vel ut seipsum vocat יצחק בן אברהם בן יהודה עקריש *Isaacus fil. Abrahami, nepos Jehudæ Akrisch*,) libello peculiari, cujus Titulus קול מבשר Vox Evangelij, post varias aliorum relationes, ipsi magna ex parte suspectas, narrat, quæ ipsemet tandem de Regnis Judæorum compererit, scil. cum Anno CCCXXII. seu Christi M D LXII. Cōstantinopolin petiisset, in eâdem (quâ vehebatur,) navi, grandævum quendam se reperisse Religionis Muhammedicæ Sectatorem, qui post plurima alia, de Regionibus Indicis, & Terra cumprimis חבו״ש *Chabusch*, seu Regione Abyssinorum colloquia, non solum affirmaverit, verum propriâ etiam experientia confirmaverit, Judæos alicubi absolutum possidere dominium, quod & *R. Samuel Schullam* Medi-

cus,

-us, Alexandriæ poltea aliquot comprobave-
rit testimonijs; Tunc etiam sibi oblatam ejus-
dem argumenti fuisse Epistolam, à *Raf Chasdai*
ad Regem Cosaræorum exaratam, cum Regis
ad eandem responso, utriusque exemplum ty-
pis postea mandavit, ac nuper demum cum
vers. Latin. eruditissimæ suæ præfationi, Cosre-
ino codici præfixæ, inseruit Incomparabilis
BUXTORFFIUS. Duabus autem illis Epistolis,
Tertia quædam de Regnis Judæorum eorum-
que potentia sub Imperio Presterjani, annexa
est, quam tamen adèò absurdam deprehendit,
ut eam, licet ad institutum maxime facientem,
unà publicare erubuerit. Illam tamen In-
comp. istius Viri benignitate nobis oblatam,
latino sermone hic compendiosè exhibebim⁹,
omissis quandoq; puerilibus istis, (quibus ad
nauseā usq; scatet) nugis atque ineptiis. Narra-
tur itaq; Terram illam Judaicam, Prete Johan-
nis Imperio vicinam, esse amplissimam, & o-
pibus non minus ac divitiis, quam omnis ge-
neris fructib⁹ refertissimam, duorum Imperi-
orum intercapedine distantem à fluvio Sab-
bathico, qui septima quavis die cursum sistat,
Gentes verò, amni huic vicinas, nunquam ex
eodem ad levandam sitim haurire aquam, eò
quod sacrum illum, atque divinorum manda-
 torum

torum ſtudioſum eſſe credant; Scabie verò laborantibus, fluminis hujus ope, ocyus conferri ſanitatem priſtinam. Traditur inſuper, Judæis, ultra fluvium iſtum degentibus, XXIV. eſſe Reges, ac contribules quidem, quorum ſinguli ampliſsimam poſsideant civitatem, cum pagis adjacentibus. Regem ordine primum, dignitateque præcipuum, eſſe fortiſsimum atque potentiſsimum, centum virorum armatorũ millibus ſtipatum, ac Aaronem tunc temporis nuncupatum, hunc numeroſo illo exercitu, exſiccatum ſeptima quâvis luce fluvium Sabbathicum mira celeritate tranſiviſſe, terrasque deinceps hoſtiles invaſiſſe. Aaronem inſuper ſex cubitorum eſſe gigantem, quingentosque pro lubitu (gladii duntaxat, omnia conſumentis, haſtæque formidine) fugantem; Infinitam ſic Gentilium perire multitudinem, telis etiam acutiſsimis confoſſam. Monomachiam verò, à Judæo fortè Prete Johannis ſubditis oblatam, tot ſemper redimi auri libris, quot moles provocantis corporea conſtituat. Judæos iſtos omnes hoſtium adjacentium terras pro lubitu invadere, diripere ac conſumere omnia, peractaque feliciter expeditione, reditum in terras ſuas meditari. Alium inſuper inter illos

xtitiſſe formæ Giganteæ Regem, Simeonem
cil. mille quandoque hoſtes in fugam conjici-
ntem, eſſe Regem egregium, ab omni ira atq;
ndignatione alienum, ſapientem item, inſig-
iique prudentia conſpicuum, plura de Aaro-
is uxore, admiranda ejuſdem forma, Palatio
emmis exornato, corporis cultu, filiis item
tque filiabus perhibentur; Tum pretioſiſsi-
næ cujuſdam gemmæ, Regiam univerſam
Sabbatis cumprimis ſingulis) illuſtrantis, vir-
us enarratur, fortitudo item filii natu minimi
o. virorum nece comprobata, exponitur, cum
oli Judaici fertilitate, terræque iſtius qualita-
e. Porrò de adventu exterorum Judæorum
nira referuntur, qua item ratione Rex Aaron
oblato ſc. codice) originem illorum Judai-
am exploraverit. Sapientiſsimi deinceps Se-
is, Doctorisque (illarum terrarum) excellen-
iſsimi, mentio fit, cujus opem & conſilium in
ebus arduis, atque difficilioribus negotiis
mplorent, qui ſingula facienda pariter ac o-
nittenda exponat, eoque nomine Sacerdotis
: Prophetæ titulo ſuperbiat, honoreque ine-
arrabili afficiatur. Tandem fabulam univer-
am, commentum quoddam de Juvene E-
ræo à Prete Johanne capto abſolvit. Huic
ımmas oblatas eſſe opes atque dignitates,

 modo

modo Religionem Judaicam abjurare veli
quas tamen omnes atque ſingulas generoſ
contempſerit his verbis: Abſit ut æternum i
lud atque immortale Numen, cum Genti
eoque mortali commutem,& cum adhæcPre
te Johannes mortem interminaſſet, ſponte ſ
ad eandem pro Cœleſti Numine ſubeundan
obtuliſſe; Cui ille: conſtans fama infinitan
meorum multitudinem à te interemptam nar
rat, ad quæ Ebræus: ſic eſt, data opera id egi
invadunt enim terras noſtras,quæ omninò de
fendendæ ſunt, non mitior herclè fortuna no
ſtrates, Regiones veſtras devaſtantes, mane
ret. Quo reſponſo laudato, Prete Johannem
illum veſte ſericâ, auro coruſcante, donaſſe
quô munere (ex gentis ſuæ conſuetudi-
ne, nigras veſtes haud permittente) recuſa-
to, veſtem aliam æque pretioſam afferri curaſ-
ſe, hacque etiam ſpreta, tandem Prete Johan-
nem jus jurandum exegiſſe, ne in poſterum
ſuorum quemquam neci tradere velit, hacque
conditione admiſſa, tutum illi in patriam ſu-
am reditum conceſſiſſe, adjecto XL. fortiſſi-
morum virorum,(ad turbam hoſtilem repri-
mendam,) comitatu, ante diſceſſum tamen
poſcentibus aulicis, dulciſſima quâdam canti-
lena Ebraica, omnium ſtuporem atque lachry-
mas

nas provocasse, sicque feliciter in terram il-
am Judaicam (trajecto flumine Sabbathico)
ervenisse, & ab amicis lætitia ineffabili exce-
tum, elapso spatio menstruo obiisse. Huc et-
am pertinet recentissima quædam, de decem
ibuum latibulis Relatio Germanico-Rabbi-
ica, quæ latinè ita sonat: *Significo vobis, quen-
am ex urbe* בצרה *prope Babelem sita, mihi
tulisse, se, cum terras Indicas petiisset, reperisse Re-
ionem amplam atq; spatiosam, cujus incolæ partim
lant ignem, partim Solem, lunam astraq; reliqua,
bstineant item ab omni animali vivo, inter quos
iam degant Israelitæ, propriis tamen Regibus gau-
ntes, nec reliquarum gentium imperio subjecti.
an, Naphtali, Gad & Ascher habitare à latere flu-
iiSambatiō, filios Judæ verò incolere Insulam in ipso
vo sitam: Menaßen prope fluvium Sambation; in
rcuitu nil nisi ignem reperiri, nec reliquis gentibus
sdem adnumerari, Rege peculiari instructos, nec
ortalium quenquam colloqui cum illis posse, Lin-
uam enim illorum esse sanctam, idiomatis mixti ac
iversi, Filios Simeon degere à latere plagæ meridi-
nalis, suo quoq; Regi parentes, Sebulon & Ruben
lere desertum prope Pharan & Phrat, nec alia
æterquam sanctâ Linguâ uti, poßidere Mischnam,
Talmudem, Regiq; peculiari esse subjectos.*

Relationibus istis respondet alia cujusdam
Geo-

Geographi anonymi, quem laudat R. Asari
in Meor Enajim fol. *69.* quâ perhibetur, in ob
scuris quibusdam montibus Africæ magnum
reperiri Judæorum numerum, qui tributum
pendant Regi Æthiopiæ, cujus nomen sit Pre
ste Joan.

Magis mirandum est, ipsum *Abarbanelem*
suorũ verborum paulò ante exhibitorũ, adeo
immemorem extitisse, ut Commentar. super
cap. III. Jerem. tanta cum lætitia retulerit, sibi
eo ipso quo illa scripserit tempore, de Judæis
Indicis quoddam exhibitum fuisse nuncium
quo certior fuisset redditus, plurimos Israëlitas in Terris Occidentalibus quiete & tranquillè degentes, esse repertos. Ipsa Abarbanelis verba hæc sunt: והנה בימים האלה אשר
כתבתי זה ראיתי בכתב אמתי שהביאו בני
המערב ההולכים היום ממלכות פור"טוגאל
לארץ הודו להביא הבשמי' שהעידו שראו
שמה יהודים הרבה והביאו כתב מיד חכם
אחד מהם והם אומרים שהמה מבני יהודה
ובנימן: *Et ecce, in diebus illis quibus hæc scripsi, vidi Epistolam fide dignam, quæ ex Occidente à viris quibusdam allata est, qui hoc tempore ex Regno Portugal abeunt in Indiam ad accersenda aromata, quiq; testantur, multos ibidem se reperisse Judæos, & asportasse literas manu cujusdam Sapientis ex illis*

exa-

exaratas) quibus asseratur illos esse Judæ & Beniaminis filios, &c.

Ut mirari tandem desinam, qua de causa ... bræorum ævi nostri doctissimus, & Abarbanelis (ducta ex ejusdem familiâ uxore,) Adfinis, MENASSE BEN ISRAEL, obscuram quandam & incertam cujusdam ANTONII MONTEZINI, de repertis in America decem Israelitarum Tribubus, Relationem, non Luci solum & Latio donare; verum tractatu insuper peculiari, (quem מקוה ישראל SPEM ISRAELIS nuncupavit) applausum eidem tanto momine conciliare laboraverit. Quum verò relatione ista, non solum insulsa Americanorum, ab Israelitis origo à MENASSE sit confirmata; verum nonnullorum etiam credulita... maximoperè hactenus fuerit illusum; hinc ...um eodem non tàm de illius (quippe se ipsam nullo negotio destruentis,) veritate, quam argumentorum ad confirmandam illam pariter ... originem Americanorum Israeliticam allatorum, soliditate, sumus disquisituri, ejusdem sententiam iis ipsis, quibus proposita verbis ...t, Dialogi cujusdam formâ exhibituri, nostrasque solutiones atque exceptiones statim subjuncturi, hocque modestè, placidè, profligato damnifico illo maledicendi genio, so-

lius

us veritatis indagandæ studio. Ordinem vero MENASSIS observaturi, ipsam MONTEZINI Relationem, tractationi subsequenti præmittendam esse duximus.

RELATIO ANTONII MONTEZINI.

Die 18. mensis Elul Anni 5404 à creato Mundo, venit in hanc urbem Amstelodamum Aron Levi, alias Antonius Mondezinus, ac narravit Domino Menasseh ben Israel, aliisq; Nationis Lusitanicæ Primatibus dictæ Urbis incolis, hæc quæ sequuntur.

Duos nempe esse annos ac dimidium, quod ille ex portu Hondæ in India occidentali profectus ad jurisdictionem Papianis, in provinciam Quiti, conduxerit aliquot Indi cujusdam, cui nomen erat Francisci Castellani, mulos, atq; in suo aliorumq; Indorum comitatu fuisse alium nomine Franciscum, qui ab omnibus Cacicus vocaretur. Accidisse verò, ut ipsis Montes Cordelleras transeuntibus, ingens exoriretur tempestas, quæ mulos onustos in terram dejiceret. Aegrè id, ac malam tempestatem ferentes Indi, inter se quisq; sua enumerabant damna, agnoscentes tamen, omne id, ac graviora ob peccatorum numerum se meritos, Franciscus patienter hæc ferre jussit, brevi nempe exin tempore quietem

nactu-

nacturos. Indignos eâ se esse fatebantur reliqui, imò verò insignem crûdelitatem ab Hispanis exercitam, à Deo immissam, eò quod malè adeò excepissent populum ejus sanctum, atq; omnium innocentissimum. Jam igitur quid confecerant viæ, cum in ipso montis vertice subsistere, ac noctem transigere constituerent. Hic ex pyxide aliqua, accepta quædam præter caseum ac panem bellaria Francisco obtulit Montezinus, exprobravitq; ei in Hispanos contumeliosius dicta. Respondit autem ille, ne dimidiam quidem partem miseriarum, ac calamitatum, à populo crudeli adeò ac inhumano illatarum, sibi enarratam, sed non inultos hæc se esse passuros, suppetias vindicantibus laturo populo aliquo incognito. Finito colloquio urbem Indorum Carthagenam petiit Montezinus, ubi inquisitione habita, in carcerem conjectus fuit, oranti autem Deum talia exciderant verba: Benedictum sit nomen Adonay, quod non me fecerit Idolatram, barbarum, nigrum aut Indum, cumq; dicta Indi voce, sibi ipsi succensere videretur, ac diceret Hebræi sunt Indi, dein rursum ad se rediens, nugari se agnovit; & an Hebræi possunt esse Indi? subjuncit. Secundo tertioq; easdem reiteranti preces, ac reliqua addenti, in mentem venit, non fortuito aliquo casu ita se labi. Ruminatus igitur subinde ea, quæ ab Indo audiisset, diligentius omnia sciscitaturum se, usq; quo veritatem omnium resciret, continuoq; ac

ex

ex carcere dimißus esset, quæsiturum se Franciscum omniaq; ab illo dicta se repetiturum juravit. Libertati itaque divinâ favente gratia redditus, ad portum Hondæ concessit, invenitq; pro voto hominem, quem sermonum in monte habitorum meminisse se dicentem, rogavit Montezinus, an non aliquod ingredi iter secū vellet, omneque offerent officii genus, tres dedit Imperiales, quibus necessaria quæque sibi compararet. Jam urbe excesserant cum Montezinus Hebræum se esse ex Tribu Levi, Deū suū esse Adonay, cæteraq; omnia nil nisi vana esse ludibria Indo retulit: qui hæc miratus, parentum per cunctatus est nomen; dicentique Abrahamum, Isaacum, & Jacobum; an non alius est tibi pater? ait annuenti, ac Patrem Ludovicum Montezinum vocanti, nondum acquiescens ille, modo inquit gaudeo cum hæc te dicentem audio, modo eo reducor, ut Tibi non credam siquidem parentes tuos videris ignorare. Hæc ita esse uti dixerat jurantem Montezinum an non filius Israelis esset, longiorem sermonem exorsus, rogavit: qualem cum esse didicisset, prosequi jussit quod cœperat, addiditq;, melius dein mentem explicaret, eò quod ante ita fecisset dubium, ut nihilo certior unquam reddi poße videretur. Postquam verò consedisset uterq;, ac refecisset corpus, rursus ita auspicatus est Indus: quod si tibi is est animus, ut audeas me Ducem sequi, scies, quæcunque scire aves.

Id ve

'd verò te velim monitum, pedibus Tibi hoc quod-
'unq; est itineris, faciendum esse, vescendumq; tan-
um cibo hoc assato (Mayz) necquicquam eorum o-
nittendum, quæ tibi dixero. Morem gesturumse
n omnibus regessit Montezinus. Eum sequenti itaq;
lie, qui Lunæ erat, rursum accessit Cazicus, jussitq;
uidvis, quod gereret in pera ab icerealpergatas in-
'uere, ac sumto baculo se sequi, relictis igitur à
Aontezino pallio & gladio, aliisq; quæ habebat, iter
ngressi sunt, ferente Indo in tergo tres mensuras
'tius Mayz, duos funes, alterum nodis plenum cum
nco bidenti, ad ascendendum montem, solutum al-
:rum, ad paludes fluviosq; transeundum, cum se-
tricula, & alpergatis. Hunc in modum accincti
'r totam hebdomadam, usque ad sabbathi diem i-
'r promovêre; quo quieti dato, postridie progressi
int usq; ad Martis diem, quo circa octavam matuti-
am ad fluvium Duero non minorem devenêre;
ixitq; tum Indus: videbis hic fratres tuos, facto-
ue ex duabus xyli syndonibus, quæ cinguli loco
'sis erant vexillo, signum dedit; quo facto viderunt
b altera fluvii parte fumum densissimum, ac mo-
ento post tale etiam signum dari ejusdem generis
exillo. Paulo post tres Viri unaq; femina in sca-
ula quadam eos accessere, qua jam appulsa, femi-
a in Terram prosiliit, cæteris in scapha manen-
bus. Illa itaq; habito longo cum Indo sermone, quem

B non

non intellexerat Montezinus, in navem rediit, a
quæcunq; ab Indo accepisset, tribus istis Viris retuli
qui continuè fixis in ipsum oculis, è navi egressi, a
Montezinum amplexi sunt, secutaque e orum exem
plum est femina, quo facto unus rursum nave
ascendit, ac cum ad duorum & feminæ pedes se i
curvasset Indus, illi perquam humaniter eum exc
pere, cumq; ipso multum contulêre. Paulo post Indu
Montezinum bono animo esse jussit, & non expecta
re ut secunda vice ab illis conveniretur, priusquan
bene animadvertisset illa, quæ primo ipsi dicta essen

Tunc verò duo isti viri, utrumq; Montezini la
tus tegentes, vers. 4. cap. VI. Deut. Hebraicè pro
nunciavere: SEMAH ISRAEL, ADONAI ELOHE
NV ADONAI EHAD. Id est: Audi Israel, Dominu
Deus noster Deus unus est. Dein rogato interprete In
do, quomodo quæq; in Hispanico idiomate essent enun
cianda talia Montezino dixêre, facto tamen parv
post quamq; periodum habitam, intervallo.

I. *Patres nostri sunt Abram, Isaac, Jacob & I*
srael, & quatuor istos, tribus digitis erectis repræ
sentabant. Jungebant dein Ruben, tribus digitis un
addito.

II. *Varia dabimus loca iis, quibus animus fueri*
nobiscum commorandi.

III. *Josephus habitat in medio Maris, facto duo*
bus digitis compressis signo, ac dein separatis.

IV. *Bre*

IV. *Brevi, dixêre, citissime loquentes, quidam ostrum exibunt ad videndum & conculcandum, uo dicto nictarunt, ac terram pulsarunt pedibus.*

V. *Omnes colloquemur aliquando, pronuncian-:s ba, ba, ba, & exibimus non aliter, ac si ex terra, iatre prodiissemus.*

VI. *Ibit nuntius aliquis:*

VII. *Franciscus de his dein paulò plura dicet; 'igitis signum facientes, non multa dictum iri.*

VIII. *Permitte nobis ut nos præparemus, & mo-s undiquaq; versus manibus ac ore, ita orabant 'eum: Ne diu differ.*

IX. *Mitte duodecim homines; signum facientes irbatos se velle, ac scribendi gnaros.*

Finito colloquio, quod per integrũ duraret diem, lem, sequentibus Mercurij & Jovis diebus rever-;reiterabant, nullo verbo insuper addito. Pertæsus d finem Montezinus, quod nihil ad rogata respon-:rent, nec permitterent ut fluvium traijceret, in iphamse projecit, sed ab illis expulsus baculo, in uam cecidit, non sine magno vitæ periculo inde e-ptus, eò quod natare non posset. Reliqui verò ex un-'s extracto, noli, inquiebãt irati, tentare transitum, ec plura investigare quã Tibi indicamus. Quod ipsi ioq; explicabat Indus, reliquis idem signis variis : verbis docentibus.

Notandum est, cymbam istam, toto isto triduo

nunquam eodem mansisse in loco; sed quatuor, q
venerant, abeuntibus, alios rediisse quatuor, q
quasi uno ore omnes illos novem supradictos artic
los repeterent, numero venientium & abeuntium
ad trecentos quasi excrescente.

Homines isti paulululm à Sole adusti sunt, alii
promissas usq; ad genua comas, alii breviores, a
quales nos plerunq; solemus, alebant: pulchro era
corpore, pulchrè instructi, pedibus ac tibiis adorn
tum factis, linteo verò aliquo caput redimiti. Mo
tezinus narrat, quod cum die Jovis sub vesperan
inde discederet, illos multa humanitatis officia exh
buisse, allatis quæcunq; ipsi in via necessaria exist
massent, addidisseq;, omnibus illis se instructos, ut c
bis, vestibus, gregibus, aliisq; quæ in India Hispan
sua dicerent.

Cum eodem die deventum esset ad locum ubi d
vertissent nocte illâ, antequam ad fluvium accede
rent, Montezinus dixit Indo: Meministi Francisce
à fratribus meis dictum, te mihi quid indicaturum
rogo itaq;, ut id referre mihi non graveris. Narra
bo tibi quæso, dixit Indus, modo mihi non sis mo
lestus, & veritatem nosces ut ab antecessoribus mei
accepi. Sin autem nimium me roges, ut facturu
mihi videris, induces me ut falsa dicam. Adverte
igitur Animum quæso, ad illa solum quæ tibi nar
rabo.

Fratres

Fratres tui Israëlis filii sunt, & eo conducti fuêre providentia Dei, multa in eorum gratiam facientis miracula, quæ non crediturus es, si tibi enarrabo ut ut ita à Patribus edoctus sim. Nos Indi bellum ipsis inferebamus in istis terris, duriusque tractabamus eos, quam nos tractamur ab Hispanis. Dein ex jussu Magorum nostrorum (qui Indis Mohanes) eò, ubi fratres tuos vidisti, armis accincti rediimus, ipsos debellaturi, sed ne unus ex omnibus qui eò commigrarunt, ad suos reversus est. Ingentem igitur restauravimus exercitum, eosque adorti sumus eodem planè successu, ut nullus rursum evaderet, quod etiam tertia factum vice, sic ut omnibus penè incolis destituta, præter senes ac mulieres India fuerit. Fraudem itaque Magorum subesse rati Senes, cæterique qui remanserant, de eiiciendis Magis omnibus consilium ceperunt: ac multis eorum jam cæsis, illi qui supererãt se ignotum quid dicturos polliciti sunt; quo dicto sævire desitum est. Illi verò talia edocuêre:

Deus istorum filiorum Israelis verus Deus est. Omne id quod lapidibus ipsorum inscriptum est, verum est. Domini erunt totius Terræ sub finem Mundi. Venient qui vobis adferent multa bona, & postquam omnibus terram ditarint, filii isti Israëlis ex patria sua migrantes, omnem Orbem sibi subjicient, ut subjectus ipsis erat ante.

Felices eritis, si fœdere aliquo vos iis jungatis.

Tum quinq; primates (Cazici Indis,) qui Majores mei erant, intellecto Magorum vaticinio, quod ab Hebræorum sapientibus acceperant, eo profecti sunt, a precibus multis tandem obtinuêre, postquam desiderium suum feminæ isti, quam interpretem agere videbas, (eo quod fratres tui nullum commercium cum nostris Indis habere voluerunt) explicassent. Quisquis autem nostrorum fratrum tuorum terram ingrederetur, illicò ab illis occidebatur, nemine fratrum tuorum ad loca nostra transeunte. Fœdus itaq; juvante ista fœmina, tale cum iis pangebamus:

I. *Ut quinq; Cazici nostri, singulis 70 mensibus soli ipsos accederent.*

II. *Ut ille, cui arcana revelanda essent, excessisset ætatem trecentarum Lunarum sive Mensium.*

III. *Et ne ulli talia aperirentur in loco aliquo ubi habitaret populus, sed in deserto, solumq; præsentibus istis Cazicis. Et ita, addebat Indus, arcanum illud inter nos servamus, & quod magnam nobis polliceamur ab illis gratiam, ob officia fratribus tuis à nobis præstita. Non invisere nobis licet eos, nisi singulis LXX. mensibus, aut si quid novi forte superveniat. Id quod in vita mea tribus tantum contigit vicibus: primò, cum Hispani has in terras venirent, dein cum venirent naves in mare Meridionale, tertio, te veniente, quem diu admodum desiderarunt,*

runt, & expectarunt. Ob tria illa nova insigniter sunt gavisi, eò quod Prophetias impleri dicerent. Narravit etiam Montezinus, dein sibi Hondæ à Francisco missos tres alteros Cacicos, non dictis tamen eorum nominibus, priusquam dixisset, liberè licet tibi hos alloqui, qui socii mei sunt, in hoc quo fungor munere, de quibus & tibi dicere me memini, quintus ob senectutem venire non potuit. Arctissimè verò tres isti illum amplectabantur, rogatusque Montezinus, cujus esset Nationis? Hebræa respondit, ex Tribu Levi, & Deum suum esse Adonay, atq; alia: quibus auditis, rursus amplexi sunt illum ac dixêre; videbis nos aliquando, & non agnosces; fratres tui sumus omnes, singulari Dei favore, ac dein vale utrinq; dicto discessère, dicentes singuli, meà curatum eò, solus itaq; remanens, qui Montezinum ut fratrem salutabat, Franciscus, ita valere jussit. Vale mi frater, alia jam agenda habeo, & eo ut invisam fratres tuos cum cæteris Cazicis Hebræis. quod terram hanc attinet, securus sis, omnibus enim imperamus Indis. Postquam vero negotium, quod nobis cum scelestis Hispanis est, ad finem perduxerimus, ex servitute, in quâ estis, vos ducemus, Deo juvante, non dubii, quin ille juxta verbum suum, mentiri nesciens, opem laturus sit. Tu interim da operam, ut homines isti veniant.

ELEVATIO.

HActenus RELATIO, quæ adeò inſulſa, adeò anilis, & ab omni veritatis ſpecie aliena apparet, ut mirum non immeritò videatur quî Vir non ineruditus, non tantam ſolum eidem fidem tribuere; verum maximi etiam momenti rem exinde confirmàre non dubitaverit. Quid autem de Relatione illa ſtatuendum ſit, aliquot adſertionibus breviter declarabimus, nec enim animus eſt ſingulas nunc perſequi nugas, utpote quæ à quolibet nullo prorſus negotio obſervari poterunt. Cumque Menaſſeh quali quali argumentorum apparatu, aliorum applauſum emendicare laboraverit, è prolixiori illorum examine, RELATIONIS ipſius ΝΟΘΕΙΑ haud obſcurè deprehendetur.

ADSERTIO

I. *Nemo unquam ſive Geographorum, ſive Nautarum, Mercatorum, ſive peregrinantium aliorum, qui navigando totum fermè Orbem circumiverunt, locaq́ omnia perluſtrarunt, ſimile quid unquam, vel audivit, vel retulit. Hiſpanorum certè aviditas, & Belgarum curioſitas, loca hæc nobis hucuſq minimè reliquiſſent incognita, non igitur in tantâ luce præſtigiis agere licebit.*

Hanc adſertionem infringere conatur Menaſſe

nasse ben Israel, (מקוה ישראל) Sect.XX.pag. 68.h.m.*Non valet argumentum à quibusdam mihi motum: si in mundo sunt, cur non ipsorum nobis est major notitia? Nempe etiam multarum rerum quas novimus, non novimus tamen originem; & annon hactenus quatuor fluviorum Nili, Euphratis, Gangis, & Tigridis, latuere nos fontes?* Sed Bone Vir, non quæritur jam de Israelitarum Americanorum origine, seu *unde sint?* sed negatur plane *quod sint.* Quis illum non rideret, qui Chimeræ, aut rei alterius in cerebro suo natæ, causas & originem operosè indagare vellet? perinde ac si ante repertas Terras Americanas, de Gentium istarum origine fuisset disputatum, & ante exploratam Magnetis virtutem, de occulta ejusdem qualitate litigatum. Concedimus, res interdum satis esse perspectas, quamvis ignoretur origo, quod quatuor istorum fluminum ignotæ scaturigines, & ipsorum forte Americanorum incertæ origines satis evincunt; nondum verò explorata Israelitarum illorum existentia, de eorundem origine frustra disquiritur. Quis verò diversissimam fluminum istorum, & Terrarum Israeliticarum in America ratione non apprehendit? quum illa satis perspecta sint, quamvis latente origine; hæ verò à nullo unquam fide digno teste

exploratæ aut indagatæ. Pergit Menaſſe: *Certu*
etiam eſt, per quam multas eſſe terras nobis incogn
tas. Quis dubitet? an igitur fingendæ ſun
& pro noviter repertis venditandæ Utopicæ
Etſi remotiſſimæ vaſtiſſimæque Regiones Au
ſtrales ſint incognitæ, neutiquam tamen in Or
be habitabili, ampliſſimę adeò Provinciæ (qua
lis Pſeud-Iſraelitarum Regio perhibetur,) ha
ctenus latuere illos, qui Indias occidentale
toties peragrarunt, ſuiſque commentariis ac
curatiſſimis illuſtrarunt. Nec titivilitio dign
eſt Menaſſis inſtantia. *Quanquam nonnulli i*
Terris cognitis & vicinis habitent, latent tame
POST MONTES. Anne verò eadem ratio
eſt obſcuriſſimorum ejuſmodi latibulorum
atque vaſtiſſimarum provinciarum Iſraëlitica-
rum, quales finguntur in America? Quis in-
ficias iret, in occultis Montium cavernis, aliiſ-
que ſolitudinibus, quaſdam ſupereſſe Gentium
reliquias; eodem verò modo, Terras iſta
Iſraelitico-Americanas, Hiſpanorum avidita-
ti, atque Batavorum curioſitati hactenus ſub-
ductas fuiſſe, ab omni veritatis ſpecie videtu
alienum. Hoc denique urgemus, ſi etiam ne-
mini, excepto Montezino, hæc res unquam in-
notuiſſet, illeque primus Terras iſtas detexiſ-
ſet, num altum adeò annis à reditu ejuſdem
proxi-

proximis fuisset silentium, ut novissimi etiam, totaque die ex Americanis Regionibus advolantes nuncij, rem notatu dignissimam in Relationibus suis præterire potuerint?

II. *ANTONIUS ille MONTEZINUS Homo non suspectæ solum, verum nullius etiam fidei est, & Benjamini Tudel. aliisq; per omnia similis.*

Hoc ut tanto manifestius appareat, σύγκρισιν seu convenientem quandam collationem, inter Tudelensem atque Montezinum instituamus.

(1) Satis decantatum *Benjaminis* elogium est, multa illum in Gentis suæ gratiam confinxisse; præcipua quippe ejusdem eloquentia, in describendo Judæorum consistit dominio; quod (ut antea diximus) ignorarunt, quicunq; orientem postea lustrarunt, affirmantes, Judæos in oriẽte nec gladii jus, nec celebrata toties Synedria, nedum amplissima & à Tudelense enarrata Imperia possidere. Idem omninò de Montezino illo statuendum est, utpote qui primarium Relationis suæ scopum infeliciter adeò dissimulat, ut statim à quolibet (rhinocerotis præsertim nasum habente) deprehendatur; hisce enim verbis sorex manifestè se prodit: *Quod terram hanc attinet securus sis,* OMNIBUS ENIM IMPERAMUS INDIS,

& pau-

& paulò ante: *Filii isti Israelis ex Patria suâ mi-grantes, omnem Orbem sibi subjicient, ut subjectu-ipsis fuit ante.* En fictæ αὐτοκρατορίας Judaica semina, & manifestissima fraudis atq; præsti-giarum indicia!

(2) *Benjaminem* plurima ex relatione tan-tum habuisse, nec cuncta à se memorata recte apprehendisse; diu est quod eruditorum Prin-cipes sunt conquesti, & ipsa libri præfatio illud abundè docet, idemque confirmat *R. Dav. Ganz, Chronic.p. I.fol.* 55. Sed & multa male & perperam percepit, quod aliquot exemplis o-stendit *Cl. L' Empereur* in Notis. Sic & *Montezinus* (ut ex ipsa relatione constat) pleraque tantum à Cazico quodam Indico si-bi narrata fuisse tradit: *Narrabo Tibi* (ait ille) *quæ scio, modo mihi non sis molestus, &c.* Et cal-lidè admodum Relatio fingit Israelitas il-los Americanos, omnem aditum capitali poe-na in terram suam prohibuisse, ne sc. instituta paulo accuratiori inquisitione, fraus tandem atque dolus prodatur. Ex ambiguo igitur ru-more Narratio illa magnam partem conflata, Eruditorum applausum nunquam inpetrabit.

(3) Egregium *Benjaminis* stratagema ob-servat doctissimus, *L'Empereur*, (in Not. p. 217.) illum sc. per ambages & IGNOTA NOMI-

NA

NA Lectorem deducere, ne in ista loca inquirens, falsi eum convincere queat, quasi hoc ad rem adstruendam sufficiat, si locus licet, ignotus apponatur, sic Itiner. p.112. narrat, plurimos Israelitas reperiri in *Adan* & *Telassar*, ubi autem loca hæc sita sint, prorsus incertum est ac dubium, procul in oriente fuisse, est inconfesso, sed destinatam climatis partem adjicere, omninò difficile. Exempla alia, magno numero Itiner. Benjam. suppeditabit. Ejusdem fraudis insignis certè artifex Montezinus noster, commemorat loca, in quibus tantus Istaelitarum reperiatur numerus, nec exponit in qua provincia, sub quo climate sita sint, saltem narrat ex Quiti, absoluto duodecim dierum itinere, se eò cum Indo pervenisse. Quis universam fermè peragrabit Americam, ad investiganda obscurissima illa Pseud-Israëlitarum latibula.

Sed instat Menasse (מקוה ישראל Sect. XIII.) *Cur non credam homini virtuti dedito, omnisque lucri, quod lucrum æstimamus homines osori?* Hem, raram inter Judæos avem! plures forte numeraveris coloris nivei corvos, quam lucri omnis apud eosdem osores. Sed ad rem. Alia sunt quæ fidem Montezini reddunt suspectam. Est honestius quoddam

lucri

lucri genus, pias fraudes insignes illarum Architecti nuncupare solent, insitum videl. & Judæis cumprimis familiare, patriam Gentem evehendi studium, quod tantum à Montezino, quantum Benjamine, Eldad Danita, aliisque fuit alienum.

Regerit tamen Menasse (Sect. XIII. p. 40.) *Plus fidei habeo Relationi Montezini nostri, Lusitani, ac nostri ordinis Judæi, nati in urbe Portugalliæ, cui nomon Villefleur; honestis ac notis parentibus, hominis quadragenarij, probi neq; ambitiosi. Ivit in Indias ubi inquisitionem passus est. Inquirebat ille liberatus ab inquisitione hæc curiosius, quam dici possit, & compellabat homines istos sæpissimè neq; acquievit dein, priusquam huc venisset, nobisque nova adeo læta communicasset. Multa verò in itinere isto perpessus est, & ad summam pauperiem redactus, eò quod in nullius ædibus victum sumeret & laborem suum compensari nollet. Ego ipse sex integris mensibus quos hic vixit, familiariter ipso usus sum; & aliquoties in præsentiâ honestorum virorum juramentum ab eo exegi, quo vera esse quæ narrabat, confirmaret. Abiit dein Phernambucum, ubi biennio post, facto etiam eodem ibi in agone mortis juramento, decessit.* Minime hæc ad authoritatem Montezino ullatenus conciliandam sufficiunt, à quibusdam accepi, fuisse

homi-

hominem ſimplicem, vanum, vagabundum, ad quævis pro lubitu fingenda aptum natum, & neſcio quam gloriam ex omnium ſudſidiorum etiam neceſſariorum contemtu ſibi promittentem, qualem de eadem Gente nuper in Imperiali quadam civitate offendi. Cæterum quid de modernorum Judæorum juramentis vulgò ſtatuatur, omnium ubique ore divulgatum, & quotidiana experientia abunde comprobatum eſt.

III. *Relatio ipſa aliquot ſcatet contradictionibus*: Nunquam ſane aliorum conſenſum impetrabit, ſi ſibi ipſi dicat contraria. Quædã exempla cape Lector: Memorat Montezinus, (p. 22.) quanto ſtudio Iſraelitæ illi Americani caveant, ne quiſquam eos accedat, verba hæc ſunt: *Quisquis noſtrorum fratrum tuorum terras ingrederetur, illico ab illis occidebatur*, & cum Montezinus, (pertæſus tandem, quod neque ad interrogata reſponderent, neque permitterent, ut fluvium trajiceret,) in ſcapham ſe conjeciſſet, baculo ab illis expulſus, in aquam cecidit, non ſine magno (ut narrat,) vitæ periculo inde ereptus; Aſt, inter novem illos articulos, quos uno ore Pſeud-Iſraelitæ illi toties repetierunt, ſecun-

secundus ita se habet : *Varia dabimus loca iis quibus animus fuerit nobiscum commorandi.* Quo modo hæc conciliari possint, ego non apprehendo. Sic, quid tandem de Indico isto Cazico Montezini comite statuendum sit, prorsus ignoro, mox Indus, Idololatra, & parti Israelitis adversæ addictus est, dum Montezinũ sic alloquitur (p. 32.): Nos INDI *Bellũ ipsis inferabamus in istis terris, duriusque tractabamus eos, quam nos jam tractamur ab Hispanis, dein ex jussu Magorum nostrorum eò ubi fratres tuos vidisti, armis accincti rediimus, ipsos debellaturi &c.* Hactenus igitur Pseud-Israelitarum hostis infensissimus, mox Montezinum Judæum, Indus ille complexus, exclamavit cum Cazicis reliquis: *Fratres tui sumus omnes:* ac discedentibus reliquis Indus Montezinum rursus ut fratrem salutabat: *Vale mi frater, alia jam agenda habeo, & eo ut invisam Fratres tuos, cum cæteris Cazicis Hebræis.* Atque sic ex Israelitarum stirpe oriundus. Denique cum frequentissime in ipsa relatione FRANCISCI appellatione distinguatur, haud incongruum esset eundum nuncupare CHRISTIANUM. Nomen certè illud non magis Judaicum est quam Indicum, & Neophytis forte Americanis à sacerdotibus Hispanicis impositum.

Quid

Quid verò ad hæc noster Menasse, placet
lhucdum Relatio? *Placet, & præ cæteris qui-*
em Montezinus, (verba ejusdem sunt Section.
XXVIII.) p. 105. *quemadmodum enim alij populi*
raelitas coegere, ut montana quærerent; ita ha-
tatâ primum Americâ, à persequentibus Tartaris
llsi fuêre usque ad montes Cordilleras, ubi ad ex-
emum Deo ita volente latuêre. Hæc pro Rabbi-
icâ authoritate suis persuadet Menasse, omni
de digno authore omni solidiori fundamen-
) destituta, huc opportunè illud: *credat Judæus*
pella. Qui meliora sunt edocti, rident dun-
xat suavissima hæc Ebræorum commenta,
e quibus postea paulò prolixius differendum
it.

Ex his itaque de Monteziniana illa Rela-
one, tot nominibus suspecta, dubia, sibique i-
i contraria, liberum B. L. sibi formabit judi-
um. Nos, prolixiori discussioni neutiquam
hærentes, ad ipsum MENASSEN, originem
mericanorum Israeliticam ex illa Relatione
dstruentem, properamus, ejusd. argumenta
o quo proposita ordine sunt, examinaturi, fa-
ulæque istius νοθείαν deinceps ostensuri.

MENASSE BEN ISRAEL,
מקוה ישראל seu Tract. de SPE ISRAELIS
SECT. I. pag. 15.

Inter tot varias de Indorum Novi Mundi orig ne opiniones, easq; incertas adeò, difficilè est cer quid dicere.

ANNOTATIO.

Quantæ difficultatis sit inter infinita ade sententiarum divortia, certi aliquid statuer non ignoravit *Petrus Cotton* Jesuita, dum An no MDCIV. cum aliis hanc Diabolo in obse sa puella quæstionem proposuit: *Quomodo In sulæ Animalia acceperint, & eò homines post Ada mum pervenerint?* Remotas videl. atque nov ter repertas Orbis recentis Insulas intelligens Alii quibusdam prophetiis atq; revelationib è Sacra Scripturâ petitis usi sunt, ut doceren vel Hispanos vel Judæos ad incolendum No vum Orbem venisse, vid. *Lescarbotus*, Histor Nov. Franc. Lib.1.c.3. adeò tamen inextrica bilis quæstio non est, ut non alia eaque long commodiori ratione expediri queat. Ab An no quidem Dni. MCCCC XCII. quo admirabili Columbus primus in Americam penetravit nobilissima Europæorum ingenia sunt excita ta, quibus parum fuit incognitas antea dete xisse terras, nî vastissimarum adeò Gentium o rigines indagari ostendique possint. Primi statim annis inepte non minus quam ridicul in Hispaniâ disputatum est: Utrum America

ni al

ii ab Adamo oriundi, an verò tertiam quan-
lam inter Simios & homines constituerent
peciem? Magis ineptire cœpit *Theophrastus*
Paracelsus, duplicem Adamum alium in Asia,
n America alium statuens, quas nugas nume-
is suis perfecit famosus ille fabulæ Præada-
niticæ promachus, aliorum telis satis superq;
ım confossus. Haud majoris momenti sen-
entia est *Alexis Vanegan,* statuentis, primas In-
liæ occidentalis colonias à Carthaginensi-
ous positas; eò quod illi non secus ac Peruani
oicturis vice literarum utantur, pro eâdem o-
igine æque ineptis rationibus pugnat *Ema-*
nuel de Moraes in Histor. Brasil. nondum editâ.
Quam infirma autem argumenta illa sint, quæ
i simili petuntur, infra prolixè ostendemus.
Arias Montanus, opinione quidem cæteris sub-
iliori, nullis tamen idoneis rationibus fulta,
locere voluit, Americam ipsissimam esse
OPHIRAM, quod & *Columbo & Fr. Vatablo* vi-
um. Sententia hæc Montani in ejusd. Phale-
go reperitur, ubi contendit ab OPHIR ortos
eos, qui Novam Hispaniam & Peruviam te-
ient, quæ Regiones per transpositionem lite-
arum PARVAIM dictæ fuerint, (אופיר O-
phir enim per metathesin literarum, idem va-
et ac PERU) hasque terras esse illas Ophir,
C 2 unde

unde Salomon aurum, gemmas, aliaque acceperit, de eâd. sententiâ agit, etiam Menasse, sect. II. Primarium autem Ariæ fundamentum in nominis Ophir & Peru convenientia consistit, cum tamen notum sit, vocem illam demum ab Hispanis repertam hâc occasione: Quidam piscator, Beru appellatus, à primis illarum Regionum inventoribus de Regionis nomine rogatus, respondit Beru, hoc sibi nomẽ esse innuens, illi extemplo tractum universum Peru nuncuparunt, quod etiam Garcilasso Inca vir non exiguæ authoritatis perhibet. Ariæ tamen opinio præ aliis placuit *Francisco Bivario*, in Chronic. Luc. Dextri ad Annum C.LXVI. addit insuper, à posteris Ophir quoque Americam cultam fuisse. Et omnino mirandum est, tantis Viris sententiam illam minimè displicuisse, videlicet, Becano, Possevino, Genebrardo, Brixiano, Eugubino, Mornæo, aliisque. Nonnulli Americam vocarunt Atlanticam, cujus in Timæo suo Plato meminit. *Joh. Lerius* cum Gomara Americanos à Cananæis metu Josuæ profugis, deducit. Idem, *Lescarbotus* Hist. Novæ Franc. lib. 1. c. 3. non confirmat solum; verum etiam è cap. 12. lib. Sap. vers. 4. 5. stabilire conatur, ubi narretur Cananæos ante adventum Israelita-

rum

rum fuisse Anthropophagos, quales in America reperiantur plurimi. Non opus verò est Anthropophagos è Cananæa accersere, etiam in Æthiopia produntur à *Plinio* lib. vi. cap. 30. item in Scythia, lib. iv. cap. 12. & in eâdem usq; ad promontorium Tabin, lib. vi. c. 17. & alibi. Quidam, teste Gomarâ Hispanos à Mauris, victo Roderico, Americam petiisse crediderunt, eò quod in Jucatanâ cruces repertæ sint, & de Cumanæ incolis perhibeatur, quod inter idola potissimum venerentur crucem decussatam, quam credant sibi præsidio esse adversus Dæmones nocturnos, collisque infantium appendant. Sed hanc de crucibus fabulam Hispani excogitarunt, ut jus sibi suum in easdem novi Orbis terras quasi postliminio vindicarent. Eandem sententiam Gomara refutat ex eo, quod in Insulis ad quas primo venire necessum fuerit, nullæ cruces repertæ sint. Romanorum colonias Americanos nuncupat *Marinæus Siculus*, argumento Numismatis, effigiem Augusti exhibentis, inque Americæ fodinâ reperti, Romanoque Pontifici à Jo. Rufo Archiepiscopo missi; Nummum illum vel suppositititium, vel ab Hispanis illatum fuisse, magis probabile est. Nec defuere qui Peruanis & Chilensibus Frisiam originem adsignavere.

Abrah. Mylius Commentar. de Belgic. Lingv. Americanos omnes à Celtis ortos tradit, duplici quidem via, primo per Orientem, unde ad Anjan pervenerint, deinde per occidentem ex Islandiâ & Frislandiâ in terram Laboradoris. *Athanasius Kircherus* in Prodr. & Oedipo suo Ægyptiac. ut infinitas Gentes, sic Americanos etiam Ægyptiorum colonias nuncupat, ob Solis, Lunæ, siderum, ac aliorum animantium religiosum cultum. An sola hæc ratio sufficiat, & annon omnium Nationũ Idolatricarum originem Ægyptiacam arguat, aliis relinquo dijudicandum. *H. Grotius* (Mylij opinionem suppresso nomine secutus) primam in Americam expeditionem à Norvvagis susceptam fuisse, dissert. peculiari ostendere conatus est, sic tamen ut post aliquot temporum intervalla, novæ ex Suecia & Daniâ coloniæ supervenerint. Pervanos tamen Sinensibus attribuit, quorum nonnullos in terras illas aut quærendi curiositas, aut magnus humani generis propagator casus pertulerit, quam malè autem bonam quandoque causam egerit, suis ad eandẽ Grotii dissertationẽ, animadversionibus ostendit *Jo. de Laet.* In eâdem controversia aliquid tentavit *Robertus Comtæus* Normannus, qui examinatis Grotii & Laetii argumen-

rgumentis commentarium adornare cœpit, quem tamen fati præcocis truculentia erudi- o Orbi denegavit. Credit ille Americanos à Phœnicibus, ſive Tyriis ſive Carthaginenſi- bus ortos, ſolamque hanc Gentem vaſtiſſimas llas Regiones inhabitaſſe, priuſquam ex aliis provinciis eo pervenerint. Egregiam deniq; n hâc controverſia operam navavit Vir cele- berrimus *D. Georgius Hornius*, quatuor de Ori- gine Gentium Americanarum Libris, quibus medium quaſi inter tot tantaque diſsidia te- nuiſse viſus, plurimas quidem Gentes in A- mericam perveniſse ſtatuit, nec omnes tamen ſine diſcrimine admittit, primò Septentriona- lem Americam cultam fuiſse, inde in meri- diem Gentes migraſſe, ſua ſponte numero au- ctas, & à ſûccedentibus pulſas. In ſeptentrio- nalem autem Americam triplici via perven- tum à totidem populis fuiſſe, ex occidente Phœnicib⁹, ex Septentrione Scythis, ex Orien- te Sinenſibus, quibus etiam per intervalla aliæ Gentes atque aliæ acceſſerint. Nec diſplicent ea quæ *Doctiſſ. Urſinus* Anal. S, lib. 6. c. 24. de Gent. Americanarum origine affert, ubi ali- quot argumentis oſtendere conatus eſt, poſt Salvatoris demum tempora colonias in Ame- ricam fuiſſe traductas; an verò allata ſenten-

tiæ hujus fundamenta ſatis firma atque ſolid
ſint, nunc non diſquiremus. Tutiſsima verò
pariter ac certiſſima illa ſententia eſt, quæ ſta
tuit, ex Oriente pariter ac Septentrione, omni
Americam poſt diluvium à Semi & Japhet
poſteris inundatã fuiſſe. Filii enim Semi, cum
poſt longa temporum intervalla, paulatim ul-
tra orientem ſeſe extendiſsēt, plurimasq; in il-
lis partibus Aſiæ Regiones incoluiſſent; à litto-
ribus illis orientalibus ſolviſſe, & ad Inſulas in
ter Aſiam & Americam Aquilonarem jacen-
tes perrexiſſe, atque inde in ipſam Americam
penetraſſe videntur. Poſtquam enim per pla-
gas Aſiæ Aquilonares, (quas nunc Tartari in-
colunt,) diſſeminati tandem, ad orientales e-
juſd. Aſiæ fines (propè fretum Anjan, quo A-
ſiâ ab Americâ ſejũgitur,) deveniſſent, in Ame-
ricam facilè transfretare potuerunt. Succe-
dentibus deinde temporibus, cunctisque Re-
gionibus repletis, ad fretum tandem Magella-
nicum eoſd. deveniſſe, & ad regiones quoque
Antarcticas non magno negotio transfretaſ-
ſe, veritati maximoperè videtur conſentaneũ.

Sed quænam è diverſiſſimis adeò de Gen-
tium Americanarum origine Sententijs, no-
ſtro arridet Menassi? Nulla. Peculiarem ſe-
quitur, olim jam à nonnullis approbatam, plu-
rimis

rimis verò ad Caucaſum ſeu potius in Americam ipſam unde provenit, relegatam atq; profligatam. Audiamus illam atque expendemus:

MENASSE BEN ISRAEL
(præfat. ad Tract. מקוה ישראל,
col. 2.)

Ego quidem examinatis curioſius, quæcunque hactenus hâc de materia ſcripta fuère, non invenio aliam magis veriſimilem, nec magis rationi conſentaneam, quam Montezini noſtri opinionem, dicentis, PRIMOS AMERICAE Incolas fuiſſe ISRAELITAS EX DECEM TRIBUBUS; quæ à Tartaris bello victæ ac fugatæ, poſt montes Cordilleras, ita nempe volente Deo, ſe abſcondidere.

DISCUSSIO.

Ego verò indagatis fermè omnibus diſcrepantium adeò ſententiarum fundamentis, non invenio aliam magis verò abſimilem, magisque Rationi rectę adverſam, quam illam ipſam è Montezinianâ relatione hauſtam atque derivatam opinionem. Sentiunt mecum Virorum eruditiſſimi, & Jo. de Laet Grotio hâc in parte adverſatur minimè. Genebrardus ſaltem id à nemine ànte ſe obſervatum, ut ſolet, inſolenter miratur & jactat. Aſt non minus inepta eſt iſta opinio de origine Ameri-

canorum Israelitica, quam ea, quæ tradit primos ejusdem Americæ incolas eò pervenisse, gradientes per Insulam Atlantidem, ab occiduis Africæ oris (ut ajunt,) olim ad ipsius Americæ fines pertingentem, de qua Plato in Timæo fabulosè multa refert, certissimum enim est nec talem Insulam hodie extare, nec à Geographis antiquis, uspiam ejusmodi terminis fuisse descriptam. Quæ verò Jos. à Costâ Lib. I. c. 6. origini Judaicæ opponit, paulò leviora sunt, nec solidè eandem destruunt; videl. (1.) Hebræos Literis semper usos fuisse; inter Americanos verò nullum earum reperiri vestigium. (2.) Hebræos numorum semper fuisse cupidos, Americanos non item. (3.) Circumcisionem, Catholicum Ebræorum Symbolum, in America nuspiam fuisse deprehensum, (quę ratio fortè alicujus esset momenti.) (4) Judæos semper & ubique Locorum conservasse Linguam & antiquitates suas; quomodo fieri possit, ut in solâ Americâ obliti fuissent generis sui, Legis, ceremoniarũ, Messiæ, & totius Judaismi? Sed majoris ponderis & momenti argumenta illa sunt, quæ à migrationis adeò longinquæ impossibilitate, reclamante Scripturæ pariter ac Historiarum aliarum fide, argumentorum ab adversâ parte produ-

roductorum infirmitate, vulgari denique Ju-
æorum quævis fingendi libidine petuntur.
Iic noſter deinceps labor, hæc porrò ſtudia,
oc ſubſequentium pagellarum argumentum.
Quænam igitur ſententiæ illius prodigioſæ de
Origine Americanorum Iſraelitica ſunt fun-
amenta?

MENASSE BEN ISRAEL

Sect. III. p. 22.

*Primum fundamentum iſtius opinionis ſumi-
ır ex IV. Eſdræ, cap. XIII. (quem licet Apocryphus ſit
itamus tamen ut antiquum.)*

DISCUSSIO.

Omninò miramur, tantam fidem huic à
MENASSE tribui pſeud-epigrapho, cum illuſtria
deò de Salvatoris noſtri Deitate, perſona, of-
iciisque teſtimonia exhibeat, quibus tamen
nullo fermè Chriſtianorum vel infimam e-
nendicare potuit authoritatem. Semi-Chri-
tianus ille pariter ac Semi-Judæus Pſeud-Eſ-
Iræani hujus codicis author, ſalutiferis non
ninus Chriſtianorum placitis, quam futilibus
Rabbinorum fabulis ſtrenuè imbutus, tantum
ıon ἀμφίβιον agere, & utriusque Religionis
onclamatam olim harmoniam haud obſcurè
ſt meditatus. Legat, relegat, ſeduloque per-
vol-

volvat totum huncce codicem qui otio abundat, reperiet ſane præter ſolidiora Religionis Chriſtianæ fundamenta, putida quandoque & inepta Judæorum commenta. Appoſitiſſimè Grotius, Diſſert. de Orig. Gent. Amer. *Scriptor IV. Eſdræ plenus eſt inanium ſomniorum, ideoq; ab omnibus rejectus.* Quod inter Hezram Prophetam & Sacerdotem quidam diſtinguunt, ineptiſſimum eſt. Quisquis autem fuerit Pſeud-Ezra iſte, certe ſui generis oblitus eſt, in Libri ſtatim exordio: quid enim ſibi volunt illa, quę vulgata lectio habet principio verſ. 2. *filij Achiæ, filij Pinchaſi, filij Heli?* atque hoc non dixit Eſdras ille genuinus cap. VII. Quem inſuper latet Helin, Pinchaſum & Achijam non ex Ithamare; Eſdram v. ex Eliazare procreatos fuiſſe. Quis ullā igitur Libro huic deinceps fidem arroget, qui in ipſo ſtatim limine enormes adeò errores, manifeſtaque mendacia animadverteret, nec quenquam illius obſtringit authoritas (ſi quæ in craſſą adeò nævorum colluvie) quo minus ad lidium veritatis lapidem ſermones ejus examinare queat. Nec Genebrardum Chriſtianum teſtimonio hocce (Chronograph. p. 159.) ſuperbientem miramur, quam Ebræorum ævi ſui Coryphæum MENASSEN ben ISRAEL, qui ſi tempeſtivè recepiſſet ſparſa in

in illo volumine doctrinæ ſalvificæ ſemina, agis ſollicitus fuiſſet de extirpanda Judaica quam producit) zizania; dum verò concultis illis, hanc duntaxat alere conſtituit, prium ſtatim, ſicque facile præcipuum opinionis ſuæ corruit fundamentum. Quale?

MENASSE BEN ISRAEL

(Ibid.)

Ubi dicitur, quod Decem Tribus, quas Salmanaſſr captivas abduxit

INTERPELLATIO.

Cur callidè quæſo Menaſſeh diſſimulat ilm DEI FILIUM, quem Pſeudo-propheta idit *colligentem aliam ad ſe multitudinem pacifim, QUAE DECEM TRIBUS SINT, quas Salmaaſſer abduxit, &c.* Ille ipſe verò Dei filius eſt, e quo ejuſd. Libri cap. VII. v. 28. extat: *Revebitur enim FILIUS MEUS JESUS, cum his qui m eo ſunt; & judicabuntur qui relicti ſunt in nnis quadringentis,* & v. 29. *poſt annos hos moriear FILIUS meus CHRISTUS, &c.* conf. cap. III. 32. Nonne allegati illius loci pudet Juæum? Sed audiamus integrum.

MENASSE BEN ISRAEL

Ubi dicitur, quod Decẽ Tribus, quas Salmanaſſer catívas abduxit ſub Regno Hoſeæ inde trãs Euphratẽ,

conſti-

constituerint in alias ire Regiones, longius remotas, in quibus nunquam habitasset quispiam, quo magis meliusq; Leges suas observarent.

Discussio.

Antequam itineris hujus Israelitici descriptionem paulò accuratius perpendamus, minimè ab instituto hocce erit alienum, si primò ostenderimus, quam apertè eadem contraveniat non Scripturæ solum Canonicæ, verum omni etiam Historiæ atque Geographiæ Judaicæ, nec non rectæ sanæque Rationi.

Ac primò quidem manifestè testantur Historiæ Sacræ, (II.Reg.XVII.23.cap.XVIII.11. 1.Paral.VI.26.) Israëlitas in Assyriam transportatos, & in Chalachum, Chaborem, Haram & Nehargazanem IN EUM USQUE DIEM fuisse abductos. Si itaque sacræ Historiæ veritatem constanter sequendam judicaverit Menasse, fieri non potest, quin pro certissimo habuerit, Decem illas Tribus ab Assyriorum Imperatore abductas, in Regionibus haud ita longinquis hæsisse, & ejusd. decreto, sedem constantem ibidem collocâsse. Quid igitur opus est, ut ad incognitas prorsus Terras relegentur ij, quos Scriptura aperte intra Mediæ & Assyriæ terminos permansisse perhibet? Quàm bellè

ellè verò Pſeud-Eſdra hic reſpondet Magno li Iſraëliticæ Gentis Magiſtro, ESDRÆ vid. enuino, quem non ſolùm R. David Kimchi : R. Salomon ex Sententia Seniorum, ſed ipſe tiam Menaſſe, Sect. XXI. p. 70. expreſſis veris Chronicorum authorem pronunciat, quo ante, manifeſtum eſt, Decem illas Tribus ex Aſſyriâ nondum migraſſe, cum iſte Liber adornaretur, ad *eum enim diem* in Terris illis habitaſſe perhibentur. Sed Paralipomenon Libros poſt Babylonicam demum captivitatem uiſſe conſcriptos, exinde patet, quod circa Secundi Libri finem Cyri Monarchæ, ipſiusque dicti de Judæorum dimiſſione, & Hieroſolynorum reſtitutione fiat mentio, ijſdem fermè erbis, quibus primus adeoque genuinus Eſdræ Liber inchoatur. Qui itaque Pſeud-Eſdrænum illum Quartum ſuſpiciunt, mirantur, & ro divino agnoſcunt, ex hoc ſaltem loco, quo piritu iſthæc allata ſint colligant, cum verba ſta veritati divinæ ab ipſo Eſdra traditæ, prorus repugnent atque adverſentur. Tempore gitur Eſdræ neutiquam migrarunt. Sed nec etate Joſephi: utpote qui Antiquit. Lib. XI. cap. 5. narrat, ſuo tempore ultra Euphratem, in nnumerabilem multitudinem auctos fuiſſe ſraëlitas, verba hæc ſunt: ὁ δὲ πᾶς λαὸς τῶν

ἰσραη-

ἰσραηλιτῶν, κατὰ χώραν ἔμεινε. διὸ καὶ δύο φυλὰς συμβέβηκεν ἐπί τε τῆς ἀσίας καὶ τῆς εὐρώπης, ῥωμαίοις ὑπακουούσας. ΑΙ ΔΕ ΔΕΚΑΦΥΛΑΙ ΠΕΡΑΝ ΕΙΣΙΝ ΕΥΦΡΑΤΟΥ ΕΩΣ ΔΕΥΡΟ ΜΥΡΙΑΔΕΣ ΑΠΕΙΡΟΙ, καὶ ἀριθμῷ γνωσθῆναι μὴ δυναμέναι. i.e. *Reliqua Iſraelitarum multitudo, aſſuetum jam domicilium noluit relinquere; quapropter duæ tantum tribus per Aſiam & Europam ſub Romano degunt Imperio: DECEM AUTEM TRIBUS NUNC QUOQUE ULTRA EUPHRATEM SUNT, infinita hominum millia, quæ vix numero comprehendi poſſunt*: Quid clarius quæſo aut evidentius hoc Joſephi teſtimonio, Pſeud-Eſdræanæ relationi per omnia adverſo. Juxta illum igitur noluerunt tempore publicæ Liberationis aſſuetum ſuum relinquere domicilium, multò minus certè (ex mente Pſeud-Eſdræ) alias longiuſque remotas petere Regiones, in quibus nunquam habitaſſet quiſpiam. Idem Joſephus Procem. Libb. de Bello Judaico, narrat, Animum Judæis fuiſſe additum, ἐπειδὴ ἅπαν τὸ ὑπὲρ εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν συνεπαρθήσεσθαι σφίσιν ἤλπισαν. *Quoniam cunctos etiam, qui TRANS EUPHRATEM eſſent, Gentiles ſuos, ſecum rebellaturos crediderunt.* Et Agrippa in oratione ad Judęos Hieroſolymitanos habita, ne adverſus Romanos inſurgant, (apud eundem

em Lib. II. de bello Jud. c. 16.) τίνας οὖν, (in-
uit) ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκ τῆς ἀοικήτου παραλή-
νεσθε συμμάχοις; οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης
ἅντες εἰσὶ ῥωμαῖοι. ΕΙ ΜΗ ΤΙΣ ΥΠΕΡ ΕΥΦΡΑ-
ΗΝ ἐκτείνει τὰς ἐλπίδας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἀδιαβη-
ς, ὁμοφύλους οἴεται προσαμύνειν, h.e. *Quos igitur*
bella de solitudinibus aliquibus socios assumetis?
quidem omnes, qui in orbe habitabili degunt Ro-
ani sunt; nisi forte quis vestrum spes suas ultra
UPHRATEM porrigat, & Adiabenarum Regio-
um gentiles, suos æstimet adjutores.

Nec tempore *Benjaminis* Tudelensis (qui
nte D. annos bonam orbis habitabilis par-
m perlustravit;) de loco suo moti fuerunt.
Ibique ille Israeliticarum reliquiarum hinc
de dispersarum meminit. Illustris cumpri-
is locus (quem cum alijs subseq. non eum in
nem adscribimus, ut authoritatem illius, su-
a jam elevatam, defendamus; sed dome-
ico quodam teste Menassen convincamus, &
roprio quod ajunt gladio jugulemus,) occur-
t Itinerar. p. 90. ubi narrat Benjamin, se in
riam & Haphton, Israelitarum à Salmanas-
re abductorum posteros, magno numero
perisse, verba hæc sunt: ומשם המשה ימים
לעאריה ושם כמו המשה ועשרים אל
מישראל והיא תחלת הקהלות הררי בה

 חפתון

חפתון כי שם יותר ממאה קהלות מישראל והיא תחלת ארץ מדי והם מן הגלות הראשון שהגלה שלמנאסר המלך והם מדברי׳ בלשון תרגו׳ ובניהם תלמידי חכמים׃ h.e. *Exinde quinq́; dierum itinere Ariam devenitur, in qua viginti quinq́; propemodum ISRAELITARUM sunt Millia: Estq́; initium illorum agminum, quæ in Montibus Haphton degunt; nam ibid. ultra centum Israelitarum cœtus commorantur, (estq́; Mediæ principium,) Hi captivitate priori à Salmanassere Rege deportati fuêre, & Chaldaico idiomate utuntur: è quibus etiam nonnulli Sapientiæ navant operam.* Adeò manifesta hæc sunt, ut salva Benjaminis apud Judæos authoritate, cum Pseud-Esdræana illa relatione, nunquam stare possint. Quod verò Benjamin de Mediæ initio addit, non solum cum v.6. cap, XVII. II.Reg. verum etiam Josephi Historia (Lib. IX. c.14.) convenit, ubi hæc verba reperiuntur: Καὶ τὴν Ἰσραελιτῶν ἡγεμονίαν ἄρδην ἠφάνισε, καὶ πάντα τὸν λαὸν μετῴκισεν εἰς τὴν ΜΗΔΙΑΝ καὶ περσίδα. h.e. *Extinctoq́; funditus Israelitarum Imperio, populum traduxit (sc. Salmanasser) in MEDIAM & Persidem.* En verò alium Benjaminis locum, quo quatuor Israelitarum Tribus (nimirum Dan, Zabulon, Aser, & Naphtali) in finibus Persiæ ad montes Nisebor, juxta flumen Gozan habitare p.97.

per-

erhibet,h.m. ומשם מהלך כח׳ יום להרי
ניסבור אשר על נהר נוזן ויש שם אנשי
מישראל בארץ פרס שהם משם ואומרם
בערי ניסבר ארבעה שבטים מישראל שב
דן ושבט זבולן ושבט אשר ושבט נפתלי הגול
הראשונה שהגלה שלמנסר מלך אשור כ
שכתו׳ ויגלם בחלת ובחבר נהר גוזן וערי מד
e.*Hinc*(videl.à terminis Perſiæ) *viginti octo*
ierum itinere ad montes Niſebor devenitur, qui
nt juxta fluvium Gozan Iſraelitæ inde in Perſiam
lati, narrant, in Civitatibus Niſebor QUATUOR
RIBUS eſſe ſuperſtites, videlicet Dan, Zabulon, A-
r, & Naphtali, priore captivitate à Salmanaſſare
ege abductas, juxta II. Reg. cap. XVII. 6. deporta-
it eas in Chalach, & Chabor, flumen Gozan, ac mon-
s Mediæ. Fortè regeri poſſet, non omnes I-
aëlitarum Tribus longinquam illam migra-
onem ſuſcepiſſe, verum unam duntaxat vel
teram, reliquas permanſiſſe; ſed omninò
clamat ad raucedinem uſque Pſeud-Eſdra:
ECEM (ait) *Tribus quæ captivæ factæ ſunt,* (ad-
oque quicquid captivitatem ſubierit,) *in alias*
egiones ire conſtituerunt in quibus nunquam ha-
taſſet quiſpiam, &c. Nec me latet à Benjamine
iſſent. re *Eldad Danitam* in Libello ſuo de Tri-
ibus Iſraeliticis, ubi Dan, Naphtali, Aſer &
ad in antiqua Havila latere narrat his verbis:

 הללו

הללו ד׳ שבטים דן נפתלי גד ואשר הם חונים
בחוילה הקדומה אשר שם הזהב: *Hæ quatuor Tribus, Dan, Naphtali, Gad & Ascher, degunt in antiqua HAVILA, ubi aurum reperitur.* Non meum eſt fabulatores illos invicem conciliare, ſed manifeſtum duntaxat utriuſque à Pſeud-Eſdræana illa relatione, & Menaſſis ſententia diſſenſum oſtendere, uterq; loca à ſe luſtrata ſcribit, qua veritate videant illi, qui pro utriuſque authoritate dimicant. Idem Eldad Danita, Rubenem alibi apud Zebulonem collocat. Ad Benjaminem redeo, qui Tribum Ruben, Gadis, & dimidiam Menaſſeh ex communi traditione Cebarem incolere p.84. narrat. En verba! ומט״ילמאס לכיבר״ שלשה ימים ואומרים
בני אדם שהם שבט ראובן וגד וחצי שבט
מנשה ששבם שלמנאסר מלך אשור: h.e. *A Tilimaſſe Tribus diebus Cebarem pervenitur. Vulgò hic eſſe Tribum Rubenis, Gadis & dimidiam Manaſſis ferunt, quas Schalmaneſer Aſſyriæ Rex captivas duxerit.* Plura Benjaminis loca proferre poſſem, quibus Iſraelitarum paſſim meminit, ni ex allegg. migrationis illius ΝΟΘΕΙΑ abunde appareret. Oſtendi itaque illam ante Benjaminis tempora minime fuiſſe ſuſceptam. Poſtea verò h.e. ſeculis quinq; ſuperioribus, illuſtrem adeò migrationem accidiſſe, nmo facilè affirmabit.

Quam egregiè etiam longinqua illa Israelitarum in Americam migratio, respondeat trito atque vulgari Judæorum de fluvio Sabbathico (qui juxta plerosq; in Media) figmēto, nemini obscurum erit. Sic expressis verbis legitur in Bereſch. Rabba Sect. LXXIII. לא למקום שגלה עשרת השבטים גלה שבט יהודה ובנימין׃ עשרת השבטים גלו לפנים מן נהר סמבטיון שבט יהודה ובנימין מפוזרים בכל הארצות i. e. *Non ad locum in quem deportatæ sunt decem Tribus, deportata quoq; est Tribus Juda & Benjamin. Decem Tribus deportatæ sunt antea ultra fluvium Sambatjon, Tribus Juda & Benjamin dispersæ sunt in omnes Terras.* Et R. Salom. Jarchi ad illud Jesajæ, *qui perierant in Aegypto,* c. 27. 13. scribit לפי שנפוצו מארץ רחוקה לפנים מן הנהר סבטיון קראם אובדים i, e. *Eo quod dispersi fuerunt olim ex Terra longinqua ultra fluvium Sabbatjon, vocat eos perditos.* Si itaque Decem Tribus ultra fluvium Sambatjon (ex Judæorum sententia) delati sunt, quomodo queso Terræ ab eodem remotissimæ (& juxta Menassen Americanæ,) ijsdem assignari possunt? Et cum in Talm. Sanhedr. cap. X. sub fin. in tria exilia missi dicantur Israelitæ, (primo ultra fluvium Sambatjon, deinde in Daphnem, Antiochiæ suburbium, tertio quando nubes super

 ipsos

ipſos deſcendens, texit eos,) nulla prorſus re motiſsimarum adeò Regionum mentio occur rit, quam Talmudiſtæ certè nullatenus præter iiſſent, ſi per febrem aut ſomnium ſaltem illa iisdem in mentem veniſſet.

Non ſolùm autem non migrarunt, ſed nec migrare etiamſi vel maximè in animo habuiſſent,) potuerunt. Abjectæ illæ & diſperſæ Iſraelitarum reliquiæ, duriſſimum tunc captivitatis Aſſyriacæ jugum ſubierant; anne unquam Salmanaſſer cum ſuis permiſiſſet deportatę Gentis diſceſſum? Data ſane opera eandem in diverſas Imperij ſui partes diſtribuit, Chaborem videl. Chalacham, Haran & Nehargazanem, ne tale quid unquam moliri valeant, nonne ſeditionem congregatione tali factâ metuiſſet, ac tempeſtivè rebus ſuis conſuluiſſet? Promulgata verò poſteà in univerſo Cyri Imperio Populi Iſraelitici dimiſſione, quis quæſo reliquias illas Decem Tribuum adeò ſtolidas fuiſſe credat, ut ſpreto hocce beneficio, conſtituerint in alias ire Regiones, longius remotas, in quibus nunquam habitaſſet quispiam? Sua quoque Legitima longè felicius in ipſa Palæſtina obſervare potuiſſent.

His itaque præmiſſis, de ipſo itinere quædam adjicienda reſtant, è quibus Relationis illius

Pſeud-

ſdræanæ falſitas magis magiſque apparebit.
Ac de *Via*(1)ſollicitis,duplex ſe ex Aſſyria in *in-*
ognitas illas Regiones (per quas Menaſſe A-
nericam intelligit,) ſe obfert; altera quæ ad
Orientem vergit,altera ad occidentem,ambæ
quidem longiſſimæ, poſterior tamen multò
prolixior. Si ergò per viam orientalem,
nonnihil ad Septentrionem flectentes tan-
quam breviorem, faciliorem & commo-
diorem perrexerunt, nulla transfretatione
miraculoſa (quam Pſeud-Eſdra refert) opus
fuit, præſertim ſi juxta ſententiam AriæMon-
tani Aſia nullo mediante freto cum America
copulatur,& quod Menaſſi (Sect. XXXVIII.)
non abſurdum videtur,Iſraelitæ terreſtri itine-
re Americam petierunt; Sin verò (Geogra-
phis affirmantibus,)inter Aſiam & Americam
fretum eſt Anjanum,brevi ejuſdem tranſitu,ad
Novi Orbis Regiones pervenire potuiſſent,
nec opus cum Menaſſe ad miracula ſtatim
confugere; Deum ſcil. qui ſervare ſuos vo-
luerit,inter alia etiam hoc præſtitiſſe, ut terra
inundaretur ubi fretum Anjanis eſt; Si itaque
iter tale ponamus, (concedamus verò mini-
me,) non opus fuiſſet tranſire Euphratem,
quem in Aſſyria exiſtentes,habebant ad occi-
dentem, falſa ſic rurſus eſſet Pſeud-Eſdræana

Narratio, perhibens Altissimum ad eorum transitum mirabiliter venas fluminis siccasse. Si autem per viam occiduam Euphrate transmisso incedere maluerunt, necesse fuisset universæ Syriæ, Arabiæ, Africęque latitudine peragrata, ad Atlanticum usque oceanum, & eo longa navigatione transmisso, tandem ad Americam pervenisse; vel ab Assyriâ ad occiduos Syriæ fines, terrestri itinere, mox navibus totâ Mediterranei maris longitudine, usque ad freti Gaditani exitum emensa, inde per vastissima, & tunc minimè cognita oceani maria, ad Novi Orbis oras postremò appulisse. Cùm verò codicis illius author, in memorati itineris narratione, nullius prorsus nautici trajectus meminerit, tam longinquam autem populi navigationem minimè pręterire potuerit, manifestum est præfatas decem Tribus, ad Novi Orbis plagas nunquam transmigrasse. Addo & illud, quod tunc ijsdem, æque ac Orbi reliquo, Terræ illæ fuerint incognitæ.

Sin verò nihilominus viam Occiduam defendant migrationis illius adsertores; Quomodo quæso transitum per ferocissimas & potentissimas Nationes stabilire poterunt, quas nec Assyrij nec Persæ subjugare valuerunt. Quorsum enim se verterent miseræ & inermes

reli-

eliquiæ, trifti fervitutis jugo fubditæ, perque oftium Regiones variè difperfæ atque difsi- atæ, impofsibilis erat reditus, inexplicabilis erò proceffus. Aut enim revertèndo, invin- ibiles hoftium copiæ erant perrumpendæ; ut progrediendo, teterrima univerfæ Scythiç iovenda fuiffet Camerina, & infinitæ poten- fsimarum Nationum phalanges expugnandę ariter ac profligandæ. Ac fi hæc omnia tan- em fuiffent fuperata

Quâ (2) *alite*, quovè confilio in Terras illas ıcognitas pervenêre? forte id factum aufpi- js Cretenfis cujusdam Mofis, cujus Hiftoria rpifsimum Genti Judaicę inufsit ftigma, quo e Auctor Schalfchelet Haccabalah: אחר החרבן קם איש א" שהיה נקרא בר כוכבא שכן דרשוהו על פסוק דרך כוכב באיכה רבת ואחר כך לפי שמרד בקיסר אדריאנו קראו בן כוזיבא מלשון שקר וכזב ועשה עצמו משי :. *Poft excidium furrexit Vir quidam qui appel- batur Barcoceba, exin quod myfticè de illo explica- nt dictum Num. XXIV. 17. Orietur Cocab five ftella Jacob, in Medrafch Echa rabati. Poftmodùm tem quia rebellavit adverfus Cæfarem Adria- ım, nuncuparunt eum Ben Coziba, five filium IENDACII, & fraudis. Ipfe fe fecit Mefsiam, &c* d. infuper Talm. Tit. Sanhed. fol. 93. 2. & 97. 2.

Gittin fol.57.1. Talm. Hierosol. Taanith. fol.68 & 69. Auctor צמח דוד ad ann. 880. Millen.4. adde observat. *G. Vorstii* p.290. nec non *Juchas. Zacuthi* p.32.35.& 142. item Librum *Meor Enajim* cap. XII. pag.68. col.2. Memoratur etiam in Hist. Eccl. Lib. XIV. c.6. & ap. *Justin.* Philos. Apol. II. p.146. & apud *Hieron.* Apol. contra Ruffinum, Lib. III. c.9. Adde *Sepher Nizzachon* p.137.184. Celeberr. *Buxtorffij* Lex. Talm. Rad. כוזב p.1027.& Synagog. Jud. c.36. p.440. *Drus.* Quæs. per Epist. p.93.& *Cl. Voisen* Not. ad *Reim. Martini* Pug. fidei pag.212. De aliis Judæorum Impostoribus vid. *Schebet Juda* Num. XXXI. & XXXII. p.25. seqq.& *Vorstij* observat. ad צמח דוד p,294. seqq. Siccine igitur paribus auspiciis, à promontorio Mediæ initio itineris facto, ad exemplum Populi ex Ægypto exeuntis, per vastissimas Maris Indici Gurgites, perque immensas tot terrarum Gentiumque fortissimarum difficultates, in Terris illis incognitis DECEM TRIBUS appulerunt? Quomodo denique Euphratis freta superarunt? En! portentum ingens, quod universi Orbis (si accidisset,) stuporem provocasset, illud v. ex Pseud-Esdrâ narrat

Me-

MENASSE BEN ISRAEL

(Ibid.)

Trajicientibus Tribubus itaq; freta quædam Euhratis, Deus miracula exhibuit, cursum fluminis siens, usque dum transfretassent.

DISCUSSIO.

Miraculis itaque opus fuit ad illustrem adeò Argonautarum Americanorum expeditioem! Sed tale quid accidisse, nulla fide digna Historia, ne dum sacrum quoddam monuentum docet. Anne Orbem universum latee potuisset transitus ille admirabilis, Ægyptiao aut Jordanico si non præferendus, certè æquiparandus? Nec favore divino tunc gaudeant, à Summi Evergetæ facie, ob immensam eccatorum multitudinem, rejectæ tum reliquiæ. Quis credat inter horrenda supremi indicis judicia, exhibitum fuisse splendidum deò summæ benevolentiæ documentum? Et uis quęso de tanto miraculo Decem illas Triius reddidit certiores, priusquam initum de nigratione adeò longinquâ consilium dedeunt effectui? Inepti fuissent, si tale quid unuam sibi promisissent. Nullus tunc Moses, miaculosæ adeò liberationis miraculosos exhiuit prodromos. Anne denique Scriptura tacuisset,

cuisset, anne Josephus ? nemini profectò cum Pseud-Esdra suo hoc persuadebit Menasse, quid verò aliis ? vix sibi ipsi. Sed quorsum tandem quæso pervenêre, tanto prodigio sublevatæ Tribus, in qua Terra, qua item Regione substitêre ? Respondet ex Pseud-Esdræano codice

Menasse Ben Israël

Regio ista vocatur ARSARETH.

Discussio.

Quis unquam præterea *Regionis Arsareth* meminit ? Sed en fraudem ! Arsareth, Hebraicè הר שארית *Mons reliquiarum* exponitur, aut si mavis עיר־שארית *Civitas Reliquiarum*, ab imaginariis videl. Decem Tribuum reliquiis, quæ eò usque pervenisse dicuntur, exantlato vel ementito potius anni unius ac dimidij itinere, sicut Pseud-Esdras velut Beton aliquis memoriæ prodidit. Conjectura Tremellii, (Arsareth, pro ארץ Ararat, seu Regione Armeniæ venditantis,) locum hic nullum habere potest. Isto autem Reliquiarum nomine frequenter Gens Israelitica olim & hodie designata fuit. Reperio quidem in fictitiis Berosi fragmentis (Lib. III.) & Ptolemæi Tabulis (Geograph. Lib. V. c. 15. & in Tab. III. Asiæ)

e) civitatem quandam ΑΡΣΑΡΑΤΑ, ad ostia
raxis,in Mare Caspium se exonerantis sitam;
EGIO tamen à nemine antea habitata, & o-
odecim mensium (à promontorio Tabin,)
nere remota, civitati huic respondet, sicut
erra peculiaris Arsareth dicta, Geographiæ.
qua neutiquam obscurum est,agrum Arsara-
num in ipsa Media esse situm; Atropatenes
iim pars est,& cis Araxem omnem Mediam
ersus jacet: Araxem verò Atropatenem ab
tene provinciâ Armeniæ,ætate sua fuisse se-
ratum,testatur Plinius Lib. VI. c.13. Ptole-
æi autem tempore,Armenij illos Medorum
rminos invaserunt, urbemque & tractum
rsaretanum legitimis Dominis eripuerunt.
aud difficulter concedo,Israelitas à Gozane
ivio,inter populos finitimos (absque dubio
aspios,)ad extremos Mediæ terminos,ver-
s Septentrionem,proximè Araxen fluvium,
spersos postmodum fuisse, sicque celebra-
m Ptolemæo Urbem Α'ρσαράτα incoluisse,
rum mirabilem illam migrationem in RE-
ONEM quandam Arsaretanam, ab Assyria o-
odecim mensium itinere distantem,tantum-
ie non toto penitus Orbe divisam,susceptam
isse,ab omni veritate abhorret.

Non minùs proscribimus laudatam à ME-

NASSE

nasse Genebrardi ſententiam, qua docere vult Arsareth eſſe *Tartariam* Majorem, ac inde Iſraëlitas abiiſſe in Grœnlandiam, exindeq; tranſire potuiſſe per fretum Daves, in Terram Labrador, (quæ jam Indorum ſit), diſtantẽ inde quinquaginta milliaribus. Non diffitemur, multos Magni Nominis Viros phantaſia hâc fuiſſe correptos, nimirum DECEM TRIBUS ex Perſide & Babylonia, in Mediam Hyrcaniâm & Bactrianam, inde per vaſta Scythiæ, in extremum angulum, ubi Americæ Aſia imminet, delatas, in TARTARORUM Gentem coaluiſſe, incultas tunc Regiones excolendas ſuſcepiſſe, ab iisque prodiiſſe partim Colchos, (Herodoti tempore circumcisos,) partim prædictos Tartaros, qui circa annum D. MCC. Duce Cingi terræ faciem inundarint, indeque paucorum ſeculorum ſpatio, potentiſſimum illud Chami Imperium in Aſia conſtituerint. Placuit hæc ſententia *Genebrardo* Lib. I. Chronogr. *Poſtello*, Deſcript. Syr. c. I. *Botero* Relat. p. I. Lib. II. & p. III. Lib. II. cap. de Gvidei, & Chil. Mornæo, Cap. XXXVI. de Verit. Relig. Priſt. tantopere, ut rationes ad eandem ſtabiliendam undecunque petierint, quas hâc occaſione breviter diſcutiemus. Urgetur I. Vocabulum Syriacum תותר, quod Reliquias ſeu

Reſi-

ſiduos ſignificet, unde *Tartari* vel rectius
ari dicti ſint. Etſi verò non prorſus ineptè
minis hujus Etymon à Syris petatur, cum
lem pariter ac Aſſyrijs, Tartari non niſi Ar-
ænia ac Media interjecta proxime immine-
;, quin & magnis olim incurſionibus Tarta-
yriam devaſtarint; Certum tamen eſt, illos
c nomen neque ab Hebraico, neque Syria-
Etymo accepiſſe, ſed fluvio TATARO,
etiam à Provincia TATAR, quam Prima-
illorum olim inhabitarunt, vid. Haython:
). de Tartar. C.XVI. Porrò nomen תותר
תאתר reliquias notans, Tartaris minimè
pondet, utpote qui numero & multitudine
ntes etiam vaſtiſſimas ſuperant, omnes e-
n Nationes à fluminibus Wolga & Obii ad
um, & à Caſpio mari ad fluvium Oxion,
rtarorum nomine comprehenduntur. Ita-
e quum manifeſtum ſit, Tartarorum Gen-
n, omnium fermè quos Terra alit, nume-
iſſimam eſſe, (præſertim ſi Regiones Indiæ
Chinæ eò quoque referantur,) appellatio
iquiarum certe eidem minimè competit,
m redundante enim Tartarorum Natione
ninò pugnat reſtricta *Reliquiarum* appella-
diminutionem potius quam abundantiam
ans. Accedit quod תותר Syris propriè ſit

τὸ

τὸ περίσσευμα, seu id quod *redundat* ; Vocem illam hoc sensu adhibuit Paraphrastes, Mat. 12. 34. dum Christi verba ἐκ τοῦ περισσεύματος) reddidit: *Ex redundantia cordis, os loquitur, &c.* Cui respondet nomen יתירותא *abundantia.* Luc. 12. 15. & יתיר amplus, abundans, copiosus, Luc. 15. 17. quę significatio Tribubus Israeliticis, captivitatis jugo *diminutis*, minimè convenit. Reliquias verò seu Residuum (Græce λῆμμα,) Syri שרכנא appellant, Rom. 11. 5. II. Etiam hic adducitur Locus IV. *Esdræ* c. 13. quorsum referenda sunt ea, quæ de eodem jam jam annotavimus. III. Quidam se reperisse putant Tribuum Hebraicarum nomina inter Hordas Tartarorum, qua ad Septentrionem vergunt, videlicet *Dan, Zabulon, & Nephtali*, verum illa non tam Hebraica, quam vetera sunt Scythica, quod â Viris eruditis hactenus abunde ostensum atque declaratum. Denique IV. certissimum sententiæ illius fundamentum in Tartarorum *circumcisione* quærunt, cum tamen notissimum sit, eandem apud illos neutiquam esse Muhammedismo antiquiorem, sed cum eodem ab illis receptam, teste etiam *Michovio de Sarmat Lib.* 1. *c.* 5. Antiquitus autem circumcisi neutiquam fuerunt, & hodienum etiam non nisi ab iis qui Muhammedicam Reli-

gionem

gionem sectantur, usurpatur. Et M. Paulus Venetus, qui totos 17. annos in aula Magni Chami versatus, eique intimus factus, multa de Tartaris annotavit, de illorum tamen circumcisione ne verbum injicit, hoc tradit, eosdem vetusto instituto Idololatras fuisse, Numenq; quoddam fictitium *Natigai*, (quod eorum lingua *Deum Terræ*, significat,) coluisse, (Lib.III.cap.47.) Sique vel maxime circumcisio antiquissimo in usu apud eosdem fuisset, neutiquam tamen originem Tartarorum Israeliticam firmiter stabiliret, quia notissimum est, consuetudinem illam olim pariter ac hodie apud infinitas Gentes fuisse observatam, quo de infra prolixius erit differendum. Nunc ad Menassen nostrum redeamus, percepturi, quid ex Pseud-Esdræana illa relatione porrò colligat.

Menasse Ben Israel
Sect.III.p.23.

Unde colligere est, X. Tribus ivisse in Novam Hispaniam, ac Insulam Peru, & duo ista Regna hactenus habitatoribus destituta, occupasse.

Discussio.

Ne levissima veritatis specie, ne unico quidem probabili argumento. Miror sanè Virum

E erudi-

eruditum ſive Montezinianam relationem, ſive hanc ſuam de origine Americanorum Iſraeliticâ opinionem, tanti feciſſe, ut abſurda adeò conſequentia utramque confirmare non dubitaverit. Si enim vel maximè Pſeud-Eſdræana illa relatio admitteretur, quis quæſo exinde colligere poſſet: Ergò non alias Terras præter novam Hiſpaniam & Inſulam Peru petierunt? Quærimus inſuper: quomodo tanta hominum copia, terreſtri itinere in Americam, eâ parte Mari cinctam, pervenire potuerit? Deprehendit omninò hanc difficultatem Genebrardus, ideoq; per Tartariam Majorem in Grœnlandiam potius, quam Americam, Iſraëlitas perveniſſe ſtatuit.

Menasse Ben Israel, Sect. III. p. 23.

Eadem Decem Tribuum in Indiam transmigratio confirmatur eo, quod P. Malvenda refert; Arſareth nimirum eſſe illud promontorium, quod eſt confine Scythiæ ſive Tartariæ, mari imminens, Plinio Tabin dictum.

Discussio.

Sic tota narratio Pſeud-Eſdrçana in fumum abit, & ab illo, cujus patrocinium ſibi promiſit,) rejicitur apertiſſimè. Quomodo? Ait Pſeud-

ſeud-Eſdra, Arſareth eſſe *Regionem* illam *in-gnitam*, à nemine antea habitatam, octodc-im menſium itinere ab Aſſyria diſtantem, in uâ Iſraelitæ poſt longinquam adeò migrati-nem habitaverint; Menaſſe verò Arſareth um Malvendâ) illud nuncupat promonto-um, quod eſt non Scythiæ ſolum, verùm et-m illis Regionibus in quas Iſraelitæ abducti erunt à Salmanaſſere, confine, Plinio Tabin ctum. Quâ arte hæc conciliari invicem poſ-nt, rurſus minimè apprehendo, ſcil. Arſa-th ſimul eſſe terminum à quo diſceſſerunt raelitæ, & ad quem etiam exantlato octode-n menſium itinere pervenerunt. Deſtructo que primo Opinionis illius fundamento, diamus quid porrò ad eandem ſtabiliendam erat

MENASSE BEN ISRAEL
(SECT. IV. p. 24)

Opinionem hanc fulcit, quod in Inſula S. Michaë- quæ eſt Azorum, ad Novum Mundum ſpectan-m, invenerint Hiſpani ſepulchra ſubterranea cum eris Hebraicis admodum antiquis.

DISCUSSIO.

Deperditas Tribus Menaſſe nunc quærit Azoribus, inque Inſula S. Michaelis, ad-

versa sane tempestate eò delatus.' Quis verò pro Israelitarum in Americam migratione, argumentum petere auderet ex Azoribus? Quis non ita arguentem rideret: In Hispania præcipitante seculo superiori, anno videlicet cIↃIↃXCVI. mense Aprili, è monte Illipulitano erutæ sunt Inscriptiones quædam Arabicæ; (imperitè pro literis Salomonis habitæ, ad quarum explicationem Præsul Hispalensis invitavit Thomam Erpenium,) ergo Hispani originem debent Arabibus, vel quod magis absurdum: ergò Galli etiam aut Italicorum quoque sunt coloniæ, talis omnino hæc est collectio: In Insulâ S. Michaelis repertæ sunt Inscriptiones Hebraicæ; ergò Hebræi non illam solum, verùm universam etiam Americam (longissimis parasangis ab eâdem remotam,) primi inhabitarunt. Quasi non ex Hispaniâ forte relegati Judæi eò pervenire potuissent, & defuncto fratri quoddam ponere monumentum. Quale?

Menasse Ben Israel

(Ibid.)

מהטם אל שערבין מת רעאל:

Discussio.

Est illa ipsa inscriptio, quam G. Genebrardus

us è mendacissimi Theveti Cosmogr. (Lib. XIII. c.7.) descripsit Chronogr. p. 159. An- e verò illa spirat idioma Hebraicum? nescio uale potius peregrinum sapit, literis Hebrai- s expressum. Sive enim pro ט scribatur ת sensus sit: Quam perfectus est Deus, Sehal- en mortuus est, Nosce Deum; sive cum Ge- ebrardo מה טם אל reddatur: *Quid violavit eus?* sive nomen & Patrem defuncti denotet, a ut pro ם clauso substituendum ב h. m:

מְהטבאל שְׁעל בן מתרעאל׃

IEETABEL SEAL, FILIUS MATADEL;

Sive alia quædam lectio fingatur, nullus ebrææ Linguæ conveniens sensus elicitur. alem verò Inscriptionibus hujusmodi infer- e, ubi non sponte suâ eundem reddunt, lusus otius ingenii est. Nec voces nec phrases (si a- quid significant,) Genium spirant Judaicum. Iulto minus constat an hæc inscriptio sit per- ecta, an verò ex prolixiori saltem excerpta? antiquitatem ostentet lapis? & quæ simi- a. Magnus BUXTORFIUS (de hoc mo- umento à me compellatus,) conjicit, à Chri- iano aliquo, quali quali literarum Hebraica- um notitia gaudente, animi vel memoriæ ratia, (ut sæpe in locis hujusmodi fieri so-

 leat,)

leat,)ſeu nomẽ ſuum,ſeu aliquid aliud ſaxo illi inciſum fuiſſe. A Judęo certè qui vel minimam Linguæ ſuæ cognitionem habet, profecta hæc inſcriptio neutiquã eſt. Quid ſi vero prorſus confictam & ſuppoſititiam eandem nuncuparemus? nihil ſanè à veritate dixerimus alienum, quemadmodum ficta hujuſmodi Judæorum monumenta paſsim extant. Talia quædam (pro antiquiſsimis venditatâ) eruta feruntur prope Viennam in pago Gumpendorff, quorum unum annos à Creat. refert MMDLX. nimis ſane aperto mendacio, Inſcriptio hæc eſt:

מרדכי גבור הגדול ..... בשנת
מיבריאת עולם א״א ק״ה ס —

MARDOCHAI VIR FORTIS, ET MAGNUS, (mortuus ſc. & ſepultus eſt,) ANNO A CREAT. MUNDI MMDLX. Adeoque poſt latam Legem Anno DLX.

Aliud quoddam EPHRAIMI Sacerdotis Epitaphium, in agro quoque Vienneſi erutum, annos à condito Mundo MMMDCCCXCIX. exhibet. Sic monumentum illud Judaicum, (pro cujus γνησιότητι pugnat *Villalpandus*, Tom. II. p. II. in Ezech. p. 544.) ad Arcis Saguntinæ portam, ſeculo ſuperiori effoſſum, & ADONIRAMO Salomonęi ærarij præfecto poſitum,

itum,novitatem,manifeſtè prodit. Eſt autem
ale:

זהוא קבר ארונירם עבד המלך שלמה
שבא לגבתאת חמס ונפטר יום ......

I. E. HIC EST TUMULUS ADONIRAM SERVI REGIS SALOMONIS, QUI VENIT UT EXIGERET TRIBUTUM ET MORTUUS EST DIE---

Reliqua,ut & imprimis diem obitus, vetuſtais injuria periiſſe dicunt. Quid verò de hoc monumento ſtatuendum ſit,hâc occaſione obiter exponemus: I. Ipſe Villalpandus affirmat,Lapidem iſtum undique etiam quæſitum, reperiri non potuiſſe,nec apud quemquam Scriptorem ejusdem veſtigia ſe deprehendiſſe, præterquam in MSCR.quod apud Gonzagam Mantuanum Epiſcopum aſſervatū fuerit,quaſi verò præter Mantuanum hunc Epiſcopum nemo illud inveſtigare potuerit.II.Prorſus abſurdum eſt, Tempore Salomonis tantam in Hiſpaniam abiiſſe Judæorum multitudinem, ut Adoniramus ille colligendi tributi cauſa à Salomone eò fuerit ablegatus, nullas ſane cauſas habuiſſent Iſraelitæ, Palæſtinam tunc à Deo ſibi conceſſam deſerendi,nec hujus rei ſive Sacra ſive alia Judaica Hiſtoria meminit. Et quis III.Adoniramum à Rehabeamo ad ſedandos

 rebelles

rebelles missum, lapidibus obrutum, & in Si-
chem sepultum fuisse ignorat, 1.Reg.XII.18.IV.
Denique vetustissima Ebræorum monumen-
ta, diem obitus nunquam exhibuerunt, dum
igitur vanus quidem homo, Adoniramo Cip-
pum construxit, seculi illius consuetudinem
minimè observavit. Talis quoque suppositi-
tius ille, in Hispaniâ ostentatus Lapis, cum hac
inscriptione :

שארן פקוד נבת מרת לשרו קחו יה ....
והודה עד מלך אמציה ....

Quæ verba etsi ita explicentur, ut ש ab initio
denotet שאור *Sepulchrũ,* ארן v. & נבת nomen
defuncti, adeoq; reddãtur: SEPULCHRUM
ORANI NEBATH PRÆFECTI, QUI RE-
BELLAVIT PRINCIPI SUO, ABSTULIT
EUM DOMINUS ----- ET GLORIAM E-
JUS USQUE AD REGEM AMAZIAM --
Sensus tamen adeò corruptus est, ut nemo fa-
cilè his tricis enodandis tempus perdere de-
beat. Ejusd. ἐπιτυμβίε meminit *R. Moses Schem
Tof,* (aliàs Kalonymus dictus, & è celebri fami-
lia Chabhibh oriundus,) in Libello Gramma-
tico Marpe Laschon, illudque se reperisse ait in
excelso quodã mõte, cum ipsius Amaziae ἐπι-
γραφῇ rythmica: שאו קינה בקול מרה
לשר גדול לקחו יה לאמציה:

h.e.

e. *Edite planctum voce amarâ, quia Deus ma-agnum Principem Amaziam abstulit.* Quis ve-
unquam illum in Hispaniâ sepultum affir-
aret, quem juxta com. 20. cap. XIV. Lib. II.
eg.) à conjuratis in Lachis oppressum, & Hie-
osolymam reductum, in civitate David con-
tum constat? Quanta difficultate laboret
apelli conjectura, (à *B. Waltono* Apparat. ad
ibl. Polygl. Prol. III. p. 22. approbata,) quâ sta-
it, Judæum hic sepultum, fuisse servum cujus-
am Amaziæ, Reguli Maurorum (qui per Hi-
aniam multis annis regnaverint,) erudite ut
olet, ostendit Celeberrimus Hottingerus,
ræf. Cipp. Hebr. præfixa. Et quanta deniq; in
uderum ejusmodi explicatione committan-
ır παροράματα, nemo harum rerum medio-
iter peritus ignorat. In Professionis suæ so-
o Michaele de Lunâ reprehendit Athana-
us Kircherus To. I. Oedip. Ægypt. class. XI. p.
87. quod nimis cõfidenter quædam Arabica
anstulerit, quæ talia non sint; Qualem verò
se Kircherus in veterum Inscriptionum ana-
si interdum probarit peritiam, uno vel alte-
o exemplo ostendit laudatus modo, nec satis
nquam laudandus Incomparabilis Hottin-
erus loc. alleg. Quid verò noster interea Me-
asse? adhuc ne delectatur Monumeoto illo

Hebraico-Barbarico? Non admodum; d
prehendit ipſe ineptam eſſe Inſcriptionem,i
eptiorem interpretationem,ineptiſſimam v
ro factam exinde de origine Aemricanorur
Iſraeliticâ concluſionem. Inſtat nihilominu

MENASSE BEN ISRAEL

(SECT. IV.)

Neutrum cui placet,ei Literas Hebraicas inven tas ibi eſſe ſufficiat.

DISCUSSIO.

Neutrum certè placet; ſed nec literæ Hebraicæ ibidem inventæ ſufficiunt, præſertim ad ſtabiliendam originem Americanorum Iſraeliticam, ſi enim inſcriptio illa ab omni ΝΟΘΕΙΑΣ ſuſpicione liberaretur, quis quæſo tantam eidem attribueret vetuſtatem, quanta pro ſtabilienda illa migratione & origine Americanorum ſufficeret? quis non potius paucos ante annos eandem crederet adornatam, à quibuſdam caſu eo delatis? Plurimos ſane, tempeſtatibus talia ad loca abreptos, Hiſtoriæ produnt,ut de Plocamo & Hiſpanis Plini⁹, de Indis etiam Cornelius Nepos tradidêre. Quæ cum minimè obſcura ſint,propria tandem vineta cedit

MENASSE BEN ISRAEL

Et

*Et quamvis Insula ista sit remotior ab Indiâ
ccidentali, casu tamen factum potuit, ut illic ap-
ulsi fuerint.*

DISCUSSIO.

En! confessionem tandem ingenuam,
uæ multum à priori Menassis sententia, pa-
m autem à nostrâ, discrepat. Si enim Insu-
ista ab America remotior est, ut certè est,
uis unquam è locis remotis argumenta ad
entium origines demonstrandas petere fu-
et ausus? Et si Monumenti istius authores
su eò pervenêre, minimè sane destinato il-
d consilio, incognitas Regiones petendi
uod cum Pseud-Esdra suo Menasse prius af-
mavit,) factum est. Atque in hâc Menassis
steriori sententia, possemus nunc acquiesce-
, si voluisset ipse; & non novo argumento-
m apparatu, Thaidem suam exornare con-
tuisset.

MENASSE BEN ISRAEL
(SECT. V.)

*Illud verò ad rem facere videtur, quod Garcil-
so de la Vega comm. de Peru Lib. 3. cap. 1. ubi de
gnis ædificiis loquitur, addit: In Tiahuanacu,
quit) provincia Collai inter alias antiquitates,
c immortali memoria est digna; sita ad lacum ab
spanis Chucuytu dictum; nimirum inter magna,*

quæ ibi ſunt, ædificia, unum maximæ molis videt
eſt, quod habet atrium quindecim orgyas latum
murum quo cingitur, duo ſtadia altum; ab una pa
te atrii eſt camera quadraginta quinq; pedes long
vigintiduos verò lata: Atrium autem, murus, pa
vimentum, camera tectumq; ejus, veſtibulum, p
ſtes duarum Cameræ portarum, ac ipſius veſtibu
omniaq; ex uno tantum confecta lapide, muri tre
quadrantes ulnæ craſſi ſunt.

Discussio,

Nihil ſane hoc ad rem facit, quid quæſ
exinde elicit?

Menasse Ben Israel

Ego ædificium illud conjicio eſſe Synagogam a
Iſraelitis conditam;

Discussio.

Cur non templum Salomonis, eâdem ve
ritatis ſpecie? aut ad exemplum ejuſd. in A
merica exſtructam Ædem; cum Atrii, veſtibu
li, Portarum, Murorum, &c. tam exacta fia
mentio, imò omnia ex uno tantum lapid
confecta dicantur. Aſt, quot quantorumqu
ſplendidiſſimorum ædificiorum mentionem
injiciunt Rerum Americanarum ſcriptores
Sic Gvainacapa (aliis Gvanacaxa) Peruanorum
Rex, (omnes profanorum Annalium Magna-

tes

s, Rerum gestarum fama, bellorum pacisq; oria, copiis, ac luxûs magnificentia, longis- nis intervallis antecedens,) AURO fertur lificasse: Pallatia quippe Regiamque (non eritiarum ignorantia defectuque, sed sola ajestatis ostentatione,) tegulis auro solidis stravit. Quid si tale Palatium fuisset Synago- Judaica? aut forte templum, referens il- d Salamonicum, auro undique coruscans? alia etiam splendidissima illa ædificia, à P. A- stâ (Lib. VI. Ind. Hist. c. 14.) descripta, & pidibus 38. pedes longis, 18 latis, sex verò assis exstructa. Tale illud cujus mentionem cit Cieza p. I. Chronic. Peruv. c. 87. ubi narrat urbe Gvamanga, fluvio Vinaque vicina, in- entem esse structuram, vetustate pene colla- sam, quâ de rogati Indi, retulerint, adorna- m olim fuisse à populis peregrinis barbatis albis; Forte Barbati illi ac albi Israelitæ fue- unt, infallabili adeò criterio, quo ædes ab In- is extructæ, à Menasse nuncupantur Synago- æ Judaicæ. Quis argumenti hujus infirmita- em vel me tacente non intelligit? Hocne ad em facere significat?

MENASSE BEN ISRAEL:

Inde ajunt, Aedificiũ illud dedicatum esse Authori Universi; & paulò post: *Quid, quod cum Idololatræ ssent Indi, non potuit ab illis Aedes sacra Deo extrui.*

Discussio.

Si non vero atque summo hujus Univers Principio; (quod rationis ductu minus sun assecuti) certe fictitiis illis, & pro cujusvis Ingenio excogitatis Rerũ Mundanarum conditoribus, splendida ejusmodi ædificia dedicare potuerunt Americani. Quoddam enim hujus Universi Principium ab illis fuisse admissum; & ipse Menasse sect. VI. fatetur; & Rerum Indicarum scriptores abunde testantur. Sic Souriquosii (populi Americani) authore Fr. Sagardo in Histor. de Huronib. cap. 18.) credunt unum esse Deum, qui omnia creaverit, dein plures in terram defixerit sagittas, è quibus hominum genus ortum & propagatum fuerit. Hurones autem (de quibus Sagardo potissimum sermo,) Mundi creatorem vocant Yosacha, & Lingua Canadensium Atacuacan; huic adhuc superesse aviam Ataensiq. Utrique imperium in omnes animantes tribuunt. Incolæ Virginiæ (Thoma Hariotto referente) colunt Deum quendam Magnum, qui fuerit ab æterno, cum proposuisset Mundum condere, fecerit primum alios Deos principalis ordinis, quibus veluti mediis & instrumentis uteretur in creatione & gubernatione secutura. In Uraka superstitiose colunt Idolum Dabaikæ, cui & man-

nancipia immolant; ferunt autem id esse
trem CREATORIS OMNIUM RE-
IM. De Mexicanis videndus Jos. à Costa,
scribit, eos primo loco coluisse Vitzilipuzli,
m tota illa Natio nominabat omni poten-
1 &Dominum omnis creaturæ. Quibus co-
idis loco adjicimus miranda Peruanorum
Mundi conditoribus placita, quæ a scripto-
is Hispanicis prolixe traduntur; videl. In-
em quendam Virum (Con ipsi vocant)
eptentrione quondã in terras illas venisse,
rimos homines ibid. condidisse, illisque
pas & fructus sylvestres, sustinendæ vitæ
isse, mox ab Indis offensũ, terras antea fer-
; in arenas steriles vertisse, atque inhibu-
pluvias, donec ab Austro successerit alter,
hakama nomine (id creatorem apud eos
ificat,) priore longè potentior, quo ad-
tate CON prorsus disparuerit, istum au-
creatos à priore mortales, in aves, ursos,
nes, psittacos & alias volucres mutasse, atq;
orum qui nunc eas terras obtinent Majo-
reasse, illosque terræ atque arborum cul-
m docuisse. Sed ut ad id cujus gratia hæc
obis commemorata sunt, deveniamus,
ne fictis hisce Rerum Conditoribus Indi
ras Ædes extruere potuerunt? Aperte hoc
tradit

tradit August. Zarat. Histor Peruv. lib.1.c.1
& Benzo Relat.Recent.p.403.scil.*Peruanos P*
chakamæ(cujus modo facta mentio)*TEMPLU*
consecrasse, & divinos honores tribuisse. Quid n
rum igitur, ab Indis Sacras extructas fuisse A
des? Et quæso qualis cõsequentia: Apud Ind
repertũ est ædificium Rerum Conditori ded
.catum. Ergò adornatum est ab Israelitis; S
enim Indorum illorum, de ædificio (à Ga
cilasso de la Vega descripto) effatum, est expl
candum, ut per Authorem hujus universi, (c
destinatum sit,) non summum illud atque v
rum Rerum principium, sed quodvis aliu
confictum Numen intelligatur. Quanto d
nique studio Diabolus ipse apud Indos Ten
plorum structuram extorquere soleat, alil
jam (videlicet Comment. de Re Literar. Sine
sect. 10. p.196.) diximus, ex obsesso enim h
mine se discessurum negat, nisi TEMPLU
sibi exædificaturos esse recipiant, si poll
centur abscedit, si promissis non steterint, ru
sus revertitur, oppressumque hominem vari
cruciatibus torquet, quousque Fanum ædi
cent, quale inferorum Regi dicatum, ibid.e
iam delineavimus. Sed pergimus jam ad al
cum nostro

M

MENASSE BEN ISRAEL
(SECT. VI.)

Accedit huic opinioni argumentum, quod à loco, Dialecticis à simili dicto, sumitur, cui enim Leges ac consuetudines Indorum Hebræorumq́; conferre libet, in multis convenire eas videbit, unde facilè colligere est, Indos, illas debere Hebræis cum ipsis habitantibus, ante vel postquam occultos montes quærerent.

DISCUSSIO.

Nisi exactissima Morum atque Rituum convenientia ostendi possit, argumentum hoc sane omnium levissimum est. Plurima equidem sunt omnibus Gentibus barbaris communia, ab ultima videlicet antiquitate descendentia, talia verò tantùm non omnia à Menasse producta. Quem etiam (utpote Ethnicorum librorũ evolutioni non min⁹ quam Ebræorum incumbentem,) maxima quandoque profanorũ & sacrorum rituum harmonia latere nullatenus potuit. Nec dubito ab illo quoq; observatam fuisse ridiculi illius Simii sive mali spiritus, in imitandis divinis ritibus nefandam cacozeliam. Sed audiamus & examinemus singula.

MENASSE BEN ISRAEL
(Ibid.)

Jucatanenses, & Acuzainiteenses Indi se circidebant.

Discussio.

Incerta hæc de Jucatenensibus traditio hausta est ex Martyre Anglerio qui Decad. IV. c.1. quosdam ex Americanis RECUTITOS nuncupat; Idem c.3. de Cuzumel Insulæ incolis: *Sunt recutiti*: adde cap.4. de Insulis versus novam Hispaniam; Sed hæc Martyr aliorum fide, tum Linguæ illarum Gentium prorsus ignarorum, tùm quidvis temerè credentium. Franziscus Lopez de Gomarâ in Histor. Ind. consentire videtur: Retajanse (inquit,) aunque no todos; *Circumcidunt se, licet non omnes.* Falsam autem & erroneam hanc esse de Jucatenensibus traditionem, ex Acosta & Herrera patet, qui cum ritus omnes atque singulos accuratissimè consignaverint, de illorum tamen circumcisione οὐδὲ γρῦ, quin potius Acosta eò quod in America nullibi observetur, Judæos inde excludit, uti supra jam dictum. Idem Lib. 1. c.23. disertè negat, Circumcisionem unquam apud Americanos inventam. Et licet authores alleg. dicant quosdam eorum fuisse circumcisos, nemo tamen eorum prodit, quibus ceremonijs ritum illum peregerint, cæteri igitur Scriptores, re melius comperta, nullam ejusdem

dem faciunt mentionem. Quis verò exin colligeret illos esse Hebræos è decem deperditis Tribulus? Si enim hæ eò pervenissent, anne solum Circumcisionis ritum retinuissent, neglectis reliquis? Laetius Hispanos (circumcisionem Americanis tribuentes,) deceptos autumat, & ex arroso lue venerea (quæ ibi frequens,) præputio, circumcisionem collegisse suspicatur, non sine salso risu Grotij, *quasi* (ait,) *ita Judaica esset illa lues, ut præputium perdere contenta, cæteris partibus parceret.* Si tandem exactiora circumcisionis indicia apud Jucatanenses reperirentur, quis quæso originem exinde inferret Israeliticam? Quot Gentes à Judæis ortæ, si hoc originis signum? Populi propemodum infiniti, quos nemo unquam de Israelitarum progenie esse vel dixit, vel suspicatus est, illum circumcisionis ritum adhibuêre, ut Colchi apud *Herodot.* & Diodor. lib. I. Ægyptij, tradente *Philon.* Jud. de circumcis. & *Strabone* Lib. XVI. apud illos tamen pauci, & ut Horapollo in Hierogl. perhibet Sacerdotes duntaxat circumcidebantur: Phœnices & Arabes, referente *Cypriano* Lib. de Circumc. & *Nicephor.* Lib. VIII. c. 35. hi tamen tardius receperunt, quod exemplo Pœnorum in Africa patet, quibus nunquam in usu. Æthiopes ab Ægyptijs ac-
 ceptam

ceptam circumcisionem latissimè propagarunt, adeò ut omnes torridæ Zonæ subjecti eandem hodie observent. Edomitas, Ammonitas, Moabitas, desertique incolas seu Ismaelitas & Saracenos, suo adhuc tempore se circumcidisse tradit *Hieronymus* in Jerem. IX. 26. & *Epiphan.* Panar. Lib.I. Sect.II. c.30. Etsi verò quædam Gentes circumcisionis ritum ab Israelitis accipere potuerint, sive ab illis prognatæ, ut Ismaelitæ & Edomitæ, ab Abrahamo & Isaaco familiam ducentes; sive quodam adfinitatis vinculo junctæ, verbi gr. Ammonitæ & Moabitæ, quomodo tamen de Ægyptijs, Æthiopibus, Arabibus, Indis, infinitisq; alijs id ulla veritatis specie affirmari possit, non apprehendo, præsertim cùm maxima adeò in circumcisionis tempore discrepantia occurrat, ab Israelitis quippe octavus à nativitate dies præcisè observatus, ab Ægyptijs verò annus demum decimus quartus; Arabibus decimus tertius, in utroq; sexu; à Turcis quandoq; octavus & decimus quintus, ritui huic destinatus fuit. Sed & apud Anzichos numerosam adeò Gentem, quæ occidentale Nili littus ultra Nubiam insedit, ceremonia hæc obtinuit. De circumcisione Tartarorum post receptam ab ijs Muhammedis superstitionem supra diximus,
vid.

vid. insuper Matthias à Michou, Lib.I. de Sarmat. Asian.cap.5. Quem deniquè ridiculi illius Simij latent artes, quibus infinitos fermè ritus, divinis quam simillimos, barbaras Nationes, sive ipse, sive per emissarios suos docuit, quod vastissima vetustiorū pariter ac recentiorum authorum testantur volumina.

MENASSE BEN ISRAEL
(Ibid. p. 28.)

Totones Novæ Hispaniæ, ac Mexicani, prout Roman & Gomara, in generali Indorum Historia testantur, vestes lacerant, si vel repentinum aliquod infortunium, vel mors alicujus supervenerit.

DISCUSSIO.

Adeò trita & ab omnibus propemodum Gentibus olim observata consuetudo hæc est, ut mirum non immerito videatur, quî Hebraicas Americanorum origines exinde stabilire non dubitaverit MENASSE. Si non aliunde saltem è Jobi Historia (Israeliticâ videlicet vetustiori,) argumenti hujus infirmitatem deprehendere potuisset, cum cap. II, 12. perhibeatur, Jobi Familiares conspectâ doloris acerbitate *Vestes suas scidisse*. Et ex Historia Judith notus est tragicus Holofernis exitus, quo à Vagao, (seu Bigvai) propalato, Principes co-

piarum Assyriæ, e vestigio *suas disruperunt Tunicas*. Sed & apud Ægyptios, atque postea Lacedæmonios re infeliciter gesta *Vestes fuisse discissas* Herodotus Lib. VI. author est. De Persis hoc quoque testantur *Diodorus* Lib. XVII. & *Q. Curtius* Lib. IV. ubi dicitur, spadonem Dario nuntium attulisse Veste Lacerata Lib. V. perhibet, quosdam Regem deplorasse *laceratis vestibus*, lugubrique & barbaro ululatu. Lib. III. idem Curtius describit ingentem nobilium feminarum turbam, quæ laceratis crinibus, *abscissaque Veste* constiterit. & Lib. X. de Marte etiam Darii tradit, illam (tristi accepto nuntio,) *abscissa veste* qua induta fuerit, lugubrem sumsisse, laceratisque crinibus humi corpus abjecisse. Idem quoque mœstitiæ suæ planctusque documentum Viros dedisse testatur Herod. Lib. III, & VIII. Idemque confirmatur Ctesiæ verbis, quæ ab Hesychio in voce Σαράπης laudantur. Et *Livius* idem notat in Sabinis Dec. I. Lib. 1. *Virgilius* Æneid. XII. inducit Amatam de laqueo cogitantem, Vestesque discindentem:

Purpureos moritura manus discindit amictus.

Et Latinum Regem eandem deflentem:

--- --- -- *It scissa veste Latinus.*

Quid multis? De Romanis & Græcis nemo

mo non Hiſtoricus teſtatur, ut adeò ingenioſiſſimus Caſaubonus ad illud Suetonii de Auguſto: *Dictaturam magna vi offerente Populo, genu nitens, dejecta ab humeris toga, nudo pectore deprecatus eſt*; rectè obſervet Lib. II. c. 33. *Ebræorum Græcorum & Romanorum mos* τῇ γυμνότητι ἀπειθῶν ἑαυτὸν, *ut loquitur Plutarchus: Quare in omni graviori commotione veſtes lacerabant, ut paſſim in omnibus ſcriptoribus*, Anne igitur novum hoc & Antiquitati inauditum, quod etiam INDI veſtes lacerent, ſi vel repentinum aliquod infortunium, vel mors alicujus ſupervenerit. Fuit quidem celebris apud Hebræos hic mos (quo de vid. eâ quæ ex Scripturis collegit *Schindlerus* R. קרא & quæ ex Rabbinis *Schikardus* in משפט המלך p. 155. ſeqq. adde Viri Celeberr. *D. Mart. Geieri* tractat. eruditiſs. de *Ebræorum Luctu* c. XXII. n. 9. p. 412. ſeqq.) Obſervabatur tamen juxta plurimarum aliarum Gentium conſuetudinem, ab orientalibus reliquis, populo Judaico in tantam multitudinem nondum excreſcente, receptam, quod ex Hiſtoria Jobi minimè obſcurum eſſe poteſt.

MENASSE BEN ISRAEL:

Mexicani & Totones ſive Totonacazenſes, in aris ſemper Ignem alebant, ut jubet Deus in Levitico,

Peruensibus in Templis Soli dedicatis facientibus.

Discussio.

Exemplo totius propemodum Antiquitatis. Adeo profundâs in diversissimarum, ac Terra non minus quam Mari disjunctissimarum Gentium animis, superstitio hæc egit radices, ut nil minus quam Hebraicæ Americanorum origines exin stabiliri possint. Cacodæmonem quippe, maximâ ubique rituum atque ceremoniarum harmoniâ, Idolatricum cultum instituisse, jam olim ab Eruditis est observatum. Juvat ex amœnissimis pariter ac spatiosissimis antiquitatis campis, quosdam decerpere flosculos, quo magis appareat, quam infirmis opinio Menassis nostri nitatur fundamentis. De Persis nota res: Strabo Lib. XV. ἐςὶ δὲ καὶ πυραιθεῖα (vulgo πυραθεῖα) σηκοί τινες ἀξιόλογοι ἐν δὲ τούτοις μέσος βωμὸς, ἐν ᾧ πολλή τε σποδὸς ΚΑΙ ΠΥΡ ΑΣΒΕΣΤΟΝ ΦΥΛΑΤΤΟΥΣΙΝ ΟΙ ΜΑΓΟΙ i. e. *Sunt & Pyræthea septa quædam ingentia, in quorum medio ara est; In ea MAGI & cinerem multũ & IGNEM PERENNEM servant.* Persarum exemplum non Cappadoces solum, verum etiam Phryges secuti sunt, necnon Larinienses, horumque propago Albani. In ara Egnatiæ Nymphæ, quæ in Apulia

culta

ulta fuit lignis ſuperpoſitis extructisq; , Ignis
ua ſponte excitari incendique ab antiquis exi-
imabatur, conferatur Solin⁹ Polyhiſtor. c. 11.
acerdotibus verò Gentilium hæc potiſſimum
ata fuit provincia, ut Sacrum illum Ignem,
ræſtigiis Dæmonum deſuper acceptum,
ontinuis alimentis, ne extingueretur fove-
ent, ac ſumma Religione enutrirent. Obſer-
avêre idem Ægyptii, adeò, ut Diódoro au-
nore, mos ſervandi Ignem Perpetuum, cœ-
eſti ſimilem, ab illis ortus, & ad alias Gentes
ropaga⁹ fuerit. Et Plutarcho (de defect. Ora-
ul.) perhibente, in Jovis Ammonis Æde ΛΥ-
ΧΝΟΣ ΑΣΒΕΣΤΟΣ ſive LUCERNA INEXTINCTA
rſit. Hinc decantatiſſima illa Infinitarum
Gentium ΠΥΡΟΛΑΤΡΕΙΑ, à Chaldæis, Aſſyriis
: Ægyptiis excogitata, Perſis ſanctè obſerva-
a, & ad Græcos poſtea, ac Romanos cum ſu-
erſtitionum reliquarum colluvie devoluta.
A Chaldæis primo Ignis cultus ſub nomine
אור UR, hinc orta notiſſima Judæorum fá-
ella, quam legas in Medras Haggada, apud
alom. Jarchi & Moſen Gerundenſem, repe-
ias etiam apud Hieronymum, quæſtionibus
ive Tradit. in Geneſin, Abrahamum ſc. pro-
terea in Ignem fuiſſe conjectum, quia Ignem
dorare noluerit, Deique auxilio liberatum;

turpiſsimã illam profligaſſe Idololatriam, ſi-
milem fermè de Abrahamo traditionem ha-
bet *R, Moſ. Majem. More Nevoch.* p. III. c. 29. Sed
quicquid de Chaldæis ſit, conſtat Ægyptios
ignem ſub nomine SERAPHIM coluiſſe, quæ
vox à שרף deducta ardere flagrare, ſplendere
ſignificat. A Perſis PERPETUUM illum I-
gnem Numinis loco fuiſſe habitum notiſſimum
eſt. Cauſam vide apud Jul. Firmic. Lib. de
Error. Prof. Relig. Eundem Perſarum cultum
prodiderunt Iſidor. Lib. XIV. c. 3. E Græcis
Theodoret. lib. II. Hiſt. Eccleſ. c. 38. & Socrates
Hiſt. lib. VII. c. 8. Qua ratione verò Perſæ ſacra
fecerint Igni exponit Strabo Lib. XV. Appel-
labatur ORIMASDA, quaſi Ignem Sanctum
diceres, propterea noluerunt ſuorum corpo-
ra comburi, vid. Herod. Lib. III. Iidem teſte
Maximo Tyrio cum Igni ſacra facerent, præbi-
to alimento his utebantur verbis: EDE DO-
MINE IGNIS. Et hanc ſuperſtitionem Per-
ſæ retinuerunt, donec Heraclius Imp. Perſiam
vaſtans, Pyréa illa ſuſtulit, Suidas: ὁ δὲ ἡρά-
κλειος τὰς τε πόλεις καθῄρει, καὶ τὰ πυρεῖα διέςρε-
φε τῶν περσῶν. adde Hiſt. Tripart. lib. X. c. 30.
Procop. lib II. & Niceph. lib XIV. c. 19. Eun-
dem cultum Græcos obſervaſſe, & cuſtodiam
ignis, mulieribus connubio ſolutis deman-
daſſe,

ſe, teſtis eſt Plutarchus in Numa Pomp. Ad Romanos ſuperſtitionis hujus, ut & cæterum omnium architectus fuit Numa Pompius, qui Græcorum exemplum imitatus, SACRUM IGNEM in penetralib⁹ VESTÆ conditum poſuit, a virginibus intemeratæ castitati devotis, alendum & cuſtodiendum. Hinc Servius in illud II. Æneid. *AEternumq́ adytis effert penetralibus ignem:* Ecce ipſe poſuit id eſt Veſta, nempe ÆTERNUS IGNIS. De vocis illius origine vide erudite diſſerentẽ doctiſs. *Voſſium*, lib. 2. Theol. Gentil. cap. LXV. Reliqua ad Veſtam & Veſtales pertinentia, nemo veterum prolixius eſt perſecutus *Dionyſ. Halicarnas.* Antiq. Rom. lib. 2. adde *Gell.* lib. I. cap. 12. è recentioribus *Lilium Gyraldum & Justum Lipſium* peculiari de Veſta & Veſtalibus syntagmate. Hæc verò è variarum Gentium hiſtoria breviter repetere placuit, quo magis appareat, celebratam hanc IGNEM PERPETUUM ſervandi conſuetudinem, nec ab Hebræis duntaxat obſervatam, nec ab iis ad Indos fuiſſe devolutam. Ut verò tandem cognoſcatur quomodo ad eoſdem PERPETUI IGNIS cuſtodia pervenerit, juvat audire Amm. Marcell. lib. 23. de BRACHMANIBUS Magis ſeu Sapientibus Indicis: *ferunt, ſi juſtum*

justum est credere, ignem cælitus lapsum apud SEMPITERNIS foculis custodiri: Cujus portion exiguam, ut faustam præisse quondam Asiaticis gibus dicunt. Quid mirum igitur si inter ips Americanos ejusd. consuetudinis obscura periantur vestigia? Quantas enim radices sana hæc religio, in locis atque Regio bus remotissimis egerit, documento su ea quæ in Itenerario suo prodidit Benjam *Tudelensis.* p. m. 108. ubi de Insulæ quam voc כורג incolis רוגבי"ן *Dugbijanis* sequentia r censet: *Ante excelsum sive altare Oratorii sui v lem magnam habent, ubi singulis Mundi dieb Magnum ignem accendunt, quem vocant Divi tatem, per quem filios suos transmittunt: mortuo suos etiam in medium ignem projiciunt. Quin istic inter eos reperiuntur Regionis istius Magnat qui se vivos igni comburendos devovent. Qu vero is qui votum concipit filiis suis domesticis cognatis indicat; Ecce de me ipso votum concepi, me vivum in ignem projiciam, respondent omn ac dicunt, O te beatum, bene sit tibi, qui ipso voti e solvendi die convivium ei magnum parant; ac ip deinde equo suo vectus, si dives sit, aut si fuerit pa per pedibus suis ad vallis usq; marginem proced seq; in medium ignem projicit, tota sua familia cu tympanis & tibiis jubilante, donec totus combust fuer*

-it. Finito triduo duo è primariis sacerdotibus -rum veniunt in domum & ad liberos ejus, di-es ad eos: Ornate domum, hodie enim venit ad Pater vester, ad præcipiendum vobis, quæ agere eatis; ipsi vero ad se assumunt de civitate testes. n venit Satan sub specie vel similitudine illius, uxor ac liberi ejus accedentes quærunt, quomodo illic habeat in mundo illo? Ille respondit; Veni dem ad socios meos, sed nolunt me admittere, nec exsolvero debita mea filiis & propinquis ac -inis meis. Facit itaq; Testamentum, & distri--t bona sua inter liberos, jubetq; solvere omnia sua -bita, & vicissim recipere cuncta sua credita: quæ -nia testes adhibiti consignant. Quo facto absce-- ipse, neq; amplius conspicitur. Hoc mendacio, his -udibus, & præstigiis, quibus sacerdotes illorum -is imponunt, ita in sua superstitione confirman--r, ut dicant nullos sibi pares esse in universa terra.

-actenus Benjamin. Quæ licet non imme--o à Constant L'Empereur (in Not. p. 215.) -liquis à Benjamine temerè affirmatis accen--antur, haud obscurè tamen exin superstitio--s illius, IGNISQUE PERENNIS scintillæ, - remotis adeo Regionibus promicantes, e--cent. Ejusdem prorsus farinæ historiam R. *-enachem de Lonzano* in libro שתי ידות fol. 50. -l. i. è Medrasch quodam in Ecclesiasten

MSCR

MSCR. enarrat, quam cum versione Latin
Epimetri loco, Sacri Ignis Historiæ subjunx
Magnus BUXTORFIUS. Illam etsi paul
prolixiorem, ad institutum tamen nostru
maximoperé facientem, nec Lectori forte in
gratam, e lingua Hierosolymitana versam, co
ronidis etiam loco, huic de Igne Perpetu
dissertatiunculæ annectamus.

Fuit Judæus quidam qui profectus est in Terra
Kédar (Arabiam,) cujus incolæ colunt IGNEM Ge
henna, persuasi hunc Ignem esse AETERNUM ina
à condito Mundo, & per eum judicari & purgari o
mnes animas. Ad latus autem Terræ ipsorum es
porta quædam gehennæ. Impij itaq; isti Kedaren
accipientes de igne Gehennæ, colunt eum singuli
diebus. Qualis autem est cultus quo colunt Ignen
illum? Accendunt ei duo segmenta ligni singuli
matutinis, & duo singulis vesperis. Ea, quæ man
apponunt, ardent usq; ad vesperam, quæ vesperi, ar
dent ad crastinum mane. Et sic faciunt singulis die-
bus. Ea autem est Ignis illius ratio, ut si omnia ligna
quæ sunt in toto mundo illic comburerent, tamen
nullum facerent cinerem. Hâc de causa errantes
existimant illum esse Deum. Hinc multi ex illis quan-
do ad senectutem perveniunt, conferunt se ad por-
tam Gehennæ, conjiciunt se in eam, & in oblationē
se ipsos ei offerentes, dicunt; Si quis se ipsum offerat,

in obla-

oblationem gehennæ, licet totus fuerit peccatis ple- s, tamen ea omnia ipsi remissum iri, neq; judica- n iri in Gehenna; sed statim transferri in Hortum lenis, Gehennæ oppositum; Si quis verò se non of- at ei, tum eum post mortem in Gehennam veni- & ibi judicari, donec omnia ejus debita sint solu- , & peccata expiata, & tum demum hæredem ri Paradisi. Judæus ergo ille per Terram ipsorum r faciens, divertit apud senem quendam, ubi com- ratus, intellexit, viam quâ porrò iturus erat, esse nam latronum & raptorum, qui omnes viatores spolient. Timens ergo deposuit omnem suam sub- ntiam, apud senẽ illum (eò quod essent fideles & egri homines illi,) nihilq; secum sum sit nisi via- um, & sic perexit in locum illum, ad quem ten- bat. Redux & repetens domum istius Senis ad cipiendam suam substantiam ab eo; non reperijt im, & dictum ei fuit, illum mortuum esse, & se ojecisse in Gehennam. Ille dixit eis, ubi est sub- ntia mea, quam deposui apud eum? dixerunt ei, i nihil de ea constare. Ipse incipiebat flere super nissis suis facultatibus. Illi verò ad eum; Nolito unt, timere vel affligere te, sed manè nobiscum per duum: tertio enim die revertetur ad nos & re- uet tibi pecuniam tuam depositam. Ita namq; ent omnes illi, qui se in Gehennam projiciunt ter- die ad domum suam redire, & domui suæ præci-

pere

pere, Hæc ab illis audiens, fidem dictis habuit, qui non addicti sunt mendaciis in suis sermonibus. Tertiò ergo die venit Dæmon quidam sub specie Senis illius, in ipsius domum, & præcipit uxori & liberis ejus, quid de bonis suis facere debeant: Judæus verò ille dixit ei; Et mea pecunia, quam apud Te deposui, ubi est? Ille statim eam protulit, & ei reddidit. Judæus admiratus, dixit ei; An revera ex Gehenna venisti? Ille; verè ita res habet; Judæus Num in vita tua Te conjecisti in Gehennam? Ille Omnino. Judæus; Quam ob causam sic fecisti? Ille; Ne in ea judicer (pœnis afficiar:) quisquis enim se in gehennam projicit in vita sua, non judicabitur illius igne: & beatus est ille, qui se eò conjicit; nam si expiationem facit pro omnibus peccatis suis, & liberatur ab igne. Judæus hæc audiens subrisit, neq; verbis ejus fidem habuit, ac porrò ei dixit, Tecum ibo, & videbo, num revera Te conjicias in ignem? Ille; quod si mecum iveris, te ipsum etiam in eum conjicies. Judæus; quod mihi placebit id sum facturus. Ille vicissim non ibis mecum. Cum ergò absolvisset præcipere uxori & liberis suis, & iterum discessisset, Judæus secutus est illum, quod ille retrospiciens animadvertens, dixit ei, Ne sequaris me. Judæus; Imo vel Te invito sequar, & videbo quid facturus sis. Ille videns quod sequeretur etiam se invito, dixit ad eum: Nunquid Judæus es? Imò,

respon-

ſpondit ille. Alter; Scito, me non eſſe Virum vel ominem; Sed Satanas Gehennæ ſum, qui ſeduco olidos iſtos homines, qui deſerto Domino illo qui undum creavit, & conſervat, colunt Ignem Gennæ, & quando aliquis illorum ſe projicit in Gennam, ego abeo in domum ejus exactis tribus dieus, ſub illius ſpecie, formâ & habitu, & præcipio omui ejus pro lubitu meo; inſuper hoc nomine lau- eos, & dico felices eſſe omnes eos qui ſe conjiciunt gehennam; cum in perditionem abeant. Nam npy ſunt, & ſuper omnes Idololatras habemus poſtatem ut ſeducamus & perdamus eos in viis ipſoım malis; ſed quod ad Iſraelitas attinet, qui creunt in Deum vivum, qui eſt Dominus Mundi, & eavit omnia, quiq; acceperunt legem, non habem⁹ teſtatem ipſos ſeducendi, quamdiu ambulant in ia veritatis. Hæc Judæus audiens gavìſus eſt, & it viam ſuam.

Ex hac Relatione, gentium licet Rabbinium ſpirante, nihilominus apparet, ineptam lam de IGNE ÆTERNO ſuperſtitionem que perſuaſionem inſediſſe animis Barbaarum adeò, & ab omni Ebræorum commero alienarum Gentium. Dubium igitur nulım eſt, Americanos etiam, maligni Spiritus uctu, conſuetudinem illam perpetuum inem ſervandi recepiſſe; & in hunc uſque di-

em, cum reliquis à Menasse productis ritibus originem Israelitcam nullatenus confirmantibus, retinuisse. Quod prolixius deinceps eri ostendendum.

MENASSE BEN ISRAEL
(Sect. VI.)

Nicaragvacenses vetabant feminas, quæ partum nuperé edidissent, templa ingredi, priusquam men struo forent purgatæ. Insulæ Hispaniola incolæ pec care eos ajunt, quibus res est cum femina recens eni xa, & Indi novæ Hispaniæ gravissimè puniebant So domiæ reos, sepeliebant etiam plurimi Indorum suo mortuos in montanis, qui mos etiam est Judæorum

DISCUSSIO.

Adeò frivola & insulsa argumenta pro origine Americanorum Israelitica hæc sunt, u prolixiori discussione minimè digna videantur. Qualis enim consequentia : In hâc ve illa Gente feminæ modo enixæ, ab ingressu templorũ & thoro maritali arcentur; In Sodomiæ scelus graviter animadvertitur, & mortu in montanis sepeliuntur ; Ergò illa Gens Israelitis suam debet originem, nimis profectò inepta illatio. Quæ feminæ quæso statim à partu in publicum prodeunt, ne dicam templa ingrediuntur ? Quis eos non vituperabit, quibus cum

n feminâ recens enixa res? Quæ denique
ens (si modo non omnes honestatis limites
etergressa fuerit,) adeò barbara, adeo pro-
a quæ non detestetur, debitisque pœnis in-
tetur nefandum Sodomiæ scelus, exinde ve-
originem Israeliticam inferre, non absur-
n solum, verùm etiam prorsus ineptum &
iculum. Et nescio sane annon ab alijs Na-
nibus, præsertim Germanis, (qui nihil tale
vêre,) in illud Sodomiæ crimen gravius a-
nadvertatur, quam ab ipsis olim Hebræis,
(ut è Judic. XIX. & XX. manifestum est)
Gabaensium in puniendo illo pariter ac a-
quodam crimine segnitiem, integram pro-
nodum Tribum Benjamiticam amisissent.
rrò sepelire mortuos in montanis, mos qui-
n Judæorum est, sed aliarum etiam infini-
um gentium, quod notissimum. Omnia
te hæc criteria, nescio quarum aliarum
ntium inter Americanos exhiberent vesti-
, quibus ut prolixius inhæreamus, operæ
nimè foret pretium.

MENASSE BEN ISRAEL
(Ibid.)

*Et nomen Chana istis in locis inventum; refe-
te Gregorio Garzia.*

Discussio.

Si non Syllabarum harum sono etiam re ſpondeat ſignificatio, argumentum hoc omni um evadet ineptiſſimum. Talia infinita pro pemodum vocabula accuratior Glottoſyncri ſis exhibet, quæ tamen diverſiſſima denotant Indos verò, longè aliud quid voce Chana de ſignare quam Hebræos, ipſe Menaſſe inficia ire minimè potuit.

Menasse Ben Israel
(Ibid.)

Id mireris, quod ab iiſdem Jubilæum L. anno rum in urbe Mexico, ut totius Provinciæ Metropoli magna cum Pompa celebretur.

Discussio,

Non miror. Quoties cumprimis nefan dam Dæmonis in imitandis ritibus atq; cere moniis à Deo præceptis cacozeliam mecum reputo. Illud potius miror, Virum eruditum ejuſdemque neutiquam ignarum, in hoc argu mento tantopere ſibi placuiſſe, nec ullum ta men (ut aliàs conſuevit,) fide dignum teſtem in medium attuliſſe. Infinitâ ſic pro lubitu fingi poterunt, nec ego hactenus (inſtituta et iam paulò accuratiori inquiſitione,) quod dam hujus rei veſtigium reperire potui. S

ver

ò vel maximè apud Americanos tale quid
ſet deprehenſum, nihil minus tamen, quam
ginẽ Iſraeliticam confirmaret. Quis enim
lica illa Indorum gaudia, aliquot annorum
ıxo ſpatio (ob inſignem forte victoriam,
aliam quamcunque ob cauſam) celebrata,
ilæa nuncuparet Judaica? Rectius ſolen-
lætitias, certis quibuſdam temporibus ite-
s, appellaveris, quales aliarum Gentium
oriæ neutiquam ignorant.

Menasse Ben Israel:

(Ibid.)

*Quid quod die Sabbathi omnes ceremoniis ac ſa-
ciis in templo ſaciendis intereſſe tenebantur.*

Discussio.

Siccine à Judaica duntaxat Gente obſer-
a fuit conſuetudo SABBATHI? Sic omni-
reliquis Nationibus deſpecta aut neglecta
c ceremonia? Nonne, השביעי אומרים
האומות שכל העולם שמר יום השבת מלע
בו עד ימי מתן תורה מרכתיב ויברך אלה
את י *Dicunt Gentes univerſum Mundum ob-
are diem Sabbathi, ne quod in eo facerent opus,
o quod ſcriptum eſt, & benedixit Deus diei ſe-
no &c.* inquit R. *Gedal. Schalſchel.* Haccab. p. 90.
Joſephus Albo Lib. עקרים Orat. 3. c. 25. acriter

 contra

contra Christianos, (primam, non septima
hebdomadis lucem religiosè observantes
disputat, eo quod septima illa dies PER S
SACRA sit, & omnibus omninò quieti à De
destinata. Sed quem Menassi rectius oppon
re possemus, quam Menassen ipsum, Probl.
de Creation. p.36. ita differentem: *Certum e*
eos omnes qui per traditionem à Majoribus suis cr
ationem Mundi acceperant, etiam observasse Sabb
thum; Sed notitiam creati Mundi, Menas
rursus (מקוה ישראל p.92.) confirmante, ha
buerunt Americani; exinde sic infero:
quibus illi habuerunt notitiam creati mund
ab illis etiam acceperunt observationem Sab
bathi; Sed à Majoribus suis (Japeti forte post
ris) *non autem Hebræis* (quod infra ostendam) A
mericani acceperunt notitiam creati Mund
Ergo etiam observationem Sabbathi Validi
simum hocce telum à se ipso paratum, vix e
ludere potuisset Menasse. Et quis profanarum
institutionum adeò rudis aut imperitus, que
Sacri cujusdam diei per singulas hebdom
das recurrentis fugiat observatio. Morem i
lum τὰς ἱεροποιΐας μετ' ἀνέσεως ἑορταστικῆς ποιεῖσθ
Sacra curare cum laborum intermissione solenn
veluti satis celebratum, describit *Strabo* lib. X
Ipse Aristobulus Judæus, sed Philosophus Pe
ripat

pateticus, de popularium suorum Sabbatho
u die septimo apud Euseb. Lib. 13. de Præp.
vang. c.12. differens, διασαφεῖ (inquit,) ὅμη-
ρ✝ καὶ ἡσίοδ✝, μετειληφότες ἐκ τῶν ἡμετέρων
βλίων ἱερὰν εἶναι. *Palam docuere Homerus & He-*
dus, cum id nostris hausissent ex libris, sacram esse,
l hunc modum Hesiodus:

Ἑβδομάτη δ' ἤπειτα κατήλυθεν ΙΕΡΟΝ
ἦμαρ.

Septima dein illuxit SACRA dies.

ptimè Josephus Lib. II. contra Apion: οὐδ'
ιν ἡ πόλις ἑλλήνων, οὐδητισοῦν οὐδὲ βάρβαρ✝ οὐδὲ
ἔθνος, ἔνθα μὴ τὸ τῆς ἑβδομάδος ἣν ἀργοῦμεν,
ιεῖς τὸ ἔθος οὐ διαπεφοιτήκεν. Quod *vulgo*
ertitur: *Nulla est Civitas Græcorum usquam aut*
rbarorum, nec ulla Gens ad quam septimanæ, in
ua vacamus, consuetudo minimè pervenerit. Sa-
s etiam perspicua sunt verba Philonis de opif.
lundi: ἑορτὴν γὰρ οὐ μιᾶς πόλεως ἡ χώρας ἐστιν,
λλὰ τοῦ παντὸς, ἣν κυρίως ἄξιον καὶ μόνην πάν-
ημον ὀνομάζειν καὶ τοῦ κόσμου γενέσιον. Quod
editis redditur; *Est enim festus non unius Po-*
uli religionisve, sed in universum omnium, quæ
la digna est, ut dicatur popularis festivitas, &
lundi Natalis, conf. eund. de vita Mosis Lib. II.
xinde Clemens Alexandrinus rectè infert V.
rom. τὴν ἑβδόμην ἱερὰν, οὐ μόνοι οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλὰ

καὶ οἱ Ἕλληνες ἴσασι. Septimum (ſc. diem) *Sacrum eſſe, non Ebræi modo verumetiam Græci agnoſcunt* addit Clemens: *ἀλλὰ καὶ Σόλων@ ἐλεγεῖα σφόδρα τὴν ἑβδόμαδα ἐκθειάζουσι. Quam diem uti Sanctiorem ipſæ quoq; Solonis Elegiæ mirum in modum prædicant.* De Romanis dubitare nemo poteſt, qui prima duntaxat illorum delibavit inſtituta. Sic apud Ciceronem in Sacris Legibus, ſic Halicarnaſſeum videre eſt, Romæ diem ſacram quieti ſervitiorum & Animalium fuiſſe deſtinatam. Aſſerit Dion Hiſtoricus, ejuſdem Sabbathi, quod apud Judæos erat, uſum ad Græcos Romanosq; fuiſſe translatum. Idem haud obſcurum eſſe poterit è Calendario Julij Cæſaris, quòd cum Calendar. Eccleſiaſtico novo prodijt Venet. 1552. in quo non feſtorum ſolum; verum Dierum Hebdomadariorum ratio egregiè oſtenditur. Si itaque Ceſſatio ab opere quotidiano, (quippe quæ Sabbathum potiſſimum conſtituit) à Gentilibus fuit obſervata, mirum ſanè non eſt, ab Americanis ſeptimâ quavis luce congregationes tales, ad ceremonias & ſacrificia, in templo peragenda, fuiſſe inſtitutas.

Reperiuntur tamen quædam eruditòrum hîc divortia, cum nonnulli diei ſeptimi nomine ſeptimum ſeptimanatim recurrentem; alij

verò

verò ſeptimum menſis religiosè à Gentilibus habitum fuiſſe exiſtimant. Priorem ſententiam aſſerit H. *Grotius* de Ver. Rel. Chriſt. p. 43. poſteriorem verò Doctiſſ. *Seldenus* Lib. III. de Jur. Nat. & Gent. c. 17. prolixè tuetur, ſic locum explicat Heſiodi cum diem ſeptimum appellat ΙΕΡὸΝ ΗΜΑΡ DIEM SACRUM; menſis nempe cujuſvis. Quæ verò Clemens ex Homero & Callimacho habet περὶ ἑβδόμης non de die ſeptimo, ſed ſeptenario intelligit. Quicquid tamen hujus ſit, manifeſtum certe eſt, intra ſeptem dies, exantlati operis memoriam obſervatam fuiſſe non apud Græcos ſolum & Romanos, ſed apud Celtas quoque & INDOS, quibus fermè omnibus per Hebdomadas diſtributa tempora, ut præter *Juſtinum Martyrem*, Caſſium & *Philoſtratum* docent vetuſtiſſima dierum nomina. Quem deniqué Muhammedanorũ latent de ſeptimæ diei hebdomanatim recurrentis (Veneris vid.) inſtituta? Nuncupant illum יום אל גמעה *ſeu diem congregationis*, quod eod. homines congregentur. Hoc ex Abu Walid Mahumed ben Elshecina Hiſtorico Vet. docet Seldenus d. l. p. 427. Ille enim Rerum initia & ſex creationis dies exequens, ait: *Tunc creavit ſtellas & Solem, & quæ ſunt id genus cætera. Et continuatum eſt opus illud*

à die primo in diem Giuma. Ideò autem vocatur dies Giuma, quoniam eo in universum rerum primo creatarum compages est absoluta. Sic Saidus Batricides Patriarcha Alexandrinus, scribit, Adamum è Paradiso ejectum hora nona diei Giuma. Arabes verò Sabbathum nuncuparunt ערובה *Arubah*, qua de voce plura docet Magnus Hottingerus *Primit. Heidelberg.* p. 374. Sic etiam סיד אלאי אם *Dominum dierum* salutant, diem item esse ΣΩΤΗΡΙΟΝ illis præsertim qui ungues præcidant, quin & observatu omninò necessarium, atque sic illis פריצה *Lex* dicitur. Diei etiam illius studium statutum divinum vocatur in jure Mahummedico, collecto ab *Abdallâ Abumuhamed ben Abi Zeid*, p. 36. Nec commercia luce illa Muhammedani permittunt: *O vos qui è credentium sitis numero*, (sic in Alcorano Azoar 62. legitur) *quando convocatur ad precandum in die Giuma Mercandi negotia relinquite, quod bonum est vobis, si sapitis.* Etsi verò è plurimarum Religionum ceremoniis, conflatum sit dogma Muhammedicum, primorum tamen Noachidarum vestigia apud illos haud obscurè deprehenduntur. Mirum itaq; non est apud Indos etiam, quoddam quasi Sabbathi ἀποσκίασμα fuisse observatum, ex quo tamen minimè inferri debet,

eosdem

eosdem propterea Israelitis suam debere originem, aut non nisi ab eorum posteris, Sabbathicam ceremoniam esse deducendam.

MENASSE BEN ISRAEL:
(Ibid.)

Iidem divortium faciebant à feminis, quæ quid minùs honestum patrassent.

DISCUSSIO.

Divortii usum pro libitu alterutrius Conjugum, apud Novi Orbis incolas repertum esse tradit *Alfonsus à verâ Cruce* (in Acad. Mexicanâ olim Professor primarius,) Spec. Conjug. p. II. art. 5. Anne verò Judaicam sapit originem? Minimè. Quis ignorat quot quantæque Gentes morem illum observaverint? appositissimè Josephus Scaliger, Animadv. Euseb. n. 2015. *Apud Romanos & Græcos tam mulier quam Vir potest alter alteri dicere, ut res suas sibi habeat. Quin nomina rei illius propria jure Attico prodita erant, ut si vir discederet ab uxore, hoc diceretur* ἀποπομπὴ, *si mulier à viro* ἀπόλειψις. Has divortii voces Græcas habet Julius Pollux. Lib. III. Onomast. c. 3. sed differentiam illarum optimè explicat Samuel Petitus, Comm. in Leges Atticas, Lib. VI. p. 459. In vetustissimis quidem scriptis Talmudicis (Gemar. Hierosol. ad tit.
Kidoj

Kidoſchim cap.I.f.58.col.3.)legitur: בני נח אין להן קידושין אין להן גירושין: i. e. *Noachidis nec ſunt Nuptiæ nec divortia*; Talia vero ibid. intelliguntur, qualia ab ipſis Ebræis, (ritibus atq; ceremoniis variis accedentibus,) obſervantur. Divortii etiam libellus & Græcis & Romanis in uſu. Illi τῆς ἀποπομπῆς, ubi vir feminam ejiciebat; ſive τῆς ἀπολείψεως γράμματα, ubi hæc illum relinquebat, appellarunt, ut modo dictum, quibus adde Plutarch. in Alcibiade, & Alexandr. ab Alex. Genial. dier. Lib. IV. cap. 8. Et Archontis Athenis erat eligere judices apud quos de legitima divortii cauſa diſquireretur. Ἀπολείψεως conſuetudinem à Judæis minimè obſervatam, aliarum gentium exemplo introducere conata eſt Salome Herodis ſoror, miſſo ad maritum Coſtobarum repudii libello, quod conſtat è Joſepho lib. XV. cap. 11. Aliud exemplum in Herodiade Ariſtobuli filia (Lib. 18. c. 7.) occurrit. Ex his itaq; obſcurum neutiquam eſt, hanc divortiorum conſuetudinem, ut apud gentes plurimas, ſic Americanos etiam, absque ullo Ebræorum commercio obſervatam fuiſſe, necquicquam exinde pro ſtabilienda illorum ab his origine inferri potuiſſe.

MENAS-

Menasse Ben Israel

(Ibid.)

Fratrum defunctorum viduas ducebant Indi Insularum Peru, Novæ Hispaniæ & Guatimalæ.

Discussio.

Ex observatione fortè Legis Mosaicæ? Minimè; sed nullâ hoc ipsum prohibente lege positiva, à summis istarum terrarum Magistratibus lata. Nec idoneum rursus Menasse hujus rei affert testem, nec præcipuam illam addit conditionem: Si frater absque legitimis liberis è vita discesserit. Neminem fermè latet, Gentes Americanas promiscuo cõtaminari concubitu; Quid mirum itaque si brutali quodam affectu, fratrum etiam defunctorum viduis, ad nefandas utantur libidines.

Menasse Ben Israel

(Ibid.)

An non ex hisce judices, habitasse illic locorum Judæos, à quibus Gentes istæ talia acceperint.

Discussio.

Minime. Ex instituto enim prolixiori hactenus examine omnino apparet, quam infirmis opinio hæc nitatur fundamentis. Fusius ostenderem argumentum à simili petitum (nisi exactissima morum atq; rituum convenien-

tia

tia oſtendi poſſit,) omnium eſſe leviſſimum, è dictis tamen abunde illud apparet, obſervandum etiam, controverſiæ ſtatum à Menaſſe nunc prorſus eſſe immutatum. Aliud enim eſt Judæos illic locorum habitaſſe; aliud verò primos in Americam veniſſe, utrumq; abſurdum, prius tamen tantopere à veritate alienum non eſt ac poſterius.

Menasse Ben Israel
(Ibid.)

Supra dictis adde & illud quod notitiam creati Mundi, ac Diluvii univerſalis, quam habebant Indi, Iſraelitis acceptam ferre debeant.

Discussio.

Plurimum de *diluvio* ſermonem Americanis tribuit Acoſta, ita tamen, ut juxta illum determinari neutiquam poſſit, utrum diluvium de quo loquuntur, ſit *univerſale*, cujus S. Scriptura meminit, an aliquod aliud *particulare diluvium*, ſeu inundatio illarum Regionum, in quibus ipſi habitabant, præſertim cum haud obſcura magnæ cujuſdam inundationis indicia in iiſdem occurrant. Duas autem quæſtiones hic manifeſtè confundit Menâſſe, quæ maximoperè ſunt invicem diſtinguendæ (1) An Creationis & Diluvii notitiam aſſecuti fuerint Indi? (2) An illam debeant Iſraelitis? Priorem

rem facilè concedîmus. Non enim videmus
ur Americani non potuerint obſcuram dilu-
ii cujuſdam memoriam conſervare, præſer-
im ſi veſtigia atque ſigna etiamnum conſpi-
ua, non ſint ejus quod tempore Noachi acci-
it, ſed alicujus particularis, quale id quod pro-
it Plato, aut Deucalionis de quo Poetæ. An
e verò conceſſa quæſtione priori, conceden-
a etiam poſterior: Ergò notitiam illam acce-
tam ferre debent Iſraelitis? Siccine enim
eleberrima illa de Mundi productione & ſub-
ecuta per diluvium corruptione traditio, in
ola Semi & Eberi propagata fuit familia?
Nonne ſalvifici hujus dogmatis ſemina, ſub i-
ſa quandoque Gentilium latuere zizania?
Quam ſpatioſus nobis dicendi campus ape-
iretur, ſi Sacra Ægyptiorum penetralia, aut
aſta profanorum volumina evolvere velle-
nus. Indos ſolos accedamus, illorum de
Mundo creato & devaſtato ſententiam explo-
aturi. Atque ut Americanos (de quibus
unc controverſia) prætereamus; quam exa-
ta ſacrorum illorum dogmatum veſtigia a-
ud SINAS reperiuntur! Primus eorum Or-
o, Chaos rerum omnium initium conſtituit,
quo Spiritale ſummum (ut ipſi loquuntur,)
rocreaverit id quod materia conſtat. Quo-
modo

modo verò Chaos illud in productione rerum fuerit diviſum, quales exinde derivatæ ſint rerum Mundanarum qualitates, formæ item ac ſymbola prolixe diximus Comm. de Re Liter. Sinenſ. ſect. IX. Sic de diluvio multa eſt apud Sinicos ſcriptores mentio: de illius verò origine cauſaque nulla. Ab ipſo Martinio Hiſt. Sin. p. 3. illud non tam pro Noetico quam alio quodam Sinis peculiari (quale Ogygium olim in Attica, in Theſſalia Deucalioneum,) habetur. Et tamen Sinis (ob Gentis hujus antiquitatem) non incommode Noetici memoria tribui poſſet. Quis verò exinde originem Sinarum inferret Iſraeliticam? Sed ais: Longè accuratior apud Americanos quam Sinenſes Diluvii extat deſcriptio, quæ non niſi cum Noetico conveniat. Juxta Acoſtam enim tradunt diluvio illo omnes homines fuiſſe deletos, narrantq; è grandi lacu Titicaca prodiiſſe Viracocham, qui ſedem fixerit in Tiaguanaco, ubi adhuc deprehendantur ruinæ & rudera antiquorum & mirabilium ædificiorum, atq; inde tranſiiſſe ad oppidum Cuſco, & ita genus humanum denuo cœpiſſe multiplicari. Alii narrant è quadam ſpecu per feneſtram exiliiſſe ſex aut neſcio quot homines, eosq; initium dediſſe generi humano, in loco qui ob eam

cauſam

aufam ipfis Pacari Tâmpo dicitur. Hinc ajunt
rtum Mangocapam, quem authorem & ca-
ut Ingarum agnofcunt, & ab eo duas fami-
as ortas, unam Hanan Cuzco, alteram Urin-
uzco. Referunt Reges Ingas, quum bellum
nferrent & plures provincias fubjugarent,
anc rationem attuliffe, omnes gentes illis ob-
equium debere, quia ex fuo genere & patria
otus Mundus fit reftitutus. Verùm hæc fa-
ulis anilibus ita funt inquinata, tot fcatent
endaciis, ut ipfe Menaffe (ftante fententia
a de origine Americanorum Ifraelitica) fi-
em iis adhibere minimè poffit. Dum enim
d fuas Terras diluvium applicant, quomodo
Ifraelitis primò inhabitata fuiffet America?
ddo, quod Acoftâ alijsque affirmantibus, o-
nia Americanorum monumenta, omnesq;
elationes non adfcendant fupra quadringen-
os annos, vetuftiores meræ fũt tenebræ, è qui-
us nihil certi erui pôteft. Nec mirum: cum
nim Libris deftituantur, vix poffibile, qua-
ringentorum annorum rationem reddi ab
sdem poffe. Ad quartum tandem opinionis
æ fundamentum, infelici tamen pedè pergit

MENASSE BEN ISRAEL

(SECT. VII.)

*Quartum opinionis hujus fundamentum fit,
uod fufci coloris ac imberbes fint Indi; at verò in*

Novo Mundo albos, ac barbatos, invenerint, quibus nullum unquam intercessit cum Hispanis commercium, & quos non alios quam Israelitas esse dixeris.

Discussio.

Igitur specifica Judæi differentia in albo colore & barba promissâ consistit? Infinitæ sic Gentium excursiones in Americam statui possent; Sic Carthaginensium, sic Norvvegorum, Germanorum, Tartarorum coloniæ (juxta nonnullos in Terras illas ductæ) confirmantur, si enim argumentum à colore & barba promissa sufficit, unde quæso constat, barbatos illos & Albos non alios præter Israelitas fuisse? Sed quot barbatæ etiam Gentes apud Americanos repertæ sunt? Miges in Zapoteca, Scheries in Rio de la Plata, inter Brasilios Malopaques alijque barbas alunt. In novo etiam Mexico Franciscus Vasquets de Coronado *Barbatos* reperit. Quòd verò hactenus Hispani Israelitas illos Americanos nondum visitaverint, causa est, quod in remotissima Provincia Utopiæ degant, quæ non secus ac Terra Australis in hanc usque diem mansit incognita. Certe Hispani (qui in ipsâ patriâ, Judæorum opibus tantoperè inhiant,) neutiquam pepercissent contribulibus Americanis. Insatiabilis enim illorum avaritia, quæ nullum in America angulum, nullum fermè sepul

chrum

rum reliquit intactum; integram Provinci-
n minimè præterijsset. Nec ab Israelitarum
mericanorum abstinuissent commercio, illo
æsertim, quo oblatam ab Indis maximam
ri rerumque pretiosarum copiam, horren-
s supplicijs olim compensare consueverunt.

Quæ porrò MENASSE ad exornandam
am Thaidem, è Scriptoribus quibusdam In-
cis affert, non minus insulsa sunt, quam con-
quentia: Ergò Americani Israelitis suam de-
ent originem. Nec per febrem unquam au-
oribus in mentem venit, Relationibus istis
odigiosam adeò sententiam confirmare. Sic
Petro Simone Francisc. narrat, Philippum
endam d' Utre Genti cuidam Americanæ
llum inferre constituisse, & emenso itinere
bem invenisse, populo ac pulcherrimis ædi-
ijs divitem, nec procul ab ea, duos Agrico-
s terram colentes, quos captivos abducere
luerit; Illos verò cum se peti animadvertis-
nt, ocyssimè urbem versus aufugisse, sed Phi-
po insequente substitisse, lanceisque suis il-
m in pectore læsisse. Philippum itaq; retro-
ssisse, gentium istarum dexteritatem mira-
m. Hinc Menasse (risum teneas Lector!) ve-
simile esse ait: *Israelitas esse, quos illic loci De-
servet usq; ad tempus redemptionis.* Idem Me-
ssi accidit, quod bonis quibusdam Viris, qui

dum non tam argumentorum pondere, quam numero vincere conantur, ineptissimarum quandoq; rationum colluvie, reliquas, majorem veritatis speciem habentes, reddunt suspectas. Ejusdem prorsus farinæ illa sunt, quæ ex Jo. Castillani, Caspari Bergarensis, aliorumque, cumprimis Nautarum, relationibus, profert Sect. VIII. IX. X. XI. XII. Quæ omnes in eo solum conveniunt; repertas esse in America Gentes quasdam seorsim degentes, proceræ staturæ, habitu ad ornatum composito, egregiè barbatas, fortesq; & belligeras, qui navibus Canois navigare nescirent, quanquam cæteri Indi non alijs uterentur; A nauta etiam Batavo se accepisse tradit Menasse, repertos fuisse Indos Hispanicam Linguam callentes, albos, barbatos, benè instructos, opipare vestitos, auri & argenti divites, habitantes in urbibus muro cinctis, & incolarum plenis, nunquã ipsis cum Hispanis commercium fuisse, (unde igitur lingua Hispanica, cujus notitia ipsis modo attributa?) ac securè iter ab incolis undiquaq; versus suscipi posse. *Historiam istam* (addit Menasse,) *fortè fortuna audiebam ab isto navis gubernatore Belga: unde nonnulli nostrûm, conjicientes Israelitas esse illos. proposuerant remittere eum, ut ea penitus inquireret; sed cita morte decedebat anno proximè elapso; unde videtur non permit-*

tere

re Deum, intentiones istas ullum sortiri effectum, nte dierum finem. Nimis certe vana & cepta omnia. Quis nunquam è Belgici illius autæ relatione colligere potuisset, Gentem illm bene instructam, divitē &c. non aliam esse uam Israeliticam? fortè quia Judæi Europæi pibus plerunq; abundant? nullam herclé alin convenientiam deprehendere possum. Ane verò operæ fuisset pretium, propterea ad Inos illos ablegare nautam? Hocq; defuncto, onne alius spartam illam, atq; splendidam Juæorum Amstelodamensium ad Israelitas Aericanos Legationem, suscipere potuisset? ed fabulosa hac sunt κρυσφύγετα, minusque ta Isacidarum Indicorum latibula. Nec obure etiam figmentorum fermè omnium geius communis hic deprehenditur. Et quid de ntentione Menassis Decem Tribus deperdis inveniendi tandem statuendum sit, ipse exonit, dum (juxta illum,) *Deus minimè permittat ntentiones istas ullum sortiri effectum, ante dierum nem.* Heu! misera itaque ISRAELIS SPES, uam Menasse Tract. peculiari (מקוה ישראל uncupato,) fovere quidem constituit, ast veris illis fermè in fumum abire jussit.

Maximoperè autem miror, Menassen, illud ad riginem Americanorum Israeliticam stabiliendam omisisse, quod antiquissima apud Brasilianos raditio vigeat: *Majores suos divinitus è Mari servatos;*

quod de Mari Rubro nonnulli intellexerunt, sed absq; dubio illud non ad Mare rubrum, sed particularis cujusdam diluvij memoriam referendum est, qua de paulò antea disseruimus. Afferuntur à nonnullis alia etiam argumenta, quæ tamen Menasse absq; dubio propterea quod Gentis suæ vitia prodant, sponte omisit. Videl. quod Novi Orbis Incolæ (eo quod Israelitis originē debeant,) sint naturâ timidi, superstitionibus dediti & mendaces, quemadmodum etiam, inquiunt, in Vestitu conveniunt, cum vel nudis pedibus ambulent, vel calceis utantur plantam tantummodo pedis operientibus, & duplici duntaxat vestiantur indumento, nimirum tunica & sindone, hæcq; esse talia, qualia à Samsone promissa fuerint problema suum dissolventibus, Jud. XIV. 12. 13. Sed hæc omnia ne titivillitio digna sunt, quod enim Americani timidi sint, non magis arguit eorum ab Israelitis originem, quam ab alijs ejusdem Naturæ populis. Sed nec omnes Novi Orbis incolæ stigmate illo notandi sunt; reperiuntur animo audaciores quamplurimi, quod & testatur Acosta suarum Histor. Indicarum Nat. & Moral. Lib. I. c. 23. & Hispani quandoq; prælijs victi, & crudeli mortis genere trucidati, experti sunt. Mendacij crimen proprium esse videtur Idololatris omnibus, magisq; originem Americanorum Cretensem, quam Israeliticam arguit. Vestitus item satis simplex & humilis magis illorum rusticitatem & imperitiam, quam originem Abrahamiticam prodit, adde & climatis æstum, propter quem pluribus indumentis neutiquam opus habent. Samson

non

on ab Iſraelitis ſed Philiſtæis (ut d.l. verſ.19. nar-
tur,) Tunicas ac Sindones abſtulit, ſicq́; horum
otius, quam illorum poſteri dicendi eſſent Ame-
cani. Sed leviora hæc ſunt, & prolixiori diſcuſ-
one minimè digna.
Examinatis itaque omnibus atque ſingulis, pro
igratione Iſraelitarum Americana, argumentis,
xpedienda reſtat Quæſtio ſatis ardua: QUALIA
ANDEM IN LOCA DEPERDITAE ILLAE TRIBUS FU-
RINT TRANSLATAE? Si verò rejectis omnibus Li-
rorum Apocryphorum fabulis, putidisq́; huma-
i ingenij figmentis, Scripturam duntaxat ſequi-
ur Canonicam, nullo ferme negotio, viam, quâ
os expedire optimè poterimus, inveniemus. Illa
enim docet apertiſſimè, DECEM illas TRIBUS ab
ſſyriorum Imp. abductas, in Regionibus haud ita
nginquis hæſiſſe, & ipſius decreto, fixam ibidem
dem collocaſſe. Verba II.Reg.XVII.6. hæc ſunt:
בשנת התשעית להושע לכד מלך אשור את
שמרון ויגל את ישראל אשורה וישב אותם
בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי h. e. *Anno*
ono Hoſeæ cepit Rex Aſſyriæ Samariam, & deportavit Iſ-
elem in Aſſyriam, collocavitq́; eos in Chalach & in Chabor,
ad fluvium Gozan, & in Civitatibus Mediæ. Confer. c.
, 11. & I. Paral. 6, 26. ſenſus eſt: Abductos fuiſſe
raelitas in Aſsyriam, ut partim in provinciis re-
otioribus, partim in Regionibus ac Civitatibus
Iediæ deinceps collocarentur, nec congregatio-
es ullæ inſtituerentur. Sed loca illa paulo accu-
tius ſunt perluſtranda: חלח *Chalach* (Ptolemæo
alacine, & Calachene,) pars eſt Aſſyriæ verſus Se-
tentrionem, ad occidentem tamen aliquantum
 decli-

declinans, Carduchis & Mardis (Plinii ætate Cordurnis dictis lib. VI. cap. 15.) vicina. חבור *CHABOR* Regio montana est, Assyriæ & Mediæ contermina. Græcum Ptolemæi exemplar exprimit ὁ χαϐώρας τὸ ὄρος, *Chabaros mons*, qui aut idem est, aut parum distat à monte Chaphton, in quo Benjamin Itiner. p. 90. plusquam centum Israelitarum cœtus reperit. *Choatras*, sed perperam appellatur in Latina Bilibaldi versione, quam Moletius Geographus Venetus commẽtariis suis illustravit, quo cum cõsentit Mercator Geographus non incelebris, nisi quod transposita litera aspirata montem CHOATRAM nuncupet. גוזן GOZAN *Fluvium* eundem cum Cyro amne in Media esse, dubitari vix poterit, à Medis enim temporibus antiquissimis Gozan dictus est, postea (appellatione ut apparet Persica) Cyrus nuncupatus, ut vicinus alter Cambyses, in Cyri & Cambysis gratiam. Cum verò Textus Sacer affirmet, ad *Fluviũ Gozan* collocatos fuisse Israelitas absq; dubio capiendum est de fluvii istius ripa ad urbem *Gauzaniam*, aut ulterius etiam ad Mare Hyrcanum pertinente. Totus verò ille Tractus commodè Regio Gozanis salutari potest, quæ licet Mediæ pars, quia tamen crebris barbararũ Nationum incursionibus devastata fuit, merito in textu nostro à *Civitatibus Mediæ* (utpote cultioribus, nobilioribus, frequentioribusq;) distinguitur. Illum itaq; locum Israelitis incolendum assignavit Assyriorum Rex; eundem Ptolemæus tribuit *Cadusiis*, quos Plinius Lib. VI. c. 16. Getas nuncupat. De his itaque quæri potest; an Israelitarum sint Reliquiæ

liquiæ? Affirmat Fullerus, (Miſcell. Lib. II. cap. 5.) & Caduſios dici vult quaſi קדושים ſanctos, ratione vocationis: Et Gelas Plinii à Chald. גלא quod migrare eſt. Accedit quod apud Strabonen Caduſii dicantur *Advenæ*, verba ſunt: ἡ δ' προσάρκτιος ὀρεινὴ καὶ τραχεῖα καὶ ψυχρὰ ΚΑΔΟΥΣΙΩΝ κατοικία, τῶν ὀρεινῶν, καὶ Ἀμάρδων, καὶ ταπύρων, καὶ κυρτίων καὶ ἄλλων τοιούτων οἱ ΜΕΤΑΝΑΣΤΑΙ εἰσί? *Mediæ, pars Aquilonaris eſt Montana, & aſpera, & frigida, Caduſiorum montanorum ſedes, & Amardorum, & Tapyrorum, & Cyrtiorum, aliorumq; id genus, QVI ADVENAE ſunt.* Amardos quidem & Cyrtios ex Armenia veniſſe poſtea docet, ſed Caduſii & Tapyri unde migrarint, incertum relinquit. Hos verò advenas non eſſe patet ex vetutiſsimo ſcriptore Cteſia, qui utroſque Nino ſubjicit apud Diodor. Lib. 3. p. 64.) ἐκυρίευσε (inquit) τῆς δὲ καδδουσίων χώρας καὶ ταπύρων. *Imperavit Cadduſiorum Regioni & Tapyrorum.* Fallaci denique Cadduſiorum à קדש etymo, neutiquam eſt nitendum, tale etiam illud, quod in Feſto Avieno nuncupentur Gerri, (quaſi à גרים) *Advenæ.* Sed hæc obiter. Priori tandem Paral. c. 6. 26. loco Mediæ reperitur הרא *HARA*, quæ vox à noviſsimis Interpretibus haud incommode redditur *Montoſus*; mediterraneus etenim ille tractus Ecbatana & ulterius tendens, amœnis montibus molliter aſſurgebat. Neglecta aſpiratione Hieronymus legit *Ara*; ipſa certe Media à Græcis alio nomine Aria, & Medi Arij appellantur, Pauſ. in Corinthiacis de Media: παραγενομένη δὲ ἐς τὴν λεγομένην ποτὲ ΑΡΙΑΝ. τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκε τὸ ὄνομα ΜΗΔΩΝ ἀπ' αὐτῆς.

cum in eam Regionem venisset, quæ tum ARIA dicebatur, incolis à se MEDORUM nomen dedit. Xenophon Rer. Græcar. Lib. II. Θαμνήριοι τῆς Μηδείας, ἐγγὺς καδουσίων. *Thamnerij Mediæ prope Cadusios sunt; Conflatâ voce ex Aria vel Ariis &* תמין h.e. *meridie.* Doctissimus Bochartus Geogr. S. p. I. Lib. III. c. 14. credit Haræ nomine propriè significari Mediæ partẽ, Septentrionem versus, quam Arabes vocant אלגבאל *Algebal*, propter Montium continuam seriem. Sane הר Hebræis id ipsum est quod Arab. גבל Gebal mons, sicq; esset Montana Regio, quod eodem recidit. Sed per Chabor fluvium & oppidum Choboram cum Tremellio intelligere, item Nehar Gozan, Regionem Gauzanitidem nuncupare nollem, hæc enim cum ipso fluvio neutiquam est confundenda. Chabor sane provincia est non fluvius, sicuti Gozan fluvius non provincia, ad cujus ripam Israelitæ fuerunt collocati, licet totus ille tractus à fluvio isto Regio Gozanis dici possit, accuratè tamen ab eodem est distinguenda, ut paulò ante diximus. E fontibus autem illis Gozanicis magnam partem promanavit fictum illud Judæorum Flumen Sabbathicum, quod Ebræorum nonnulli (de quibus vid. Elias in Thisbi, voc. Sambation) & Moses cum primis Gerundensis, ipsum fluvium Gozan nuncupant, eò quod à voce גזן abripiendi significationem habente, deducatur.

Sed paulo accuratiùs nunc fabulam istam Judaicam expendere animus est, præsertim cum ipse Menasse sect. XIX. non magno solum molimine eandem adstruere, verum Judæi etiam communiter,

ter, Utopicam & Chimericam suam in quibusdam locis αὐτοκατορίαν exinde stabilire conentur. Sunt verò qui Amnem illum Sabbathicum *Eleutherum Strabonis* (cujus Lib. VI. meminit) appellant. Valaniam nuncupat *Brocardus* (Descript. Terræ S. Cap. II. p. 9.) qui fluvius juxta eundem à montibus haud longinquis prorumpens, disterminet Regnum Hierosolymitanum à Principatu Antiocheno, meminit etiam Fulgosus Lib. I. Exemplorum, c. 6. & Agricola de natura eorum quæ ex terra fluunt, Lib. 3. p. 114. Sabbathicus autem & Sabbation juxta Eliâ loc. all. dictus est מפני שביתתו בשבת propter cessationem ipsius in Sabbatho, narrant enim Hebrei fluviũ hunc currere & magno impetu ferri: כל ימי השבוע הוץ בשבת *omnibus diebus septimanæ præter Sabbathum.* Sic Plinium adversus Josephum tuentur omnes Rabbini; Ille enim de flumine isto verba faciens) Nat. Hist. Lib. 31. c. 2. inquit: *In Judæa Rivus Sabbathis omnibus siccatur*; Hic verò Antiq. lib. 7. c. 24. refert, eundem sex diebus siccum exhibere locum, septimo vero semper currere; Manifestam hanc discrepantiam omnes agnoverunt. Solus fermè Menasse ben Israel, Josepho cæteris Ebræis æquior, communem verborumistorum sensum ita pervertit, ut Pliniano per omnia respondeat, sic enim verba Josephi reddit: *Titus Imperator inter Arcas, & Raphaneam, urbes Regis Agrippæ transiens, vidit fluvium mirabilem, qui ut ut rapidissimè feratur, quovis tamen septimo die siccatur; eo verò elapso, ordinarium cursum resumit, quasi nulli mutationi obnoxius, eundemq; semper servat ordinem. Sabbathicus verò à sacro*

à sacro Iudæorum festo dictus est, eò quod quietem eorum septimo etiam die imitetur. Hoc verò non est vertere sed pervertere, & contrarium prorsus authoribus sensum affingere. Magis quidem voci שבת consentanea sunt Plinii verba, cum enim illa notet cessare, quiescere, vix commode Sabbathicus juxta Josephum appellari poterit, Sabbathis enim omnibus minimè esset Sabbathicus, cum tunc (ex illius sententia) pleno alveo rapidus fluat; contra fluxum sistere & siccari (quod Plinius septima die fluvio illi tribuit) verè esset σαββατίζειν quiescere & ab opere vacare; propterea tamen aliâ prorsus Josepho mentem affingere (quod Menasse tentavit,) magna certè audacia est. Egregia hæc conciliandi esset Methodus, & opportunum compendium, si discrepantibus authorum sententiis, alterius verba prorsus pervertantur, sic nullo laborioso sacrorum locorum Conciliatore (à Menasse adornato) opus esset. Præterea anne ab omni prorsus errore absolvendus est Josephus? φιλαλήθη quidem illum cum eruditis Viris judico, qui in media luce vix sui temporis historiã ignorare potuerit, lapsum tamen quandoque esse in obscurioribus præsertim antiquitatibus, pauci negare audent, nec quisquam sui temporis res ita consignare valet, ut ab omni prorsus errore alienus dici possit. *Isaacus Casaubonus* quidem (Exer. XV. n. 37.) suspicatus est, Josephi locum de fluvio Sabbathico jam ante Ruffinum fuisse corruptum. Quid si verò fluvius ille, juxta Josephum nomen Sabbathici non exinde acceperit, quod septimâ quâvis Luce

quie-

uiefcat, fed quod fingulis Sabbathis infigni quâ-
lam mutatione gaudeat; ita fane videtur, conje-
ɫura mea eft, doctiorum efto judicium. Sed cur
anto ftudio Menaffe Jofephum fuum Plinio con-
iliare laborat, cum & hunc paulò poft manifefti
rroris arguat, eò quod fcripferit: *Rivum Sabbathis
mnibus ficcari* IN IVDAEA; Sed exinde omni-
ıò apparet, tantam inter Plinianum illum & Rab-
ɔinicum fluvium effe difcrepantiam, quantam in-
er Judæam, & remotifsimas illas ab eâdem Regi-
ɔnes, ad quas flumen hocce fabulofum à Judæis
ɔofitum eft. Plinio hâc in parte refpondet Jofe-
ɔhus his verbis: ῥεῖ μὲν γὰρ μέσος Ἀρκείας τῆς Ἀ-
ρίππα βασιλείας καὶ ῥαφανέας. h.e. *Fluit medius in-
er Arcena Agrippæ Regni civitatem & Raphanæam.* Si itaq;
Agrippæ ditio eundem comprehendit, quomodo
onginquæ (Rabbinis afferentibus,) à Judæa Regi-
ɔnes? Idem fitus Eleuthero amni afsignatur à Geo-
graphis, & juxta Brocardum (Defcript. Palæft, c. 2.)
lifterminat Regnum Hierofolymitanum à princi-
ɔatu Antiocheno. En, quam belle hæc cum fabu-
is conveniant Judaicis! quam mirifico faltu tan-
o terrarum tractu, tot altifsimis montibus fupera-
is, rivus ifte Sabbathicus à Mari mediterraneo ad
Cafpium; è Judæa in Mediam abierit. Nec dubium
eft fluvium illum (fi per Sabbatha licuerit,) porrò
ɔerrecturum, ufque dum ad Hyperboreos, ultra o-
mnem Aquilonis flatum degentes, pervenerit, ad-
mirandas illas Danitarum, Nephtalitarumque re-
iquias, ac fabulofa Ifraelitarum agmina quæfitu-
rus. In India certè (juxta *Abrah. Frifol Orchot olam* cap.
26) fe-

26.)feliciter appulit, verba illius hæc ſunt: מוצה נהר סבטיון בגליות האנדיאה הזאת העליונה בין נהרי גנגים: h. e. *Origo fluvii Sabbathici i.eſt in Regione Indiæ ſuperioris, inter fluvios Gangis.* Imo (juxta eundem) pervenit in Kalicout. נהר סבטיון למעלה מקליקוט מוצאו ומפסיק בין האינדיאני ההם לקצת מלכות היהודים ושם תמצאנו בוראי: h.e. *Fluvius Sabbation originem ſuam habet ab altera parte Kalikout, ſeparatq; Indos à Regno Iudæorum, quem certo ibi invenies.* Satis veró exinde manifeſtum eſt, neque Plinii neque Joſephi authoritate confirmari poſſe putidiſſimum illud de fluvio Sabbathico figmentum, cum nec ſitus reſpondeat, nec illi ipſi invicem conveniant. Ex impuriſſimis igitur lacunis Talmudico-Rabbinicis duntaxat promanavit flumen hocce Sabbathicum, putida illa ſcaturigine longè digniſſimum. Judæi enim (locis in præfamine ſupra citatis) magno molimine regnum ſibi confinxêre ultra Amnem illum Sabbathicum ad portas Caſpias, unde nullus unquā nuncius, nullæ literæ provenerint, quod nec viderit quiſpiam, nec viſurus ſit unquam, figmentum herclè callidum! & propterea à Rabbinis excogitatum, ne Jacobæum illud vaticinium Gen. XLIX. jam impletum credatur in Salvatore noſtro Chriſto Jeſu. Eodem argumento Rabbini utuntur ad evincendum, non ſolis Judæis, ſed omnibus gentibus imperatam eſſe quietem Sabbathi, ſed figmentum hocce Rabbinicum & fluvium illum Sabbathicum, eo unde promanavit, relegamus.

Et ad deperditas noſtras Tribus reverſi, pro certo habemus, illas ab Aſſyriorum Rege abductas,

partim

partim in Aſſyria partim Media permanſiſſe, inq; ocis illis (continuatis forte ſceleribus) periiſſe. Juxta graviſsimam illam comminationem Lev. xxvi. 38. ואברתם בגוים ואכלה אתכם ארץ איביכם h.e. *Peribitis in ipſis gentibus, & & abſumet vos erra Inimicorum veſtrorum.* Quid Jeſaias cap. vii. 8? *ntra ſexaginta quinq; annos*: יחת אפרים מעם *Deſinet Ephraim eſſe Populus,* ut non incommode Latinus eddit, Græcus: ἐκλείψει ἡ βασιλεία ἐφραὶμ ἀπὸ λαῦ, ita ſane futurum יחת à R. *David Kimchi* exponitur ישבר ויתבטל *confringetur & abolebitur,* quod n triſti illa Decem Tribuum deportatione, perq; Aſſyriam diſperſione, omninò impletum eſt. Etſi nim illæ temporis ſucceſſu demum deletæ atque xſtirpatæ ſint, paulatim tamen quaſi ita contabuerunt, ut cum infinita profanarum gentium multiudine confuſæ, velut quidam rivulus Mari vaſto onjunctus, penitus tandem evanuerint. Per Ehraim autem ſicuti paſsim, ita illo Jeſaiæ loco uiverſa Domus Iſraelitica eſt intelligenda. Terque uaterque igitur miſeros Judæos! Qui fide nihiloninus indubia Decem Tribuum Reſtitutionem, c cum duabus reliquis conjunctionem ſibi proittunt. Hanc aliquot ſectionibus SPEI SUÆ ISAELITICÆ, Menaſſe ſtabilire conatur, ut eo agis in fide atque SPE Judaica conſerventur fluuantes Ebræorum Animi, non obſtante inſigni uodam loco Talmudico, SPEM illam ISRAELITIAM prorſus evertente. Occurrit ille Tit. Sanhein. פרק ſeu ſect. x: (juxta nonnullas edit. xi.) cque ſe habet: עשרת השבטים אינן עתידין לחזוק שנאמר וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה

הזה מה היום הולך ואינו חוזר אף הם הולכין ואינם חוזרים: h. e. *DECEM TRIBUS non revertentur*, q.d. (Deut. xxix. 28.) *Et abjecit eos Deus in terram aliam, ſicut dies hic, Dies abit non redit: atq; etiam illi abeunt,* NON REDEUNT. Sic apud R. *Salom.* ſuper Oſeam c. III. 5. talis extat Traditio: אר שמעון בן מנסיא אין מראין סימן טוב לישראל: h. e. *dixit R, Simeon filius Manſija non oſtendetur ſignum Bonum Iſraeli.* Et Iſaacus Abarbanel cum Davide Kimchio ad c. xxxi. Jeremiæ, diſerte ſcribunt, neutiquam ſciri utrum Decem Tribus ſuperſtites ſint nec ne. Infelices nihilominus Judæi, dum Decem Tribuum deperditarum reſtitutionem credunt, ſtatuere etiam tenentur illas alicubi eſſe ſuperſtites. Contulit hac de re cum Rabbino quodam Magnus Buxtorfius, ubi ille poſt multa tandē eò devenit, ut licet ipſi hæc ignorent, Deum tamen qui per Ezechielem decem Tribuum redemptionem promiſerit, ſciturum quomodo vel unde eas velit reducere. Tantopere autem miſera hæc ISRAELIS SPES Talmudicis illis atque Rabbinicis locis turbatur, ut nec A. *Montezini* Relatio, nec *Menaſsis ben Iſrael* diſſertatio, ad eandem ſive reſtaurandam, ſive conſervandam amplius

SUFFICIAT.

Pag. 64. lin. 23. leg. Phil. it. C.XXVI. lin. 24. leg. Chriſt. pag. 68. lin. 12. l. Itali corum. p. 82. l. 2. leg. circumcidebant. p. 83. lin. 3. l. Tribubus. ibid lin. 14. l. inferret. p. 88. lin. 1. adde voc. idem.

H T